

2016

raport roczny
Konfederacji
Lewiatan

65

artykułów
eksperckich

150

mediacji
w Centrum
Mediacji Lewiatan

16

edycji
Akademii
Lewiatana

53

nowe sprawy
w Sądzie
Arbitrażowym
przy Lewiatanie

320

stanowisk
i opinii

800

projektów legislacyj-
nych wysłanych do
konsultacji

Listy
Henryka Bochniarz, Henryk Orfinger, Lech Piławski

5

13 **Sukcesy 2016**

19 **Eksperci**

59 **Działalność międzynarodowa**
Biuro w Brukseli
Emma Marcegaglia o Lewiatanie
Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Relacje bilateralne
Europejskie Forum Nowych Idei

73 **Rady + Inicjatywy**

97 **Lewiatan**
Media, Rozwój organizacji, Akademia Lewiatana,
Nagrody Lewiatana, O Lewiatanie

115 **Kalendarium**

141 **Załączniki**
Lista projektów
Deklaracja sopocka

SPIS TREŚCI

Listy

Henryka Bochniarz

Henryk Orfinger

Lech Piławski

DR HENRYKA BOCHNIARZ
Prezydent Konfederacji Lewiatan, przewodnicząca Rady Dialogu Społecznego, wiceprezydent BusinessEurope

Mówimy o problemach bieżących, a także o trendach w perspektywie dekady.

**Szanowni Państwo,
rok 2016 to dla Lewiatana setki wyzwań,
w każdej dziedzinie.**

Ocenialiśmy lawinę rządowych i poselskich projektów legislacyjnych oraz proponowaliśmy własne rozwiązania. Zabieraliśmy głos w sprawach ważnych dla przedsiębiorców, organizując konferencje i debaty, udzielając tysięcy wypowiedzi w mediach, mówiąc nie tylko o bieżących problemach, ale też o trendach, które określą sposoby funkcjonowania firm w perspektywie dekady, a może nawet pokolenia.

Pierwsze wyzwanie wiązało się z rozpoczęciem nowej kadencji parlamentu i rządu. Zmiana przyniosła wiele projektów legislacyjnych, którymi, jako reprezentacja przedsiębiorców i pracodawców, musieliśmy się zająć. Duża część okazała się spełnieniem obietnic wyborczych Prawa i Sprawiedliwości. Prezydent przedstawił, a parlament, niestety, przegłosował obniżenie wieku emerytalnego. Ta ustawa uderzy w emerytów i nas wszystkich już w najbliższych latach. Wprowadzony program Rodzina 500+ zmienia sytuację niektórych polskich rodzin, ale w obecnym kształcie powoduje nadwyrężenie budżetu państwa i zmniejsza zasoby rynku pracy. Czy Polskę na to stać? Czy raczej czeka nas niedługo podwyżka podatków? Szybki wzrost płacy minimalnej, nawet powyżej oczekiwania związków zawodowych, skutkuje presją

płacową i ogranicza inwestycje, niezbędne dla wzrostu gospodarczego. I to w momencie spadku inwestycji publicznych o 40%! Nowe podatki obniżają konkurencyjność firm i sektorów, proponowane ograniczenia w działalności aptek, farm wiatrowych, sieci handlowych wywołują popłoch wśród przedsiębiorców. Część przepisów, wbrew temu, co deklaruje wicepremier Mateusz Morawiecki, podnosi restrykcyjność systemu kar i kontroli – kary powyżej 50 mln euro, 25 lat więzienia, konfiskata mienia, to tylko niektóre z pomysłów. Nie zgadzamy się z wprowadzaną reformą oświaty i bardzo niepokoi zapowiadana reforma systemu ochrony zdrowia. Codziennie napotykamy przykłady sprzeczności pomiędzy deklaracjami wicepremiera Morawieckiego, zawartymi w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, czy programem akumulacji kapitału a realnymi działaniami, wzmagającymi niepewność i ograniczanie inwestycji. Drugie wyzwanie to konieczność nawiązania nowych relacji i współpracy z kluczowymi decydentami w nowym rozdaniu politycznym. Wspomniany już wicepremier i minister rozwoju Mateusz Morawiecki spotkał się w Lewiatanie z przedsiębiorcami dwukrotnie. Wielokrotnie mieliśmy możliwość rozmowy z jego zastępcami. Gościliśmy u nas minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbietę Rafalską, minister cyfryzacji Annę Streżyńską, minister edukacji narodowej Annę Zalewską,

HENRYK ORFINGER
Przewodniczący Rady Głównej Konfederacji Lewiatan

byłego ministra finansów Pawła Szałamachę, jak również szefów ZUS i UOKiK. Spotkaliśmy się także z wicepremierem Jarosławem Gowinem oraz ministrem Maciejem Łopińskim, koordynującym w Kancelarii Prezydenta prace Narodowej Rady Rozwoju. Z wiceministrami, dyrektorami departamentów spotykamy się niemal każdego dnia, czy to w Konfederacji, czy podczas uzgodnień dotyczących poszczególnych projektów ustaw. Utrzymujemy bliskie i dobre relacje w Brukseli. Naszymi gośćmi byli: wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Frans Timmermans oraz komisarze

Eksperci przygotowali ponad **300** stanowisk i opinii legislacyjnych oraz **65** artykułów eksperckich.

Johannes Hahn i Andrus Ansip. W Brukseli odbyło się spotkanie z Elżbietą Bieńkowską, komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług.

Każde z tych spotkań wykorzystywaliśmy do przekazania informacji o potrzebach i rekomendacjach przedsiębiorców dotyczących polityki gospodarczej. Wizyty najważniejszych unijnych decydentów traktujemy jako oznakę wiarygodności Lewiatana, wypracowaną dzięki wysokiej jakości ekspertyzie i wieloletniemu doświadczeniu.

Trzecie wyzwanie to konieczność stałego udziału w procesie legislacyjnym i reprezentowanie interesów przedsiębiorców. Jednym z kluczowych projektów, do którego zgłosiliśmy ponad 100 poprawek i rekomendacji, była Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Lewiatan przygotował wkład do pakietu deregulacyjnego i ponad 40 zmian ułatwiających funkcjonowanie firm w Polsce, a także, wspólnie z Radą Firm Rodzinnych, przedstawił model sukcesji w firmach rodzinnych,

który będzie wprowadzony w 2017 r. Dzięki interwencji Lewiatana w lipcu, w życie weszła nowa ustawa o zamówieniach publicznych, lepsza od proponowanej w poprzedniej kadencji, chociaż wciąż niedoskonała.

Byliśmy jedyną organizacją, która przez cały proces legislacyjny zabiegała o udogodnienia dla przedsiębiorców inwestujących w działalność badawczo-rozwojową i innowacyjną (B+R+I).

Przekonywaliśmy do obniżenia stawek podatku od aktywów (tzw. podatku bankowego), wprowadzenia ułatwień w dochodzeniu wierzytelności czy ograniczenia tempa wprowadzania zmian podatkowych bez należytej oceny skutków regulacji.

Udało się zablokować nieprzemyślaną koncepcję powszechnej składki audiowizualnej. We współpracy ze związkami branżowymi doprowadziliśmy do wycofania się rządu z poboru podatku od sprzedaży detalicznej.

W sumie Lewiatan przekazał ponad 300 stanowisk i opinii legislacyjnych, opublikował 60 artykułów eksperckich, byliśmy cytowani ponad 22 tysiące razy w mediach, a w ramach projektów, na które uzyskaliśmy finansowanie z funduszy europejskich, wsparcie otrzyma około 1000 przedsiębiorców!

Czwarte wyzwanie to rozpoczęcie w końcu 2015 r. prac Rady Dialogu Społecznego i przejście w niej przewodnictwa w październiku 2016 r. Pokładamy wielkie nadzieje w odnowionej RDS. W poprzed-

8

9

nich latach włożyliśmy dużo wysiłku, by Rada była instytucją skuteczną, rozwiązującą problemy społeczne oraz dbającą o rozwój gospodarczy. Pierwsze miesiące funkcjonowania RDS były trudne, bo rzadko udawało się osiągnąć kompromis, ale warto zauważyć determinację ministerstwa pracy i osobistą Elżbiety Rafalskiej, by uczestniczyć w pracach Rady i uwzględniać opinię jej członków. Mamy nadzieję, że współpraca Rady z minister Rafalską posłuży jako przykład dla innych ministrów, którzy będą konsultowali projekty ustaw z partnerami społecznymi w ramach RDS. Obowiązek podnoszenia efektywności i budowania autorytetu Rady Dialogu Społecznego w nadchodzącym roku spoczywa w głównej mierze na Konfederacji Lewiatan, która przewodniczy jej pracom do jesieni 2017 r.

Piąte wyzwanie dotyczyło proponowania tematów i uczestniczenia w debacie publicznej o procesach zachodzących w Polsce i na świecie. Konferencją z udziałem ministra Mateusza Morawieckiego i rekomendacjami dla nowego rządu zamknęliśmy prawie dwuletni cykl debat „Polska 2025”. W sumie wzięło w nich udział 2000 osób. Przygotowaliśmy pakiet rekomendacji dotyczących rynku pracy, które zostały wydane i stanowiły oś dyskusji podczas konferencji „Praca 4.0”.

Przyszłości pracy, robotyzacji i czwartej rewolucji przemysłowej poświęciliśmy szóste Europejskie

Wspólnie z firmami członkowskimi tworzymy lepsze warunki do rozwoju biznesu w Polsce.

Forum Nowych Idei w Sopocie. W zgodnej ocenie uczestników było to najlepsze pod względem merytorycznym forum.

Symboliczne i ważne dla nas było zorganizowanie wspólnie z niemieckimi partnerami - BDI i BDA - seminarium poświęconego obchodom 25-lecia traktatu o dobrym sąsiedztwie między Polską i Niemcami. Podczas tego wydarzenia minister finansów Niemiec Wolfgang Schäuble otrzymał Specjalną Nagrodę Lewiatana za działania na rzecz integracji europejskiej.

We wszystkich wydarzeniach – szkoleniach, konferencjach i seminariach, które odbyły się w Lewiatanie w 2016 r., udział wzięło ponad 6 tys. osób.

Dziękujemy Państwu za kolejny rok spędzony wspólnie w Lewiatanie. Cieszymy się, że do Konfederacji dołączyły nowe związki i firmy. Wspólnie możemy tworzyć lepsze warunki do działania i rozwoju biznesu w Polsce. Niezależnie od wszystkiego, musimy robić swoje.

LECH PILAWSKI

Dyrektor Generalny Konfederacji Lewiatan,
członek Europejskiego Komitetu
Ekonomiczno-Społecznego

„Nie ma spokoju pod oliwkami” – trzeba się do tego przyzwyczaić. Rok 2017 z jednej strony straszy starymi i nowymi ryzykami, z drugiej – nowe technologie, cyfryzacja, zmiana modeli biznesowych, wynikających choćby z circular economy czy robotyzacji, stają się zarazem wyzwaniem, jak i szansą.

O tym będziemy rozmawiać podczas VII Europejskiego Forum Nowych Idei (27-29 września 2017 r.). A wszystko w cieniu wielkiej polityki, która toczy się nowymi torami po wyborach w USA i w oczekiwaniu na wyniki wyborów w Niemczech czy Francji, a która nie znajduje ciągle dobrych rozwiązań dla ograniczania konfliktów wojennych, terroryzmu, migracji, biedy, wykluczenia, protekcjonizmu, za to staje się coraz bardziej populistyczna, nacjonalistyczna i konfrontacyjna. Bardzo silnie przekłada się to na światowy porządek handlowy, który grozi nieładem i wzmacnia pomysły Unii Europejskiej wielu prędkości, co dla Polski jest zagrożeniem. W Polsce 2017 rok stoi pod znakiem wielu niewiadomych. Mamy projekt Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju, ale ciągle nie jest to oficjalny dokument rządu. Czekamy na wyniki konsultacji i poprawiony dokument. Rząd zrezygnował z wprowadzenia jednolitego podatku, ale nie zrezygnował z niecelowej reformy edukacji. Nie wiadomo, co dalej z reformą zdrowia, likwidacją NFZ i ewentual-

nym wyrzuceniem poza system prywatnej służby zdrowia, przede wszystkim szpitali. Są liczne i niedobre zmiany w systemie podatkowym, prawie karnym, rozpoczęła prace Komisja kodyfikacyjna prawa pracy, są też zapowiedzi kolejnych pakietów deregulacyjnych. Problem w tym, że sygnały dla rynku i inwestorów są sprzeczne: z jednej strony deklaracje wsparcia dla firm i gospodarki, z drugiej praktyka, która temu często przeczy. Z radością wita się nowe inwestycje zagraniczne w Polsce, a równocześnie deprecjonuje rolę „obcego” kapitału, dużych firm, sieci, które ciągną konkurencyjność polskiej gospodarki i eksport. Wszystko to nie tworzy dobrego klimatu dla inwestycji i rozwoju. Na czym więc Lewiatan chce się skupić w 2017 roku? Jest kilka spraw kluczowych dla gospodarki, które trzeba dokończyć. Potrzebna jest nowa ustawa o zamówieniach publicznych, bo ostatnia nowelizacja, choć poprawiła system, nie wystarcza. Kolejny ważny obszar to rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego. Trzeba znowelizować prawo, ale trzeba też je popularyzować i pozbawić obaw o czwarte „p” czyli narażanie się na postępowania prokuratorskie przy podejmowaniu takich projektów. Podobne obawy opóźniają wydawanie środków unijnych przez samorządy. W efekcie inwestycje sektora publicznego spadły. Kluczowe staje się bezpieczeństwo prawne firm. Liczne zmiany podatkowe, często nieprecyzyj-

ne, w połączeniu z wysokimi sankcjami karnymi, finansowymi i anulowaniem dotychczasowych interpretacji podatkowych oraz odroczeniem zwrotu podatku VAT, stały się zagrożeniem dla najuczciwszych i dobrze działających firm. Coraz to nowe pomysły regulacyjne przesądzą z dnia na dzień o losie całych gałęzi gospodarki. Tak stało się z farmami wiatrowymi i w ogóle odnawialnymi źródłami energii. Grozi to sieciom aptecznym, prywatnym szpitalom czy służbom ratunkowym. Kto następny? Proponowanie w zamian prostych zmian deregulacyjnych nie wystarczy. Będziemy zabiegać, by wszystkie resorty, nim zaproponują zmiany, przedstawiały rzetelną analizę skutków wraz z podsumowaniem konsultacji, a najważniejsze pytanie powinno brzmieć: czy propozycje wspierają wzrost gospodarczy.

100

uwag do Strategii na
recz Odpowiedzialnego
Rozwoju

Ważnym narzędziem naprawy tych i innych błędów w regulacjach gospodarczych może być Rada Dialogu Społecznego. Rok przewodnictwa Lewiatana w Radzie chcemy wykorzystać na wzbogacenie prac Rady o debaty eksperckie w kluczowych sprawach. Rada nie może być tylko reaktywna, jeśli ma prowadzić autentyczny dialog. Trzeba też lepiej wykorzystać takie narzędzia jak wystąpienia publiczne, pośrednią inicjatywę ustawodawczą czy wystąpienie do Sądu Najwyższego z prośbą o wyjaśnienie rozbieżności w orzecznictwie. Trzeba też przygotować ocenę funkcjonowania ustawy o RDS i zaproponować ewentualne korekty wynikające z blisko dwóch lat doświadczeń.

Będziemy kontynuować projekty już rozpoczęte. Po regulacjach dotyczących sukcesji firm jednoosobowych, czas na większe firmy rodzinne. Warto wprowadzić rozwiązania sprawdzone

w innych krajach europejskich. Otwarta ciągle jest kwestia prostej spółki akcyjnej, praktyki związanej z ochroną danych osobowych, cyberbezpieczeństwa, ułatwień w zatrudnianiu cudzoziemców, praktyki ozusowania umów zleceń, gospodarki odpadami i wielu innych, uciążliwych dla firm. Na poziomie unijnym trwa debata o filarze społecznym jako dobrej odpowiedzi na populizm i rosnące nastroje nacjonalistyczne, jednak wiele rozwiązań wykracza poza możliwości gospodarek i firm. Pomysły gwarantowanego dochodu, jednolitej minimalnej stawki podatku korporacyjnego czy minimalnej płacy stają się coraz poważniej traktowanymi propozycjami. Niestety, rzeczywistość staje się coraz bardziej nieprzewidywalna. Trzeba więc pracować ciężiej i reagować szybciej. I takie jest nasze, Lewiatana, zadanie.

1,05

mln pracowników
w firmach zrzeszonych

Sukcesy 2016

1

Nowelizacja Prawa Zamówień Publicznych

– wstrzymanie prac nad projektem i przygotowanie nowego projektu we współpracy z MR.

2

Pakiet ułatwiający dochodzenie wierzytelności

– wprowadzenie zmian w zakresie ułatwiania dochodzenia wierzytelności, w szczególności udostępniania informacji gospodarczych.

3

Zawieszenie podatku od sprzedaży detalicznej.

4

Zablokowanie koncepcji powszechnej składki audiowizualnej.

5

Prawo wodne – ograniczenie negatywnego wpływu nowelizacji na koszty funkcjonowania przedsiębiorstw.

6

Informacja o wyrobach tytoniowych

– wprowadzono okres przejściowy.

7

„Konfiskata rozszerzona”

(przepadek składników i praw majątkowych przedsiębiorstwa) – wyłączenie spod działania konfiskaty spółek prawa handlowego.

8

Nowe ustawy podatkowe (PIT, CIT, VAT)

– odstąpienie od szybkiego uchwalenia.

9

Odstąpienie od wprowadzenia kaucji rejestracyjnej przy rejestracji podatnika VAT.

10

Kodeks karny skarbowy

– doprecyzowanie, iż karze nie podlega podatnik, który złoży wymaganą deklarację podatkową w wymagany sposób.

11

Ulga na badania i rozwój (pozwalająca odliczyć koszty działalności innowacyjnej)

– zwiększenie limitów odliczenia oraz rozszerzenie katalogu kosztów kwalifikowanych od 1 stycznia 2017 r.

12 Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania
– wprowadzenie narzędzi zabezpieczających podatników (Rada ds. przeciwdziałania unikaniu opodatkowania z udziałem przedstawiciela Lewiatana, wprowadzenie opinii zabezpieczających).

13 Minimalna stawka godzinowa
– uzgodnienie wyłączeń ze stosowania stawki oraz konieczności prowadzenia ewidencji godzin w przypadku umów zleceń i o świadczenie usług.

14 Zatrudnienie cudzoziemców
– skrócenie i doprecyzowanie terminów na wydanie decyzji ws. zezwoleń, wprowadzenie możliwości podjęcia pracy przez cudzoziemca przed wydaniem zezwolenia oraz ograniczenie działania ustawy wyłącznie do prac sezonowych.

15 Pracownicy tymczasowi
– doprecyzowanie maksymalnych terminów zatrudnienia pracowników tymczasowych u jednego pracodawcy, zakresu geograficznego (zakaz obowiązuje na terenie tej samej gminy) i zakresu odpowiedzialności pracodawcy i agencji pracy tymczasowej.

16 Nieuczciwe wykorzystanie przewagi kontraktowej
– zablokowanie zaostżenia kary dla przedsiębiorców oraz wprowadzenia powszechnej opłaty dla przedsiębiorców (0,0024% rocznego obrotu) na rzecz UOKiK.

17 Możliwość transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści (projekt rozporządzenia UE) – doprecyzowanie sposobów weryfikowania miejsca zwykłego pobytu konsumenta; zapewnienie dobrowolności „przenoszalności” w odniesieniu do usług bezpłatnych, wydłużenie okresu zastosowania.

18 Nowelizacja ustawy o Policji – wprowadzenie wyłączenia dla MŚP świadczących usługi drogą elektroniczną, ograniczenie katalogu przestępstw, w odniesieniu do których nie jest wymagana zgoda na kontrolę operacyjną.

19 Brak konieczności posiadania faktury korygującej – rozszerzenie katalogu transakcji, dla których podatnik nie musi posiadać potwierdzenia otrzymania faktury korygującej przez nabywcę towaru lub usługi.

20 Tax free – wydłużenie vacatio legis rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie minimalnej łącznej wartości zakupów, przy której podróżny może żądać zwrotu podatku od towarów i usług.

21 Projekt dyrektywy ws. delegowania pracowników
– negatywne stanowisko Lewiatana stało się podstawą stanowiska BusinessEurope i wspólnego stanowiska organizacji pracodawców w ramach RDS.

22 Zmiana w zakresie wydawania świadectw pracy
– doprowadzenie do zmiany w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców.

23 Skrócenie okresu przechowywania akt pracowniczych oraz ich elektroniczacji.

24 Nowe wzory wniosków ZUS o wydanie zaświadczeń A1.

25 Wykaz leków refundowanych
– zagwarantowanie włączenia na listę leków dla osób 75+ produktów firm zrzeszonych w Lewiatanie.

26 Inicjatywa e-sprawozdawczość
– przekonanie Ministerstwa Cyfryzacji do ograniczenia dublujących się obciążeń sprawozdawczych w branży telekomunikacyjnej (jako projekt pilotażowy całej inicjatywy).

27 Projekt ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia
– usunięcie z projektu zapisu uprawniającego wojewodę do uchylecia bądź zmiany z urzędu opinii o celowości inwestycji w każdym czasie w przypadku zaistnienia zmiany okoliczności mających wpływ na jej wydanie.

28 W działaniu 2.1 PO IR „Wsparcie inwestycji w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw” ograniczenie wymogu uwzględniania we wniosku o dofinansowanie danych odnoszących się do działalności podmiotów powiązanych.

29 W I osi PO IR – ograniczenie wymogu zawierania umów warunkowych z podwykonawcami na etapie ubiegania się o wsparcie (zgodnie z naszą propozycją, umowa warunkowa z podwykonawcą jest wymagana tylko do etapu I kamienia milowego).

30 W I osi PO IR – wydłużanie czasu trwania naborów dla dużych firm do ok. 3-6 miesięcy (wcześniej 1,5 miesiąca). Dzięki temu przedsiębiorstwa mają więcej czasu na przygotowanie wniosku.

31 POWER – rozszerzenie o partnerów społecznych listy projektodawców w działaniach wdrażanych przez Ministerstwo Zdrowia (programy profilaktyczne) oraz zwiększenie punktacji premiującej partnerstwo z partnerem społecznym (działanie projakościowe w systemie ochrony zdrowia).

32 Zasady udzielania zamówień w projektach B+R
– umożliwienie udzielanie zamówień również podmiotom powiązanim osobowo lub kapitałowo.

33 Inwestycje w OZE w ramach PO IŚ
– przekonanie Ministerstwa Energii, by tylko

część środków przeznaczyć na projekty klastrów energetycznych i utrzymać wsparcie dla indywidualnych przedsiębiorstw.

34 Konkurs dotyczący szkolnictwa zawodowego

MEN – wprowadzenie kryterium premiującego doświadczenie w działalności Sektorowych Rad ds. Kompetencji.

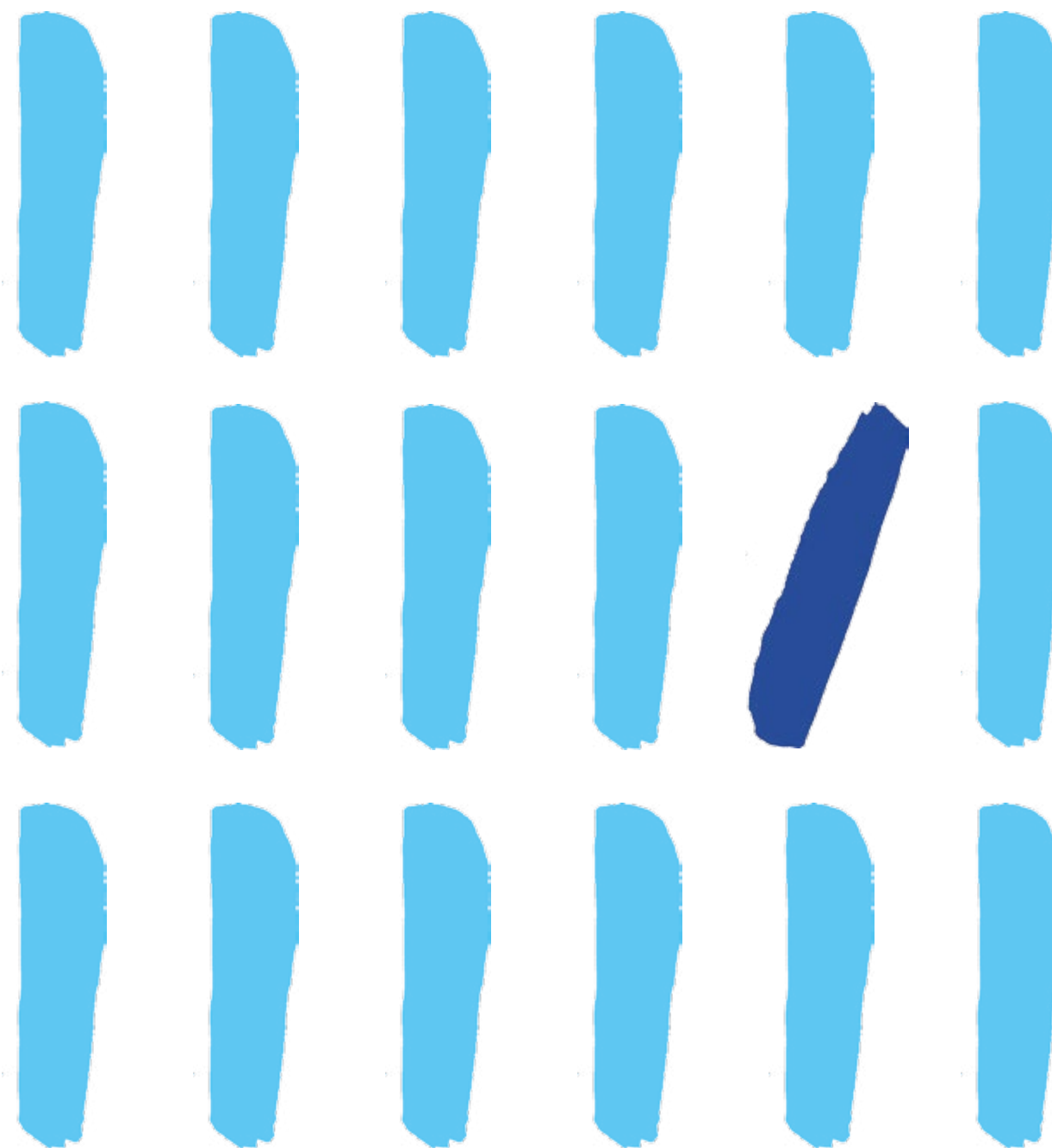
35 Szkolenia dla 1000 przedsiębiorców nt. funduszy europejskich

– pozyskanie finansowania projektu „Atlas dla przedsiębiorcy 2014-2020” (wspólnie ze Związkiem Pracodawców Usług Rozwojowych i Szkoleniowych Lewiatan).

36 Trwały nośnik – przekonanie Ministerstwa Cyfryzacji do podjęcia działań, umożliwiających efektywne korzystanie z trwałego nośnika w komunikacji biznesu z konsumentami.

37 Projekty deregulacji MR – zagwarantowanie realizacji kilkudziesięciu postulatów Lewiatana, np. wprowadzenie możliwości przechowywania akt pracowniczych w formie elektronicznej.

38 Projekty UE – zablokowanie obniżenia poziomu stawek ryczałtowych kosztów pośrednich.

Inicjujemy zmiany

Ekspertcy

**Obszary: prawo gospodarcze. podatki.
instytucje finansowe. banki. ubezpieczenia.
pośrednictwo finansowe. instytucje**

**pożyczkowe. leasing. ochrona konkurencji
i konsumenta. handel elektroniczny. prawo
konsumenckie. telekomunikacja. jednolity
rynek cyfrowy UE. prawo UE. treści cyfrowe.
ogólne i branżowe warunki gospodarowania.
energia. ochrona klimatu. gaz. ochrona
środowiska. ochrona zdrowia. farmacja.
obróć lekami. żywność. rynek pracy. dialog
społeczny. edukacja. fundusze europejskie.
prawo pracy. stosunki pracy. ubezpieczenia
społeczne. budownictwo i infrastruktura.
branża handlowa. polityka gospodarcza.
innowacyjność. media.**

JAKUB WOJNAROWSKI

Zastępca Dyrektora Generalnego Konfederacji Lewiatan, szef Zespołu Ekspertów, członek Rady Dyrektorów i Biura Wykonawczego BusinessEurope

Dla naszych ekspertów – ekonomistów, legislatorów i doradców to był bardzo wymagający rok. Rozpoczęcie nowej kadencji parlamentu i rządu, pod koniec 2015 r., zaowocowało większą liczbą projektów legislacyjnych dotyczących gospodarki.

Każdy z nich wymagał analizy, opracowania stanowiska i reprezentacji interesów przedsiębiorców podczas posiedzeń komisji parlamentarnych.

Zespół ekspertów przygotował i przekazał do decydentów ponad 320 stanowisk i opinii legislacyjnych do projektów ustaw i rozporządzeń. Najwięcej opinii dotyczyło sektora finansowego, w tym

banków i firm ubezpieczeniowych (58), w drugiej kolejności – we współpracy z Radą Podatkową – opinie dotyczyły projektów podatkowych (46).

Skuteczny udział w procesie legislacyjnym i zabieganie o interesy firm to jednak nie tylko praca z dokumentami i opiniami, ale przede wszystkim spotkania, rozmowy i konsultacje. W całym 2016 r. odbyło się ponad 300 spotkań w Polsce – w Sejmie, Senacie, ministerstwach, agendach administracji publicznej, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym, oraz ponad 70 spotkań w Brukseli z przedstawicielami instytucji europejskich – przede wszystkim Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego. Miarą siły i skuteczności Konfederacji może być również

fakt, że w 2016 r. po raz kolejny zorganizowaliśmy spotkania z komisarzami europejskimi. Gościliśmy pierwszego wiceprzewodniczącego KE Fransa Timmermansa oraz komisarzy: Elżbietę Bieńkowską, Andrusa Ansipa, Johanessa Hahna.

Trzecim niezbędnym elementem skutecznego zabiegania o lepsze warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce jest zrozumienie interesów i potrzeb przedsiębiorców. Dlatego odbyło się prawie 500 spotkań z przedsiębiorcami, którzy zgłaszali ekspertom Lewiatana swoje uwagi, rekomendacje i potrzeby, aby ich funkcjonowanie w Polsce było prostsze.

Uzupełnieniem działalności legislacyjnej jest praca z mediami. Eksperci Konfederacji opublikowali w 2016 r. ponad 60 pogłębionych artykułów dotyczących spraw gospodarczych, a nasze wypowiedzi były cytowane w sumie ponad 22 tys. razy! Lewiatan pozostaje najbardziej skuteczną i najlepiej widoczną organizacją pracodawców w Polsce.

Cieszymy się z szeregu sukcesów legislacyjnych, wśród nich są m.in.: wstrzymanie prac nad projektem nowelizacji Prawa Zamówień Publicznych z 2015 r. i przygotowanie nowego projektu, ograniczenie negatywnego wpływu nowelizacji prawa wodnego na koszty funkcjonowania przedsiębiorstw, wprowadzenie do projektu ustawy deregulacyjnej kilkunastu propozycji z Czarnej Listy Barrier, uzyskanie zmian w ustawie o wspieraniu innowacyjności, umożliwiających obniżenie

kosztów prowadzenia inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej czy zablokowanie poboru podatku od sprzedaży detalicznej oraz pomysłu powszechnej składki audiowizualnej.

Naszą ambicją jest nie tylko efektywne działanie w obszarze legislacji, ale także proponowanie nowych tematów do debaty publicznej. Jednym z nich jest przyszłość pracy, czyli temat przewodni Europejskiego Forum Nowych Idei w 2016 r. Zależy nam, aby utrzymać pozycję lidera w debacie o długofalowych procesach społecznych i demograficznych, które wpływają na rynek pracy i relacje między pracodawcami a pracownikami. Wyzwaniom rynku pracy poświęcona została także jesienna konferencja pt. Praca 4.0. Po ponad dwu latach zakończyliśmy w 2016 r. projekt Polska 2015-2025. W ostatniej konferencji z tego cyklu, gościliśmy wicepremiera Mateusza Morawieckiego.

Dzięki uruchomieniu – z opóźnieniem – środków europejskich w ramach kolejnej perspektywy finansowej, wspólnie ze związkami regionalnymi i branżowymi uzyskaliśmy finansowanie m.in. na pomoc w stworzeniu strategii rozwojowych dla 1000 firm. Szczegółowo o działaniach legislacyjnych w 2016 r. piszą nasi eksperci w dalszej części raportu.

*zapraszam
do lektury*

Jak wydatki na program 500+ wpływają na decyzje inwestycyjne przedsiębiorców? Czy założenia budżetu na 2017 rok nie są zbyt optymistyczne? Sprawdzamy i rekomendujemy – na rzecz odpowiedzialnego rozwoju.

Aktywność legislacyjną Lewiatana wspieramy codzienną, rozbudowaną analizą makro- i mikroekonomiczną. Dzięki niej wykazaliśmy np. silny związek między kolejnymi wydatkami z budżetu państwa (program Rodzina 500+, Narodowy Program Mieszkaniowy, darmowe lekarstwa dla osób wieku 75+, obniżenie wieku emerytalnego), koniecznością ich pokrycia z dodatkowych wpływów do budżetu, w tym z podatków, a decyzjami inwestycyjnymi przedsiębiorstw i słabnącym wzrostem PKB. Przekonywaliśmy, że program Rodzina 500+ to program socjalny, a nie inwestycja, i tylko 4-6% kosztów z nim związanych może służyć pozytywnym zmianom demograficznym. Niestety, pomimo bardzo rzetelnych wyliczeń, nie udało nam się wpłynąć na decyzje wydatkowe rządu – w minionym roku decydowała polityka, nie ekonomiczna racjonalność. Wyzwaniem okazały się prace nad ustawą budżetową na 2017 r. Wskazaliśmy na zbyt optymistyczne założenia makroekonomiczne do niej, w tym dotyczące wzrostu PKB, a także na ryzyko nieosiągnięcia planowanego wzrostu cen. Naszym

DR MAŁGORZATA STARCZEWSKA-KRZYSZTOSZEK

Główna ekonomistka Konfederacji Lewiatan, członkini Rady Dialogu Społecznego, wykładowca na Wydziale Nauk Ekonomicznych UW

**Polityka
gospodarcza
innowacyjność**

celem było zapewnienie ostrożnego planowania budżetu. Mamy bowiem świadomość, że nieosiągnięcie założonego wzrostu gospodarczego czy niższa inflacja spowodują konieczność dalszego podnoszenia podatków. Budżet państwa będzie musiał przecież zapewnić pokrycie dla rosnących wydatków. Cel Lewiatana został w części osiągnięty. W projekcie ustawy budżetowej obniżono prognozę wzrostu gospodarczego z 3,9% do 3,6%. Zdaniem Konfederacji, wskaźnik ten i tak jest zbyt optymistyczny.

Wspólnie z firmami członkowskimi przygotowaliśmy analizę Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Uważamy, że diagnoza zawarta w SOR to dobry punkt wyjścia do budowania strategii rozwojowej dla Polski. Pojawia się w niej jednak szereg sprzeczności pomiędzy zapisami a bieżącymi działaniami rządu.

Analizowaliśmy również ryzyka gospodarcze związane z Brexitem oraz zapowiedzią możliwości rozwiązania umów o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji (BIT) z krajami UE. Nasze wnioski przekazaliśmy resortowi rozwoju. Na bieżąco monitorujemy działania rządu, związane z ich realizacją.

W pracach nad zmianą minimalnego wynagrodzenia wyliczyliśmy, że uchwalony przez rząd wzrost do dwóch tysięcy złotych zwiększy koszty pracodawców o 3 mld zł, z czego ok. 1,6 mld złotych

OSTRZEGAMY:

500+ to program socjalny, a nie inwestycja.

trafi do budżetu państwa, a nie do pracowników. Będzie to zatem kolejny, ukryty podatek dla przedsiębiorstw. I to właśnie perspektywa dodatkowych wpływów budżetowych prawdopodobnie nie pozwoliła przekonać strony rządowej. Pracowaliśmy nad koncepcją obniżenia podatku CIT dla małych podatników z 19% do 15%. Z naszych wyliczeń wynika, że objemie on jedynie około 8% ogółu przedsiębiorstw, a jego wpływ na rozwój tych firm będzie niewielki. Proponowaliśmy zatem objęcie niższym podatkiem wszystkich firm z sektora MŚP. Sytuacja budżetu państwa jednak na to nie pozwoliła. Udało się natomiast wypracować, wspólnie z resortem rozwoju, koncepcję prostej spółki akcyjnej. Może być ona dobrym rozwiązaniem dla start-upów oraz firm osób

Skontaktuj się z ekspertem, sprawdź listę projektów:

fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Projekt ustawy powinien być gotowy na początku 2017 r., podobnie jak rozwiązania prawne dotyczące sukcesji w firmach rodzinnych.

Współpracowaliśmy z Komisją Europejską, przygotowującą zalecenia dla Polski w ramach semestru europejskiego 2016/2017. Wskazywaliśmy na potrzebę wprowadzenia rekomendacji dotyczących dyscypliny finansów publicznych, nieobniżania wieku emerytalnego, a także konieczności dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wszystkie te wskazania znalazły się w zaleceniach KE. Monitorując prace nad ich realizacją pracujemy w Zespole ds. Strategii Europa 2020 przy ministrze rozwoju. Informacje dotyczące realizacji zaleceń przygotowaliśmy także dla organizacji BusinessEurope, podobnie jak prognozy makroekonomiczne oraz ocenę polityki gospodarczej rządu do projektu Economic Outlook.

Wyzwaniem okazały się działania na rzecz wspierania inwestycji w innowacje i prace badawczo-rozwojowe. Wspólnie z MNiSW Konfederacja proponowała potrzebne rozwiązania, m.in. wzrost ulgi podatkowej na inwestycje w B+R, zniesienie opodatkowania aportu własności intelektualnej, wydłużenie możliwości odliczania kosztów na działalność B+R. Przyjęta przez Sejm ustawa

uwzględniła część naszych postulatów.

Zaproponowaliśmy także szereg rozwiązań do Białej Księgi Innowacji (projekt MNiSW i MR), w tym:

- dalszy wzrost ulg podatkowych na inwestycje w B+R,
- zwolnienie z podatku części przychodów uzyskanych z komercjalizacji własnego patentu (Patent Box),
- preferencyjne opodatkowanie zysków osiągniętych przez podmioty inwestujące w start-up'y,
- wprowadzenie możliwości wyboru przez przedsiębiorstwo przyspieszonej stopy amortyzacji dla środków trwałych, wchodzących w skład infrastruktury wykorzystywanej w działalności badawczo-rozwojowej,
- zniesienie lub obniżenie akcyzy na sprzęt do badań,
- wprowadzenie transparentności podatkowej wehikułu wspólnego inwestowania w oparciu o spółkę komandytowo-akcyjną dla funduszy venture capital.

Problematyką innowacyjności zajmujemy się także w Koalicji na Rzecz Polskich Innowacji (KPI), w której działają członkowie Lewiatana.

W ramach bieżących analiz przygotowaliśmy kilka raportów, m.in. o inwestycjach w Polsce, ucyfrowieniu przedsiębiorstw i jego wpływie na zdolność firm do konkutowania, konsekwencjach obciążenia przedsiębiorstw obowiązkiem płacenia za pracowników składek na ubezpieczenie emerytalne w trzecim filarze.

W 2016 r. nasza uwaga w największym stopniu skierowana była na dialog społeczno-gospodarczy w ramach RDS i WRDS, a także kształtowanie nowego kodeksu pracy.

Powstanie w 2015 r. Rady Dialogu Społecznego pozwoliło korzystać z bardzo oczekiwanych, nowych mechanizmów dialogu. Dzięki nim mieliśmy możliwość konsultowania kluczowych projektów z rządem. Choć zdarzały się przypadki pomijania RDS w tym procesie, mieliśmy częsty kontakt z przedstawicielami resortów, co pozwoliło jeszcze skuteczniej odpowiadać na potrzeby przedsiębiorców zrzeszonych w Konfederacji. Niestety, argumentacja strony pracodawców nie zawsze spotykała się z akceptacją, rząd częściej podejmował postulaty związkowe, preferując socjalne podejście do mechanizmów regulacyjnych. Efektem tego jest kilka decyzji, które przyniosą niedobre konsekwencje. Wśród nich przede wszystkim ta o obniżeniu wieku emerytalnego. Bardzo szybko odbije się ona negatywnie na rynku pracy oraz finansach publicznych. Więcej na ten temat piszą Grzegorz Baczewski, Robert Lisicki i Jeremi Mor-dasewicz (str. 28 i 30).

Swoją działalność w nowej formule rozpoczęły Wojewódzkie Rady Dialogu Społecznego. Pewną trudnością dla nich okazał się brak środków z budżetu m.in. na ekspertyzy i inicjowanie

PROF. JACEK MĘCINA

Doradca Zarządu Konfederacji Lewiatan, członek Rady Dialogu Społecznego, członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Pracy, dyrektor Instytutu Polityki Społecznej UW, członek Rady Ochrony Pracy

**Prawo Pracy
Stosunki Pracy
dialog
społeczny
Rynek Pracy**

działań regionalnych. Mimo to dialog regionalny rozwijał się w całym kraju, w dużej mierze dzięki aktywności zrzeszonych w Lewiatanie organizacji regionalnych. W kilku Radach nasi przedstawiciele zostali wybrani na przewodniczących. W 2017 roku spodziewamy się kolejnych nominacji. Członkowie Rad z dużą determinacją zabiegali o zmiany legislacyjne w zakresie usytuowania, kompetencji i finansowania działalności WRDS-ów. Zmiany w ustawie o RDS będą możliwe po jej przegłądzie w 2017 r. Aby jak najlepiej przygotować się do tego zadania i poznać potrzeby środowisk lokalnych, nowa przewodnicząca Rady Dialogu Społecznego Henryka Bochniarz odwiedzi wszystkie Rady w Polsce. W 2016 roku odbyły się już spotkania w Łodzi, Olsztynie i Wrocławiu. Niekorzystne dla rynku pracy są procedowane zmiany w obszarze pracy tymczasowej. Tak daleko

idące jej ograniczenie jest niezrozumiałe w sytuacji coraz mocniej odczuwanego przez przedsiębiorców braku dostępu do pracowników. Ten problem mógłby być choć częściowo rozwiązany dzięki formule pracy tymczasowej. Same agencje zatrudnienia wypracowały bowiem propozycje przepisów wzmacniających pozycję pracownika oraz wprowadzających dodatkowe zabezpieczenia finansowe agencji. Poważne problemy wiążą się także z projektem zmian w ustawie o związkach zawodowych. Pomimo długich negocjacji przybrała ona kształt niekorzystny dla zbiorowych stosunków pracy. Zakładane zmiany utrudnią dialog i skomplikują relacje zbiorowe, wprowadzają bowiem kolejną formułę organizacji związkowych, tworzonych przez osoby, które nie są pracownikami. Dotyczy to osób zatrudnionych na umowy cywilnoprawne. W miejsce

Projekt ustawy o związkach zawodowych źle wpłynie na zbiorowe stosunki pracy.

wzmacniania wspólnej reprezentacji związkowej i organizacji reprezentatywnych, powstaną wątpliwe formy, z szeregiem gwarantowanych uprawnień, których koszty poniosą pracodawcy. To rozwiązanie osłabi dialog społeczny na poziomie zakładowym, branżowym i krajowym.

Mimo widocznej poprawy sytuacji na rynku pracy, w minionym roku pracodawcy odczuwali wiele trudności związanych ze wzrostem oczekiwań płacowych, brakiem kandydatów do pracy, a szczególnie pogłębiającym się niedopasowaniem podaży i popytu na pracę. Sytuacja ta coraz dobitniej wskazuje na potrzebę wdrożenia szybkich zmian w systemie kształcenia zawodowego oraz zwiększenia nakładów na kształcenie ustawiczne. Niestety, Ministerstwo Edukacji Narodowej koncentrowało się w ostatnich miesiącach na reformie edukacji i likwidacji gimnazjów. To stwarza zagrożenie marginalizacji celu kluczowego dla gospodarki, czyli zbudowania mocnego segmentu kształcenia dualnego. Walczyliśmy także z barierami rozwoju Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Zabiegaliśmy o rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego na rynku pracy, poprzez zlecenie usług aktywizacyjnych osób długotrwale bezrobotnych agencjom zatrudnienia.

Ważnym wydarzeniem były oczywiście zmiany stawki godzinowej za pracę oraz rządowa inicjatywa podwyższenia minimalnego wynagrodzenia do

Obniżenie wieku emerytalnego pogorszy sytuację na rynku pracy.

2000 zł. Rozwiązania te, choć poprawiają jakość pracy, mogą okazać się groźne dla aktywizacji zawodowej grup w trudnej sytuacji oraz osób bez kwalifikacji i z najniższymi kwalifikacjami. Szczególnie w najuboższych regionach, z wciąż wysoką stopą bezrobocia, mogą prowadzić do niekorzystnego zjawiska rozwoju szarej strefy.

We wrześniu powołano Komisję Kodyfikacyjną Prawa Pracy, której zostałem członkiem. W jej składzie zagwarantowany został udział przedstawicieli rekomendowanych przez organizacje pracodawców i związki zawodowe. Forum to daje szansę na ograniczenie bieżącej aktywności legislacyjnej rządu czy inicjatyw poselskich oraz wypracowanie systemowych rozwiązań, dostosowanych do warunków gospodarki rynkowej. Dziś, po zaledwie 3 miesiącach prac Komisji trudno przesądzać o kształcie przyszłych projektów, mamy jednak nadzieję, że w 2017 r. będzie można formułować pierwsze oceny, a w 2018 r. Komisja przedstawi projekty indywidualnego i zbiorowego prawa pracy na miarę wyzwań nowoczesnej gospodarki. Aktywne o to zabiegamy.

JEREMI MORDASEWICZ

Doradca Zarządu Konfederacji Lewiatan,
członek Rady Dialogu Społecznego, członek
Rady Nadzorczej ZUS

ubezpieczenia
społeczne
rynek pracy
budownictwo
i infrastruktura
branża handlowa

Zaledwie 51% dorosłych Polaków pracuje. Dlaczego więc przedsiębiorcom coraz trudniej jest pozyskać pracowników?

Przyczyną niskiej aktywności zawodowej Polaków są m.in. świadczenia społeczne, które osłabiają motywację do pracy i mobilności, a jednocześnie zwiększają pozapłacowe koszty pracy. Dlatego jednym z naszych priorytetów w minionym roku było złagodzenie prezydenckiego projektu ustawy obniżającej wiek emerytalny, którego rezultatem będzie dodatkowe zmniejszenie podaży pracy i pogłębienie deficytu finansów publicznych.

Niestety, mimo intensywnej pracy w Radzie Dialogu Społecznego i komisjach sejmowych oraz współpracy z organizacjami społecznymi i mediami, nie udało nam się przekonać rządu i związków zawodowych do zawarcia kompromisu. A proponowaliśmy rozwiązanie wyważone, czyli powstrzymanie podwyższania wieku emerytalnego mężczyzn i kontynuowanie podwyższania wieku emerytalnego kobiet do momentu ich zrównania oraz umożliwienie wcześniejszego przejścia na emeryturę osobom z długim stażem pracy. Kwestie emerytalne podnosiliśmy także podczas konsultacji rządowej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz rządowego przeglądu funkcjonowania systemu emerytalnego. Wskazywaliśmy na sprzeczności między celami zarysowanymi w tych dokumentach. Podstawowe reko-

mendacje zawarte w przeglądzie, czyli obniżenie wieku emerytalnego, utrzymanie emerytalnych przywilejów czy przekazanie aktywów OFE do ZUS, ewidentnie kłócą się z SOR, która uznaje za niezbędne zwiększenie oszczędności, inwestycji i zatrudnienia.

Polska gospodarka potrzebuje długoterminowych oszczędności, aby finansować długoterminowe inwestycje. Dlatego wspieramy naszych członków – towarzystwa emerytalne, promujące regulacje sprzyjające upowszechnieniu dobrowolnego oszczędzania na emeryturę i powstrzymanie przekazania aktywów OFE do ZUS. Zrealizowanie tego pomysłu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadziłyby do nacjonalizacji kilkudziesięciu spółek, dalszego osłabienia Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie oraz polskiego rynku finansowego.

Dużo działań podejmowaliśmy na rzecz handlu. Podatki o charakterze branżowym i progresywnym szkodzą gospodarce, prowadzą bowiem do nieprawidłowej alokacji kapitału. Wspólnie z Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji staraliśmy się więc nie dopuścić do wprowadzenia podatku od sprzedaży detalicznej. Nasze opinie prezentowaliśmy w RDS, na posiedzeniach zespołów i komisji sejmowych oraz w mediach. Dzięki interwencji Komisji Europejskiej wprowadzenie podatku zostało zawieszona. Więcej na temat działań w ramach tego

projektu w materiale Krzysztofa Kajdy (str. 39). Wraz z POHiD oraz Polską Radą Centrów Handlowych zbudowaliśmy koalicję, której zadaniem jest powstrzymanie lub przynajmniej złagodzenie skutków projektowanej ustawy o tzw. zakazie handlu w niedziele. Jest to projekt obywatelski, przygotowany przez związek zawodowy „Solidarność” i popierany przez rząd. Skutki wprowadzenia takich regulacji spowodują zamrożenie kapitału zainwestowanego w centra handlowo-usługowe, zmniejszenie sprzedaży, zatrudnienia i wpływów do budżetu. Ponieważ projekt obywatelski nie zawiera oceny skutków regulacji, rząd zobowiązał się do jej przygotowania przed zajęciem stanowiska.

Zakaz handlu
w niedziele zmniejszy
zatrudnienie i wpływy
do budżetu.

Skontaktuj się z ekspertem,
sprawdź listę projektów:

DR GRZEGORZ BACZEWSKI

Dyrektor Departamentu Pracy, Dialogu i Spraw Społecznych, sekretarz Rady Dialogu Społecznego

Rynek Pracy
dialog
społeczny
edukacja

Rząd realizował politykę rynku pracy i zatrudnienia w 2016 r. przede wszystkim poprzez podnoszenie wynagrodzeń, zwiększanie uprawnień oraz wzmacnianie ochrony pracowników. Koncentrowaliśmy się więc głównie na ograniczaniu potencjalnych negatywnych skutków wprowadzanych regulacji dla pracodawców i rynku pracy.

Szereg projektów zmian w prawie było determinowanych politycznie, co de facto uniemożliwiało skuteczne wpływanie na ich treść w procesie konsultacji i prac parlamentarnych, nawet przedstawiając argumenty najbardziej racjonalne, oparte na rzetelnych danych.

Starając się ograniczyć negatywny efekt zmian, zadaliśmy m.in. o to, aby wprowadzenie tzw. minimalnej stawki godzinowej od umów zleceń oraz samozatrudnionych było możliwie najmniej obciążające dla firm oraz odpowiadało praktyce gospodarczej. Dzięki Lewiatanowi z konieczności prowadzenia ewidencji godzin oraz stosowania stawki zostały wyłączone m.in. prace świadczone za wynagrodzeniem prowizyjnym oraz część usług opiekuńczych. Ponadto umożliwiono re negocjacje umów w toku w zamówieniach publicznych, dopuszczając wzrost cen – adekwatny do wprowadzanej stawki. Jest to istotne zwłaszcza w sektorze publicznym, gdzie obowiązują przepisy ustawy

o zamówieniach publicznych i dyscyplina budżetowa. Udało się także opóźnić wejście w życie przepisów do 1 stycznia 2017 r.

W związku ze zmianami demograficznymi i malejącym bezrobociem uznajemy, iż jednym z głównych wyzwań dla rynku pracy – z punktu widzenia przedsiębiorców – są malejące zasoby pracy i wynikające z tego trudności ze znalezieniem pracowników. Dlatego staraliśmy się zablokować inicjatywę ustawodawczą obniżającą wiek emerytalny. Chociaż ustawa została niestety przegłosowana, udało nam się opóźnić jej wejście w życie do 1 października 2017 r. Negatywne skutki – dla budżetu państwa, funduszu ubezpieczeń społecznych i rynku pracy odczujemy wszyscy w kolejnych latach.

Więcej na temat zmian w systemie emerytalnym pisze Jeremi Mordasewicz (str. 28).

W kontekście rynku pracy złym rozwiązaniem jest także pomysł ograniczenia możliwości zatrudnienia pracowników ze wschodu (głównie z Ukrainy), w ramach tzw. systemu oświadczeniowego. Dzięki naszym staraniom zmiana ta została zablokowana, a wiele wskazuje na to, że rząd zmieni swoje podejście i utrzyma dotychczasowe, korzystne regulacje, być może nieznacznie je modyfikując. Dla wielu przedsiębiorców możliwość zatrudniania cudzoziemców jest jedynym sposobem, by stabilnie prowadzić działalność gospodarczą. Intensywnie pracowaliśmy nad kształtem noweli-

ROBERT LISICKI

Radca prawny, ekspert w Departamencie Pracy, Dialogu i Spraw Społecznych

zacji ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych, która negatywnie wpłynie na rynek pracy tymczasowej w Polsce. Dzięki naszym zabiegom udało się wyeliminować możliwość wprowadzenia sankcji za zatrudnienie niezgodne z definicją pracy tymczasowej.

W ramach prac nad poprawą otoczenia prawnego dla przedsiębiorców zabiegaliśmy m.in. o uproszczenie regulacji dotyczących wydawania świadectw pracy, co może znacząco zmniejszyć obciążenia administracyjne pracodawców. Nasz

postulat został uwzględniony w projekcie przyjętym przez Sejm. Rząd uwzględnił również od dawna wnioskowane przez Konfederację zmiany w zakresie skrócenia okresu przechowywania akt pracowniczych (projekt zakłada 10 lat) oraz wprowadzenia możliwości ich przechowywania w formie elektronicznej.

Silnie angażowaliśmy się w prace na poziomie unijnym, dotyczące projektu dyrektywy ws. delegowania pracowników. Przyjęcie proponowanych dziś zapisów doprowadzi bowiem do wyeliminowania z rynku przedsiębiorstw świadczących usługi transgraniczne z wykorzystaniem własnych pracowników. Lewiatan opracował obszerną, negatywną opinię, którą prezentowaliśmy w Warszawie i Brukseli. Stała się ona także podstawą dla stano-

wiska organizacji BusinessEurope. Doprowadziliśmy również do przyjęcia wspólnego stanowiska organizacji pracodawców w ramach Rady Dialogu Społecznego.

Dynamiczne zmiany w gospodarce wymagają szybkiego dostosowywania i aktualizowania kompetencji pracowników. Dlatego pracowaliśmy nad poprawą efektywności Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS), który jest głównym instrumentem wspierania tzw. uczenia się przez całe życie. Wspólnie z firmami członkowskimi przygotowaliśmy rekomendacje zmian. Na tej bazie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Rada Dialogu Społecznego wypracują propozycje nowelizacji. Ponadto angażujemy się w reformę szkolnictwa zawodowego, ulepszenie szkolnictwa wyższego oraz wdrażanie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Opracowaliśmy także „Rekomendacje na rzecz poprawy funkcjonowania rynku pracy w Polsce”. Rekomendacje stanowią kompleksowy materiał zmian prawnych i działań w zakresie polityki edukacyjnej, polityki zatrudnienia i polityki społecznej nakierowanych na lepsze dostosowanie rynku pracy do potrzeb rozwojowych gospodarki. Rok zamknęliśmy pierwszą edycją konferencji pt. „Praca 4.0. Wynagrodzenia, ubezpieczenia i prawo pracy w XXI w.”. Przed dwa dni, ponad stu specjalistów rozmawiało m.in. z przedstawicielami rządu

na temat potrzeb polskiego rynku pracy. Część rekomendacji, o których mówiono, dotycząca skrócenia okresu przechowywania dokumentacji pracowniczej oraz dopuszczenia wersji elektronicznej dla takiej dokumentacji, jest już przedmiotem prac legislacyjnych rządu.

W 2016 r. Konfederacja opiniowała także projekty dotyczące zmian w szkolnictwie, w tym przede wszystkim w zakresie szkolnictwa zawodowego i szkolnictwa wyższego. Kluczowe wnioski dotyczące zasad współpracy pracodawców ze szkołami zawodowymi zostały przekazane do Ministerstwa Edukacji Narodowej wraz z rekomendacjami zmian w przedstawionych przez resort założeniach do projektu. W zakresie szkolnictwa wyższego wsparliśmy tzw. małą nowelizację ustawy o szkolnictwie wyższym.

Zadbaliśmy, aby wprowadzenie minimalnej stawki godzinowej było możliwie najmniej obciążające dla firm.

Zablokowaliśmy pomysł ograniczenia możliwości zatrudnienia pracowników ze Wschodu.

Skontaktuj się z ekspertem, sprawdź listę projektów:

DARIA KULCZYCKA
Dyrektorka Departamentu Energii i Zmian Klimatu

energia
ochrona klimatu
gaz
ochrona
środowiska

Bezpieczeństwo, konkurencyjność i ochrona środowiska – to główne cele polityki energetycznej kraju. Jak je realizować? Co jest warunkiem efektywnej strategii na rynku energii?

Rok działań w obszarze krajowej elektroenergetyki rozpoczęliśmy dwiema konferencjami: „Jak zwiększyć efektywność inwestycji w Polsce” (z udziałem wicepremiera Morawieckiego) oraz „Polska energia w Europie. Wyzwania modernizacyjne” (wspólnie z Forum Analiz Energetycznych, z udziałem wiceministra energetyki Michała Kurtyki). Powstał także raport „Polska energetyka na fali megatrendów” oraz rekomendacje wyzwań dla polskiej elektroenergetyki.

Wskazywaliśmy na konieczność sformułowania realistycznej, długookresowej strategii energetycznej państwa, dywersyfikacji mixu energetycznego, reformy rynku energii (w tym poprawy działania rynku bilansującego, likwidacji barier cenowych, wdrożenia rynku mocy), uruchomienia zasobów po stronie popytowej (włączeniu konsumentów do uelastycznienia systemu), rozwój współpracy regionalnej w ramach UE oraz opracowania nowej strategii wobec odnawialnych źródeł energii.

Z Polityką Insight przygotowaliśmy raport „Dlaczego (i jak) warto wspierać kogenerację”, który udowadnia, że stawiając na upowszechnienie kogeneracji, polski rząd może efektywnie realizować trzy główne cele

polityki energetycznej: bezpieczeństwo energetyczne, konkurencyjność oraz ochronę środowiska i klimatu (w tym poprawę jakości powietrza). Warunkiem powodzenia jest długoterminowy i efektywny kosztowo system wsparcia, promujący nowe i elastyczne elektroenergetycznie. Liczne stanowiska dotyczące odnawialnych źródeł energii przygotowywała Rada OZE. Działaliśmy także na rzecz rynku gazu. W ramach konsultacji KE sformułowaliśmy uwagi do zmiany rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego (tzw. rozporządzenie SoS). Jest ono elementem tzw. Pakietu zimowego 2016 Komisji. Część postulatów branży (np. dotyczące zniesienia taryf w obrocie gazem i obowiązku dywersyfikacji kierunków importu gazu) została uwzględniona w nowych regulacjach. Niestety, inne przepisy i zalecenia właścicielskie skutecznie blokują rozwój firm konkurencyjnych wobec krajowego monopolisty.

W sprawach polityki klimatycznej gros naszych prac dotyczyło zmiany dyrektywy o systemie europejskiego handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (EU ETS) po 2020 roku. Projekt, przygotowany w 2015 r. przez Komisję Europejską, był w 2016 r. opiniowany przez kolejne komisje europejskiego parlamentu. Postulowaliśmy zbudowanie systemu gwarantującego realizację celów klimatycznych, ale w sposób chroniący konkurencyjność europejskiego (w tym polskiego) przemysłu energochłonnego. Intensywnie działaliśmy w BusinessEurope oraz wśród eurodeputowanych.

Nasze stanowisko przedstawiliśmy także podczas spotkania z premier Beatą Szydło oraz w czasie spotkań z ministrem środowiska oraz Komisarzem ds. Energii i Klimatu Miguelem A. Canete. Podjęto także uchwały strony pracodawców i strony związków zawodowych w Radzie Dialogu Społecznego. Konsultowaliśmy projekty z zakresu ochrony środowiska, wśród nich projekt Prawa wodnego, rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (tzw. glebowe) oraz ustawy z zakresu gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Odnosiliśmy się do problemów z implementacją rozporządzenia REACH w świetle wyroku ETS. Wspólnie z innymi organizacjami reprezentującymi przedsiębiorców cieszyliśmy się z wycofania się rządu z projektu zmian w prawie wodnym, w tym przede wszystkim z podwyżek opłat za użytkowanie wody – dla niektórych branż oznaczałyby one bankructwo. To jeden z naszych najważniejszych sukcesów w minionym roku.

W odpowiedzi na decyzję KE, dotyczącą przygotowania rewizji czterech dyrektyw odpadowych, uruchomiliśmy projekt „Gospodarka o obiegu zamkniętym”. Decyzją firm członkowskich podstawowym obszarem ekspertyzy stała się gospodarka opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz przygotowanie propozycji finansowania wymogów rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Pierwsze stanowisko przestaliśmy już do Ministerstwa Środowiska. Nad kolejnymi pracujemy.

Skontaktuj się z ekspertem,
sprawdź listę projektów.

DR DOBRA BŁADUN

Radca prawny, legislator, ekspert
w Departamencie Pracy, Dialogu i Spraw
Społecznych

ochrona zdrowia
sektor
farmaceutyczny
obrot lekami
żywność

W ochronie zdrowia mierzyliśmy się ze zmianami, proponowanymi przez ministerstwo, które budziły mocne zastrzeżenia.

W pierwszym kwartale najbardziej angażującym tematem dla dużej grupy naszych członków okazały się prace nad przepisami wprowadzającymi darmowe leki dla osób powyżej 75 roku życia. We współpracy z Polskim Związkiem Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego udało się utrzymać zapisy gwarantujące równe traktowanie wszystkich producentów leków w procesie oceny i włączania produktów do wykazu leków bezpłatnych.

Niestety, nie udało się przekonać Ministerstwa Zdrowia do zaniechania zmian wprowadzających zakaz komercjalizacji podmiotów leczniczych, którego podmiotem tworzącym jest organ państwowy.

Zahamuje to możliwość doinwestowania środkami prywatnymi placówek medycznych, których sytuacja finansowa jest coraz gorsza. Ograniczy także wykorzystanie infrastruktury szpitalnej, a to przełoży się na pogorszenie sytuacji pacjentów.

Wbrew naszym postulatom wprowadzono również możliwość wykupowania przez samorządy świadczeń zdrowotnych przy promowaniu wykupu od podmiotów własnych. Przepis ten pozwala pomijać konkursy oparte na przejrzystych kryteriach, uwzględniających elementy jakościowe.

Pozytywnie oceniamy współpracę z resortem zdro-

wia nad ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawą o systemie informacji w ochronie zdrowia. Projekt został skonsultowany w Zespole problemowym ds. usług publicznych RDS oraz w Zespole Trójstronnym ds. Ochrony Zdrowia. W toku prac nad wprowadzeniem zasad funkcjonowania Instrumentu Oceny Wniosków Inwestycyjnych w Sektorze Zdrowia (IOWISZ) ministerstwo zgodziło się usunąć przepis, uprawniający wojewodę do uchylecia bądź zmiany opinii w każdym czasie, w przypadku zaistnienia zmiany okoliczności mających wpływ na jej wydanie. Nasze działania zwiększy nieco stabilność prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze ochrony zdrowia.

Resort zdrowia okazał się głuchy na większość uwag zgłoszonych przez nas w sprawie określenia szczegółowych kryteriów wyboru ofert na zawarcie umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Rozporządzenie wpływa długoterminowo na sytuację podmiotów leczniczych. Zawarte w nim zapisy są w praktyce nieodwołalne, niezmiennie i stanowią podstawę ustalenia kryteriów kontraktowania dla NFZ. Ogłoszone rozporządzenie preferuje duże jednostki, świadczące wiele usług medycznych. Obawiamy się, że wpłynie to negatywnie na funkcjonowanie mniejszych podmiotów medycznych. Może to doprowadzić do likwidacji części z nich.

W drugiej połowie roku minister zdrowia przygo-

DR MACIEJ PIRÓG

Doradca Zarządu Konfederacji Lewiatan,
prezes zarządu Polskiej Unii Szpitali
Specjalistycznych

tował dokument pt. „Narodowa Służba Zdrowia. Strategia zmian w systemie ochrony zdrowia w Polsce”. Brałmy intensywny udział w jego konsultowaniu, także w ramach Trójstronnego Zespołu ds. Ochrony Zdrowia.

W toku procesu legislacyjnego jest projekt ustawy o podstawowej opiece zdrowotnej oraz projekt zmiany ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Oba projekty mają kluczowe znaczenie dla firm z sektora ochrony zdrowia. Ministerstwo proponuje przejście

na koordynowaną opiekę zdrowotną opartą na podstawowej opiece zdrowotnej i szpitalnictwie. Budzi to uzasadniony niepokój o kształt funkcjonowania specjalistycznej opieki zdrowotnej. Znowu planowana zmiana sposobu kontraktowania w zakresie szpitalnictwa wprost proponuje eliminację placówek prywatnych i nowych podmiotów. Wszystkie nasze działania zmierzają do zrównania szans podmiotów prywatnych z publicznymi na bardzo trudnym regulowanym rynku usług zdrowotnych.

Pomimo naszych – i nie tylko naszych – bardzo krytycznych uwag przekazywanych na etapie przygotowań do konstrukcji tego dokumentu (np. na forum eksperckiego zespołu ds. zmian w ochronie zdrowia przy Ministerstwie Zdrowia) powstała koncepcja zmiany systemu ochrony zdrowia w Polsce z ubezpieczeniowego na budżetowy. Pieniądże na zdrowie ponownie po 18 latach będą przedmiotem przetargu politycznego w Parlamencie oraz gry hazardowej na poziomie rządu z decydującym głosem Ministerstwa Finansów, a nie Ministerstwa Zdrowia. Planowany stopniowy wzrost nakładów do minimum przyzwoitości jest wysoce teoretyczny i ma nastąpić do roku 2025!

Na etapie prac legislacyjnych w 2016 roku najgroź-

niejszy dla naszych członków, ale także dla systemu i pacjentów wydaje się stanowczo forsowany projekt „sieci szpitali”. Uderza on w specjalizację ambulatoryjną, szpitale „jednodniowe”, placówki szpitalne monoprofilowe i ma na celu m.in. wyeliminowanie z rynku usług medycznych podmioty prywatne.

Odbywa się to ewidentnie kosztem konkurencji, a co za tym idzie, obniżeniem jakości świadczonych usług.

Nowelizacja ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym wprost wyklucza z tego systemu podmioty prywatne. W ten sposób rząd sam rezygnuje z wszelkich inwestycji w zdrowie przez sektor prywatny.

Przez cały rok zajmowaliśmy się także ustalaniem płacy minimalnej dla pracowników personelu medycznego. Jest to projekt w sposób oczywisty interesujący związki zawodowe.

Opiniujemy także projekt Prawa farmaceutycznego, który wprowadza zmianę modelu funkcjonowania rynku aptecznego. Równoległe trwają prace nad zmianami w zakresie zasad refundacji leków i wyrobów medycznych. Branży producentów żywności dotyczy nasze zaangażowanie się w prace nad zmianami koncepcji działania służb kontroli żywności.

Podatek od sprzedaży detalicznej, zaostrożenie kar dla przedsiębiorców, ograniczenie handlu w niedzielę – w ubiegłym roku zmierzaliśmy się z wieloma przeszkodami stawianymi przed firmami.

Rok 2016 w legislacji branżowej zdominowały prace nad nowymi podatkami sektorowymi. W lipcu Sejm zdecydował obciążyć sprzedawców podatkiem od sprzedaży detalicznej. Jako podstawę opodatkowania ustanowił nadwyżkę przychodu ze sprzedaży detalicznej ponad kwotę 17 mln zł miesięcznie. Na każdym etapie prac legislacyjnych wskazywaliśmy na niezgodność przyjętej przez rząd i parlament koncepcji z prawem Unii Europejskiej. Komisja Europejska wysłuchała naszych argumentów i w październiku uznała polską ustawę za niedozwoloną pomoc publiczną. Do końca 2017 roku pobór podatku został tym samym zawieszony.

Branżę handlową dotykały kolejne projekty zmian w prawie. W grudniu Sejm uchwalił ustawę o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie rolno-spożywczym. Przedsiębiorca, który będzie miał uzasadnione podejrzenie stosowania wobec niego praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, będzie mógł złożyć pisemne zawiadomienie do prezesa UOKiK. Jeżeli do czasu wydania decyzji o uznaniu praktyki za nieuczciwie wykorzystującą

KRZYSZTOF KAJDA

Radca prawny, dyrektor Departamentu Prawnego

**ogólne
i branżowe
warunki
gospodar-
towania**

Skontaktuj się z ekspertem,
sprawdź listę projektów:

Podatek od sprzedaży detalicznej zawieszony!

przewagę kontraktową nie zostanie ona zaprzestana, prezes UOKiK nakaże jej zaniechanie. Będzie miał także uprawnienie do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości do 3 proc. obrotu osiągniętego w roku poprzedzającym rok nałożenia kary. W trakcie procesu legislacyjnego Lewiatan zwracał przede wszystkim uwagę na zastosowanie w projekcie szeregu klauzul generalnych, powodujących ogromne trudności interpretacyjne. Na etapie prac parlamentarnych udało się nam zablokować poprawki do projektu m.in. zaostrzające w sposób nieracjonalny kary dla przedsiębiorców (także za nieumyślne działania), a przede wszystkim te, które wprowadzały powszechną opłatę dla przedsiębiorców z branży (0,0024% rocznego obrotu) na rzecz UOKiK, która miała pokryć koszty prowadzonych kontroli. Ustawa wejdzie w życie w połowie 2017 r. W minionym roku przetoczyła się także trudna dla branży handlowej dyskusja na temat ograniczenia handlu w niedziele. We wrześniu do Sejmu wpłynął obywatelski projekt regulujący tę kwestię. Bardzo aktywnie uczestniczymy w debacie nad nim, wspierając członków Lewiatana w przeciwdziałaniu negatywnym skutkom wprowadzenia ograniczeń

dla przedsiębiorców i konsumentów. Uważamy, że uchwalenie zapisów de facto zakazujących handlu w niedziele spowoduje zamrożenie kapitału inwestycyjnego i obrotowego przez 45 dni w roku oraz zwiększy ryzyko inwestycji w tej branży. Uwzględniamy w naszych pracach także głos obywateli. Z badania zleconego przez Lewiatana wynika, że 46% Polaków jest przeciwnych wprowadzeniu zakazu handlu w niedzielę. Kluczowe rozstrzygnięcia odnośnie projektu zapadną prawdopodobnie w pierwszej połowie 2017 r. Lewiatan przystąpił także do koalicji „Tak dla otwartych niedziel”. W innych branżach regulowanych warto wspomnieć o nieudanej na szczęście próbie wprowadzenia nowego systemu finansowania mediów publicznych. Rząd proponował powszechną daninę publiczną na rzecz mediów narodowych (składka audiowizualna). Do jej zapłaty mieli być zobowiązani końcowi odbiorcy energii elektrycznej, a inkasentem podatku przedsiębiorstwa energetyczne. Lewiatan wskazywał na potrzebę notyfikacji zawartych w nim propozycji. Ostatecznie, na etapie prac parlamentarnych, odstąpiono od pierwotnej koncepcji składki, m.in. z powodu wskazywanej przez Konfederację niezgodności przepisów z prawem unijnym.

Parlament przeprowadził kluczową z punktu widzenia branży tytoniowej implementację nowej dyrektywy tytoniowej. W tej sprawie pilnowaliśmy przede wszystkim, aby nie wychodziła ona poza ramy dyrektywy. Dodatkowo udało się wprowadzić przepis przejściowy, umożliwiający umieszczenie w punktach sprzedaży informacji o wyrobach tytoniowych (do 31 grudnia 2016 r.). W prawie ogólnogospodarczym trzeba wspomnieć o tzw. konstytucji biznesu, którą rząd przedstawił w listopadzie 2016 r. W ramach pakietu ustaw rząd planuje m.in. zastąpić ustawę o swobodzie działalności gospodarczej nowym prawem dla przedsiębiorców, utworzyć Komisję Wspólną Rządu i Przedsiębiorców oraz powołać Rzecznika Przedsiębiorców. Prace legislacyjne nad projektami zaplanowano na 2017 r. Lewiatanowi udało się jednak już teraz wykreślić propozycję fikcyjnych uproszczeń podatkowych, zgodnie z którą prawo do zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów 100% wydatków związanych z użytkowaniem w działalności gospodarczej samochodu osobowego, przysługiwać miało wyłącznie pod warunkiem prowadzenia szczegółowej ewidencji przebiegu pojazdu. Równoległe do zapowiedzi wprowadzenia ułatwień dla przedsiębiorców, resort sprawiedliwości ogłosił projekt nowelizacji ustaw karnych dotyczących tzw. konfiskaty rozszerzonej. Zwracaliśmy w tej sprawie uwagę m.in. na możliwość orzecze-

nia przypadku składników i praw majątkowych przedsiębiorstwa, które służyło lub było przeznaczone do popełnienia przestępstwa, chociażby nie stanowiło własności sprawcy, oraz propozycję dotyczącą trybu wprowadzania do przedsiębiorstw zarządcy przymusowego. W grudniu rząd przyjął projekty ustaw, w których uwzględnił część postulatów Lewiatana (wyłączenie spod konfiskaty spółek prawa handlowego i poddanie większej kontroli sądu wprowadzania zarządcy przymusowego).

Zablokowaliśmy nieracjonalne zaostrzenia kar dla przedsiębiorców.

Skontaktuj się z ekspertem, sprawdź listę projektów:

MAGDALENA PIECH
Ekspert w Departamencie Prawnym

gospodarka cyfrowa
prawo konsumenckie
telekomunikacja
ochrona danych osobowych

Przenoszenie treści cyfrowych poza teren rodzinnego państwa, zniesienie blokowania geograficznego, usuwanie barier w prowadzeniu działalności drogą elektroniczną – rok 2016 był dla nas sprawdzianem z działania na rzecz e-gospodarki.

W Brukseli rok upłynął na realizacji założeń Strategii Jednolitego Rynku Cyfrowego, przedstawionej na początku kadencji obecnej Komisji Europejskiej. Angażowaliśmy się w prace nad szeregiem projektów z tym związanych, a zwłaszcza w prace nad projektem Dyrektywy w sprawie dostawy treści cyfrowych. Proponuje on rewolucyjne zmiany dla obecnych zasad prawa cywilnego np. koncepcji „płatności” danymi. Ma również bliski związek z rozporządzeniem ogólnym o ochronie danych osobowych. Dla wielu przedsiębiorców – nie tylko z sektora IT i technologii cyfrowych – to regulacje, które definiują ich działanie na wiele lat, determinując możliwości rozwoju biznesu. Pracowaliśmy nad projektem rozporządzenia w sprawie tzw. przenoszalności treści cyfrowych, czyli możliwości transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści. Ma on umożliwić konsumentom, przebywającym tymczasowo poza państwem ich stałego pobytu, korzystanie z dostępu do treści cyfrowych (VOD, serwisy prasowe, muzyka) na terytorium

całej UE. Projekt de facto rozszerza terytorialny zakres licencji, konieczne było zatem doprecyzowanie warunków, na jakich konsumenci będą mogli korzystać z owej „przenoszalności” (m.in. definicja tymczasowości i sposoby jej weryfikowania), aby maksymalnie uprościć relacje między firmami a konsumentami.

Kolejny projekt, istotny dla gospodarki elektronicznej, dotyczył tzw. blokowania geograficznego. Zakazuje on dyskryminacji w handlu elektronicznym ze względu na obywatelstwo, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności. W myśl tego projektu oferta przedsiębiorcy będzie musiała być dostępna dla konsumentów na terenie całej Unii. Dla przedsiębiorców konieczne jest zapewnienie, że różnice w ofercie w poszczególnych państwach – wynikające z obiektywnych czynników, m.in. z ponoszonych przez firmy kosztów lub wymogów wynikających z przepisów – będą

Precyzujemy zapisy dotyczące „blokowania geograficznego”.

Rok 2016 był dla nas sprawdzianem działania na rzecz e-gospodarki.

dozwolone. Wyjaśnienia wymaga także to, czy w umowie pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą zastosowanie znajdzie prawo kraju konsumenta, czy przedsiębiorcy. Prace nad tymi regulacjami będą trwać także w 2017 r. Dla firm ważne jest wprowadzenie przejrzystych zasad, pozwalających efektywnie zarządzać relacjami z klientami. Podejmowaliśmy też działania zmierzające do jak najszybszego przyjęcia nowego porozumienia w sprawie transferów danych do Stanów Zjednoczonych, tzw. Privacy Shield. To ważna regulacja dla przedsiębiorców, którzy w dobie cyfrowej globalizacji korzystają z infrastruktury technicznej na całym świecie.

Komisja Europejska była także adresatem innych działań Lewiatana, nie tylko w obszarze gospodarki cyfrowej, ale także inwestycyjnej. M.in. na skutek złożonej przez Lewiatana skargi Komisja Europejska rozpoczęła postępowanie przeciwko Słowacji, która wprowadziła zakaz transportu wody za granicę, co narusza traktaty UE.

Konfederacja realizowała także projekty skupione

na usuwaniu barier w prowadzeniu działalności drogą elektroniczną w Polsce. Sprzyjały temu inicjatywy deregulacyjne Ministerstwa Rozwoju i Ministerstwa Cyfryzacji oraz szeroko zakrojona inicjatywa rządowa Paperless Cashless. Zgłaszaliśmy m.in. konieczność uproszczenia i ujednolicenia przepisów dotyczących komunikacji z klientem, zwłaszcza w zakresie pozyskiwania zgód na działania marketingowe.

Opowiadamy się także za eliminacją wymogu formy pisemnej i zastąpieniem jej formami adekwatnymi do obrotu elektronicznego. Włączenie takich rozwiązań do przepisów sektorowych (m.in. prawo telekomunikacyjne, przepisy regulujące leasing, działalność biur informacji gospodarczych) będzie miało wymierne korzyści dla całej gospodarki.

Uczestniczyliśmy także w prowadzonym przez Ministerstwo Cyfryzacji przeglądzie przepisów, zmierzającym do eliminowania dublujących się obowiązków sprawozdawczych.

Ważnym wydarzeniem było przyjęcie w kwietniu unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO). Przez ostatnie dwa lata prowadziliśmy wiele działań związanych z przygotowaniem przepisów krajowych do jego stosowania, a Lewiatan był jednym z liderów zmian na rzecz uwzględnienia interesów firm w rozporządzeniu. Podkreślaliśmy, że osiągnięcie rzeczywistej harmonizacji przepisów na poziomie unijnym wymaga m.in. dostosowania do wymogów RODO także krajowych ustaw szczególnych (prawo telekomunikacyjne, ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną, szereg ustaw sektorowych). Zabiegamy wcióż, aby prace nad ustawą „wdrożeniową” stały się okazją do unowocześnienia przepisów dotyczących przetwarzania danych (w tym przetwarzania danych pracowników) oraz wprowadzenia zmian, które pozwolą na wykorzystanie potencjału danych (big data).

UNIJNE ROZPORZĄDZENIE O OCHRONIE DANYCH OSOBOWYCH (RODO):

Byliśmy liderem zmian na rzecz interesów firm.

Mamy za sobą rok podatkowej ofensywy rządu i parlamentu. Ponad 40 razy znowelizowano ustawy o VAT, CIT, PIT, akcyzę, podatki lokalne oraz Ordynację podatkową. Niezależnie od podatku i celu wprowadzenia zmian, uchwalono ich w 2016 r. tak dużo, że osoby zawodowo zajmujące się doradztwem podatkowym jeszcze długo będą się z nimi zapoznawać. Przedsiębiorcy już pewnie nawet nie spróbują.

Wprowadzono podatek bankowy i od sprzedaży detalicznej, uchwalono ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, wprowadzono Jednolity Plik Kontrolny oraz rozpoczęto prace nad założeniami tzw. jednolitego podatku. Nierzadko zmiany przygotowywane w Ministerstwie Finansów trafiały do parlamentu jako projekty poselskie, co pozwalało rządowi skrócić proces legislacyjny i pominąć konsultacje społeczne. To zwiększa tempo pracy, ale niestety odbija się negatywnie na jakości stanowionego prawa.

Nowe przepisy mają zwiększyć ściągalność podatków i uszczelnić system podatkowy. Niektóre są wymierzone w przestępców zajmujących się wyłudzeniami podatku VAT, inne w przeciętnego Kowalskiego prowadzącego działalność gospodarczą. Niezależnie od podatku i celu wprowadzenia zmian, uchwalono ich w 2016 r. tak dużo, że osoby

PRZEMYSŁAW PRUSZYŃSKI

Doradca podatkowy, ekspert w Departamencie Prawnym, sekretarz Rady Podatkowej Konfederacji Lewiatan

Podatki

NASZ SUKCES:

Większa ulga na działalność badawczo-rozwojową.

zawodowo zajmujące się doradztwem podatkowym jeszcze długo będą się z nimi zapoznawać. Przedsiębiorcy już pewnie nawet nie spróbują. Zmiany w VAT to przede wszystkim „uszczerbienie systemu”, które ma przynieść rządowi dodatkowych 5-10 mld złotych w 2017 r. Efektywność ściągłości VAT podniosła się w 2016 r., ale nie na tyle, by w pełni zrealizować ambitne plany rządu. Niestety uszczerbieniu nie towarzyszą próby uproszczenia tego podatku. Nowy rok przedsiębiorcy rozpoczną więc z tymi samymi trudnościami, z którymi zmagali się dotychczas. Dodatkowo, jako potencjalni oszuści, dłużej poczekają na zwrot podatku naliczonego (o ile spełnią nowe warunki zwrotu), zapłacą 30% sankcję w przypadku błędnego rozliczenia, utracą możliwość składania kwartalnych deklaracji (jeżeli nie są małymi podatnikami). Na pocieszenie, dzięki zaangażowaniu Lewiatana, nie będą zobowiązani do zapłaty od 20 do 200 tys. zł (tzw. kaucja rejestracyjna), za chęć zarejestrowania się i płacenia podatku VAT. W uzasadnieniu zmian wprowadzanych w PIT i CIT podkreślano konieczność zapewnienia sprawie-

46

dliwości podatkowej. CIT był wymieniany jako podatek, który w ogóle nie jest płacony, dzięki powszechnej i niesprawiedliwej optymalizacji podatkowej. O podatku PIT mówiono również w kontekście występowania szarej strefy. Uchwalone nowelizacje rozszerzają więc katalog przypadków, w których dochód przedsiębiorstwa uznawany będzie jako uzyskany na terytorium Polski, istotnie ograniczony zostanie zakres zwolnienia z CIT dla funduszy inwestycyjnych zamkniętych, wprowadzono też opodatkowanie aportów wnoszonych do spółek kapitałowych, a płatność gotówką ponad 15 tys. złotych nie będzie stanowić kosztu uzyskania przychodów. Mali podatnicy CIT, o obrotach nieprzekraczających 1,2 mln euro, skorzystają z niższej, 15% stawki podatku. Bardzo intensywnie uczestniczyliśmy w pracach nad każdym z tych projektów, dzięki czemu wiele przepisów zostało złagodzonych lub doprecyzowanych, a to kluczowe dla większości firm w Polsce. Naszym sukcesem jest np. wprowadzenie podwyższonej ulgi na badania dla przedsiębiorstw, inwestujących w działalność badawczo-rozwojową. Walce z optymalizacją podatkową służyć ma także klauzula obejścia prawa, wprowadzona do Ordynacji podatkowej w połowie 2016 roku. Pozwoli ona fiskusowi pomijać skutki podatkowe czynności prawnych, jeżeli uzna, że zostały one dokonane w celu osiągnięcia korzyści podatkowej. Wprowadzenie klauzuli

47

istotnie zwiększa ryzyko prowadzenia biznesu, choć dzięki zaangażowaniu Rady Podatkowej Lewiatana w ustawie znalazły się rozwiązania chroniące podatnika, np. możliwość uzyskania opinii zabezpieczającej, oraz Rada ds. przeciwdziałania unikaniu opodatkowania, która opiniować będzie stosowanie klauzuli przez Ministra Finansów. W jej skład wejdzie przedstawiciel Konfederacji jako obrońca interesów przedsiębiorców. Intensywne prace toczyły się nad wieloma projektami ustawy o podatku od sprzedaży detalicznej. O efektach naszych działań w tym zakresie pisze w swoim tekście Krzysztof Kajda (str. 39). Zmiany dosięgnęły także administrację podatkową. W mijającym roku uchwalono ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej. Od marca 2017 r. urzędy kontroli skarbowej i urzędy celne zastąpione zostaną urzędami celno-skarbowymi, powołany zostanie dyrektor krajowej informacji skarbowej oraz szef administracji skarbowej. Zmiany w administracji podatkowej były od dawna oczekiwane, także przez przedsiębiorców. Niestety ustawa o KAS istotnie ograniczy prawo podatników do niezależnej kontroli rozstrzygnięć wydawanych przez urzędy celno-skarbowe. Ich naczelnicy będą bowiem organami odwoławczymi od własnych rozstrzygnięć.

Podatnicy CIT o obrotach nieprzekraczających 1,2 mln euro skorzystają z niższej, 15% stawki podatku.

NASZ SUKCES:

Wywalczyliśmy zniesienie kaucji rejestracyjnej VAT.

Skontaktuj się z ekspertem, sprawdź listę projektów:

ANNA DUŻYŃSKA-PUCHA

Radca prawny, ekspert w Departamencie Prawnym

banki
ubezpieczenia
pożyczki, leasing
pośrednictwo finansowe
ochrona konkurencji
i konsumenta

Wprowadzenie podatku bankowego, zwiększenie składek do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (na system gwarantowania depozytów i finansowanie przymusowej restrukturyzacji), projekty dotyczące kredytów walutowych oraz zmian w zakresie kredytów hipotecznych – dla rynku finansowego rok 2016 r. był legislacyjnym tsunami.

Ogromna liczba projektów rozporządzeń zaproponowanych w 2016 roku sprawiła, że sektor bankowy stanął przed niezwykle trudnymi wyzwaniami. Dużą niepewność dla branży spowodowały propozycje legislacyjne, dotyczące tzw. kredytów walutowych. W konsultacjach zarówno projektu prezydenckiego, jak i projektów poselskich, wskazywaliśmy m.in. na naruszenie podstawowych zasad prawa: niedziałania prawa wstecz, swobody zawierania umów czy konstytucyjnych zasad ochrony własności, równości wobec prawa, nieingerencji państwa w życie społeczne i gospodarcze obywateli oraz przedsiębiorców. Przedstawialiśmy również uwagi szczegółowe, wskazując wątpliwości interpretacyjne i nieprecyzyjność proponowanych zapisów. Współpracowaliśmy z kluczowymi interesariuszami tych projektów. Liczymy, że uwagi Konfederacji zostaną wzięte pod uwagę przy ostatecznych rozstrzygnięciach w 2017 r. Zmiany legislacyjne dotyczyły także sektora ubez-

pieczeniowego. Ubezpieczyciele zostali objęci podatkiem od niektórych instytucji finansowych. W ramach konsultacji projektu ustawy udało nam się jednak obniżyć stawkę podatku dla ubezpieczycieli z 0,6% do 0,39% rocznie. W tym obszarze pojawiło się również sporo nowych zmian w przepisach wykonawczych. Zabiegaliśmy dla firm o korzystne brzmienie każdego z nich. Pod koniec roku Ministerstwo Sprawiedliwości przedstawiło projekt tzw. ustawy antylichwiarskiej. Stawia on pod znakiem zapytania dalsze działanie instytucji pożyczkowych, w sposób nadmierny ograniczając rentowność tego typu działalności. O ile bowiem słuszna jest intencja zwalczania praktyk nieuczciwych instytucji pożyczkowych, o tyle proponowane zmiany mogą boleśnie odbić się na regulowanej części rynku i legalnie działających przedsiębiorstwach. Lewiatan zwracał ministrowi finansów uwagę na to ryzyko. Dalsze prace legislacyjne dotyczące tego projektu zostały zaplanowane na rok 2017. Cieszymy się, że legislatorzy wysłuchali postulatów Konfederacji w zakresie dochodzenia wierzytelności (tzw. pakiet wierzyielski). To niezwykle ważny temat, o który walczyliśmy. Poziom wypłacalności (tzw. płynności) jest bowiem jednym z kluczowych czynników, wpływających na kondycję finansową przedsiębiorstw. Zależy on w dużej mierze od regulowania w terminie zobowiązań kontrahentów.

Natomiast trudności w wyegzekwowaniu należności stają się przyczyną nie tylko popadania przedsiębiorców w spiralę długów, ale wpływają także na ograniczenia inwestycji. Rzuca to na stan całej gospodarki. Dlatego z ogromną satysfakcją przyjęliśmy inicjatywę legislacyjną Ministerstwa Rozwoju. W ramach konsultacji udało się uzyskać wiele pozytywnych zmian dla przedsiębiorców, w tym stworzenie ogólnych ram prawnych do udostępniania informacji o należnościach publicznoprawnych, stworzenie ram do pośredniczenia biur informacji gospodarczej w dostępie do rejestrów publicznych, odstąpienie od wymogu formy listu poleconego dla wezwań do zapłaty (w przypadku dłużników nie będących konsumentami).

Duże nadzieje wiążemy z podjętą przez Ministerstwo Sprawiedliwości kierunkową decyzją o utworzeniu sądu własności intelektualnej. Koncepcja ta zapowiada utworzenie w ramach sądownictwa powszechnego odrębnych jednostek organizacyjnych do spraw z zakresu prawa własności przemysłowej i powiązanych z nimi spraw dotyczących nieuczciwej konkurencji. Będzie to miało miejsce w kilku sądach okręgowych, wyznaczony zostanie także sąd apelacyjny do rozpoznawania tej kategorii spraw w drugiej instancji. Konfederacja zgłaszała postulat tworzenia sądownictwa w tym obszarze, cieszymy się więc, że ministerstwo podjęło tę inicjatywę.

Skontaktuj się z ekspertem,
sprawdź listę projektów.

ADRIAN KARKOSZKA
Ekspert w Departamencie Prawnym

**Prawo
ogólno-
gospodarcze**

Z dużym zaangażowaniem braliśmy udział w pracach nad projektami deregulacyjnymi przedstawionymi przez Ministerstwo Rozwoju oraz nad pakietem „100 zmian dla firm”. Jakie rozwiązania zalecamy?

Resort konsultował z Lewiatanem brzmienie dokumentów. Dzięki temu ogromna część zmian w nich zawartych pochodzi z rekomendacji z naszej Czarnej Listy Barrier dla rozwoju przedsiębiorczości (www.listabariet.pl).

Pakiet zakłada zmiany w 18 ustawach m.in. w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, w prawie pracy i ubezpieczeń społecznych, prawie handlowym oraz finansowym i ochrony środowiska. Zakładają one usunięcie szeregu obowiązków administracyjnych, doprecyzowanie przepisów, zmiany wspierające rozwój przedsiębiorczości i podniesienie efektywności pracy, usprawnienie procesu inwestycyjnego oraz zmniejszenie uciążliwości kontroli działalności gospodarczej. Inicjatywę i propozycje resortu rozwoju oceniamy pozytywnie. Zwróciliśmy jednak uwagę na konieczność ich doprecyzowania, tak aby przedsiębiorcy mieli pewność, że zmiany faktycznie będą likwidować bariery i wpłyną na poprawę warunków prowadzenia działalności. Kolejne propozycje deregulacyjne będziemy zgłaszać w 2017 r.

Następnym istotnym projektem przedstawionym

przez resort rozwoju była kompleksowa nowelizacja kodeksu postępowania administracyjnego. Projekt zakłada ograniczenie formalizmu i przewlekłości procedur administracyjnych, z jakimi borykają się przedsiębiorcy. Jedną z zaproponowanych zmian jest wprowadzenie instytucji tzw. milczącego załatwienia sprawy lub instytucji umowy administracyjnej, stanowiącej alternatywę wobec decyzji. Naszym zdaniem pomysły takich ułatwień mają pozytywną intencję, problemem może okazać się jednak praktyka ich stosowania. Negatywnie przyjęliśmy natomiast zaproponowaną przez Ministerstwo Sprawiedliwości nowelizację kodeksu spółek handlowych. Zakłada ona zaostrzenie wymogów dotyczących założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w tym rezygnację z możliwości rejestracji spółki przy użyciu podpisu elektronicznego (uzasadniane bezpieczeństwem obrotu). W ocenie Konfederacji wprowadzenie tego rozwiązania spowoduje spadek liczby wniosków składanych przez Internet. Z kolei

Rząd uwzględnia rekomendacje z naszej Czarnej Listy Barrier.

składanie ich w trybie tradycyjnym doprowadzi do znacznego wydłużenia procesu rejestracji, który już dziś trwa to od 4 do 6 tygodni. Zgodnie z danymi przedstawianymi przez resort liczba nadużyć jest na tyle mała, że apelujemy o wstrzymanie się z usunięciem tego niewątpliwego udogodnienia. Negatywnie oceniliśmy również ustawę o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, która podlegała dyskusji w parlamencie na początku roku. Wstrzymuje ona sprzedaż państwowych gruntów na pięć lat (z wyjątkiem nieruchomości do dwóch hektarów

NASZ SUKCES:

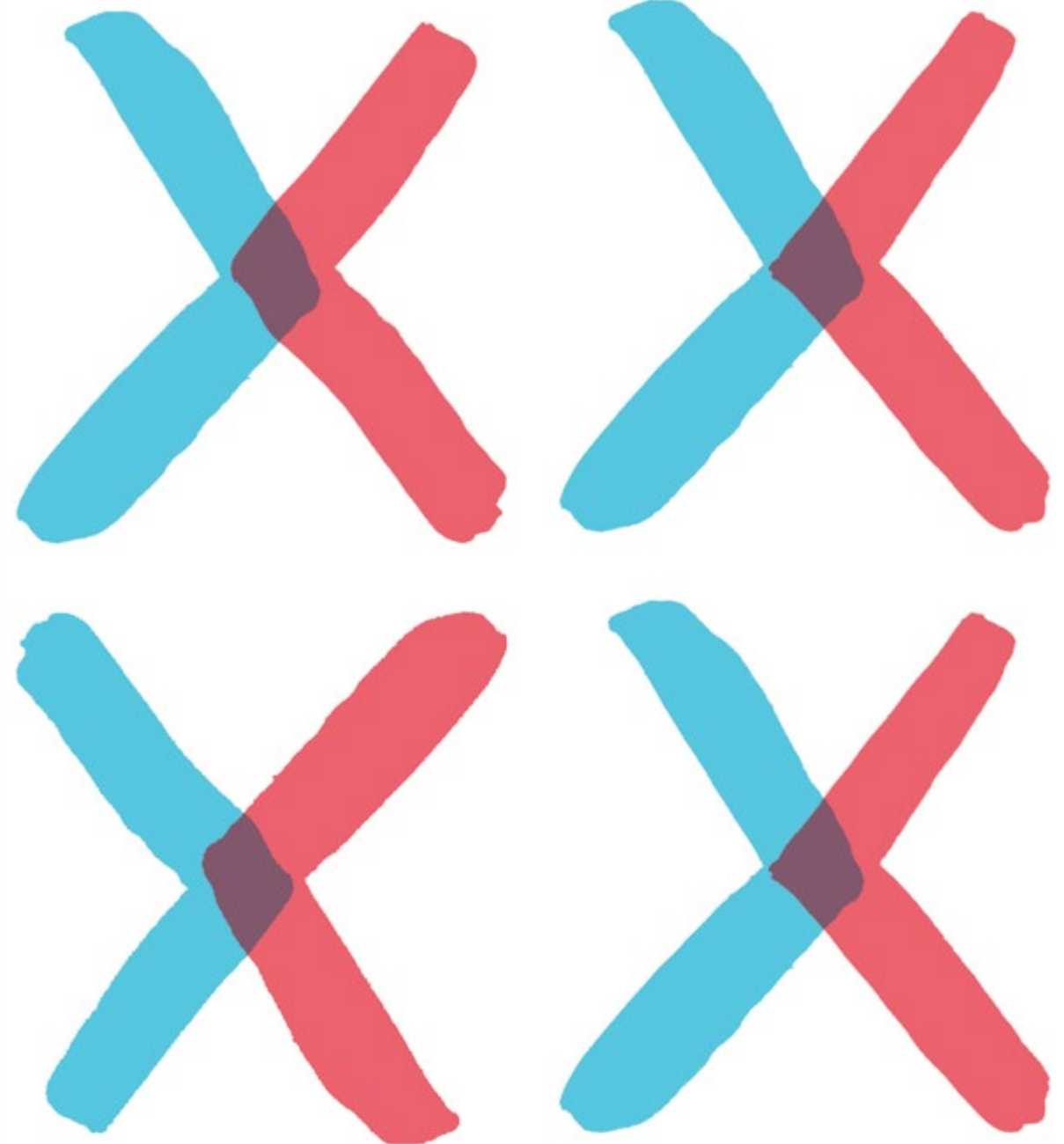
Zmniejszenie uciążliwości kontroli działalności gospodarczej.

oraz przeznaczonych np. na cele nierolne). Naszym zdaniem w ustawie są instrumenty mające znamiona wyłączeń oraz takie, które uszczuplają grupę praw składających się na prawo własności. Mowa tu w szczególności o prawie do swobodnego rozporządzenia własnością (np. przyznane ANR prawo pierwokupu czy 10-letni zakaz oddawania w posiadanie własnej nieruchomości rolnej). Ustawa dokonuje również arbitralnego ograniczenia swobody inwestowania w nieruchomości rolne, uznając takie inwestycje za stanowiące szkodliwą spekulację. W naszej ocenie sposób przeprowadzenia konsultacji tak istotnej ustawy oraz niewłaściwa analiza jej skutków uniemożliwiły rzetelne opracowanie projektu, a jego skutki już teraz odczuwają przedsiębiorcy.

Konfederacja Lewiatan aktywnie brała udział w procesie konsultacyjnym projektu ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym. Postulowaliśmy, aby zgodnie z transponowanym tą ustawą Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego (nr 537/2014

w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego) cykl rotacji firm audytorskich wynosił 10 lat. Ponadto Konfederacja podnosiła w swoich stanowiskach postulat, aby joint audit (badanie wspólne dwóch audytorów dla tego samego podmiotu) nie był obowiązkowy oraz aby utrzymać możliwość świadczenia przez firmy audytorskie innych usług np. w zakresie doradztwa.

Angażowaliśmy się również w poszukiwanie rozwiązań problemów związków sportowych. Na nasze zaproszenie minister sportu i turystyki spotkał się z przedstawicielami polskich klubów sportowych, będących członkami Polskiego Związku Pracodawców Klubów Sportowych. W rozmowie z wiceministrem Ryszardem Szusterem mówiono o trudnościach z jakimi borykają się czołowe w swoich dyscyplinach polskie zespoły. Kluby zwracały uwagę na problemy we współpracy z organizatorami rozgrywek oraz relacjach ze związkami sportowymi.

Łączymy przedsiębiorców

Skontaktuj się z ekspertem,
sprawdź listę projektów:

MARZENA CHMIELEWSKA
Dyrektorka Departamentu Funduszy Europejskich

Fundusze europejskie

Rok 2016 w obszarze funduszy europejskich zamykamy dwoma istotnymi pakietami zmian. Powinny one uprościć przedsiębiorcom przygotowanie wniosków o dofinansowanie i realizację projektów współfinansowanych z UE.

Zmiany te są oparte na postulatach Lewiatana, zgłaszane od początku prac nad programami operacyjnymi perspektywy finansowej 2014-2020. W PO Inteligentny Rozwój wprowadzono zmiany w kryteriach wyboru projektów. W osi I i IV miały one charakter porządkujący, jednak w działaniach 2.1 i 3.2.1 określały istotne merytoryczne wymagania dla projektów. Jedyna zmiana w tym pakiecie, która nie uzyskała naszej akceptacji, dotyczyła wprowadzenia nowego trybu definiowania beneficjentów wsparcia w tzw. konkursach dedykowanych w działaniu 3.2.1 „Badania na rynek”. Decyzję o wyborze branż objętych wsparciem w nowym instrumencie ma podejmować PARP bez udziału komitetu monitorującego, a zatem także bez konsultacji z reprezentacją przedsiębiorców. Zmiany w kryteriach wyboru projektu dla działania 2.1 „Wsparcie inwestycji w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw” PO IR dotyczyły zarówno kryteriów obligatoryjnych, jak i fakultatywnych:

- rozszerzono agendę badawczą o dodatkowe elementy, w tym wymóg opisu długoterminowej strategii rozwoju przedsiębiorstwa w oparciu

o prowadzenie prac B+R,

- dopuszczono brak doświadczenia w prowadzeniu B+R pod warunkiem zapewnienia wsparcia innych podmiotów czy osób fizycznych posiadających doświadczenie i wiedzę przy realizacji projektów badawczych oraz uznania przez ekspertów, iż projekt ma charakter przełomowy,
- zaakceptowano nieosiągnięcie pożądanych wartości wskaźników (NPV, FRR) w przypadku przedstawienia przez wnioskodawcę wiarygodnego uzasadnienia zaistnienia takiej sytuacji.

W III kwartale 2016 r. rozpoczęły się prace nad zmianami ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie 2014-2020. Projekt ten został przedstawiony przez rząd w ramach tzw. Konstytucji dla biznesu, ale prace nad nim trwały wcześniej i były podyktowane m.in. uwagami Konfederacji, wskazującymi na konieczność podniesienia efektywności inwestowania środków UE. Projekt zawiera wiele przepisów, ułatwiających przedsiębiorcom ubieganie się o dofinansowanie projektów i ich późniejszą realizację. Propozycje resortu rozwoju w dużej mierze opierają się na postulatach Lewiatana. Co niezwykle dla nas istotne, w proponowanej nowelizacji interes beneficjentów faktycznie został postawiony na pierwszym miejscu, przed interesem instytucji uczestniczących we wdrażaniu programów operacyjnych.

Projekt zapowiada m.in.:

- rezygnację z wytycznych programowych,
  - dopuszczenie możliwości realizacji projektów partnerskich przez podmioty powiązane,
  - powołanie przy instytucjach Zarządzających Rzeczników Funduszy Europejskich.
- W partnerstwie ze Związkiem Pracodawców Usług Rozwojowych i Szkoleniowych Lewiatan zaczęliśmy także kolejną edycję szkoleń dla przedsiębiorców na temat możliwości pozyskania funduszy europejskich, tym razem pod hasłem „Atlas dla przedsiębiorcy 2014-2020” (www.eurodlafirm2014-2020.pl). Od września 2016 r. ruszyły seminaria, które mają charakter przekrojowy (razem odbędzie się ich 18). Planujemy także 48 warsztatów i konsultacji indywidualnych, dotyczących szczegółowych aspektów przygotowania i realizacji projektów w Programach Operacyjnych 2014-2020. Niezmiennie uczestniczymy w pracach poszczególnych Komitetów Monitorujących i przygotowujemy wnioski o finansowanie projektów w ramach funduszy europejskich. Dzięki nim już ponad 1000 firm z całej Polski skorzystało z różnych form wsparcia oferowanego przez Lewiatana.

Skontaktuj się z ekspertem,
sprawdź listę projektów:

ŁUKASZ DYBA

Ekspert w Departamencie Funduszy Europejskich

**FUNDUSZE
EUROPEJSKIE**

To był drugi rok wdrażania funduszy z perspektywy finansowej 2014-2020. Rozpoczęliśmy go od rozmów z Ministerstwem Rozwoju na temat „Planu działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020”.

Resort uwzględnił w opracowaniu naszą propozycję uelastyczenia systemu zaliczkowego (podniesienie łącznej wartości dofinansowania w formie zaliczki z 30% do 90% całkowitego dofinansowania). Natomiast w instytucjach organizujących konkursy systematycznie zabiegamy o podniesienie jakości oceny wniosków, szczególnie przy projektach badawczo-rozwojowych.

Jako partner społeczny uczestniczyliśmy w pracach komitetów monitorujących i grup roboczych krajowych programów operacyjnych, przede wszystkim PO Inteligentny Rozwój i PO Infrastruktura i Środowisko. Dzięki temu skutecznie konsultowaliśmy z przedsiębiorcami propozycje zmian w kryteriach wyboru projektów.

W zakresie wsparcia inwestycji przedsiębiorstw w infrastrukturę badawczo-rozwojową (działanie 2.1 PO IR) zabiegaliśmy m.in. o ograniczenie wymogu podawania we wniosku o dofinansowanie danych dotyczących inwestycji i zatrudnienia podmiotów powiązanych. Udało się. Dziś wymagana informacja

na temat nakładów na B+R i inwestycje dotyczy tylko wnioskodawcy, natomiast wielkość zatrudnienia pracowników B+R uwzględnia jedynie podmioty powiązane działające na terenie Polski. Postulowaliśmy również o niezawężanie zakresu wdrożenia wyników prac B+R (działanie 3.2.1) i dostęp do konkursu wnioskodawców nie planujących ochrony własności przemysłowej w formie patentu czy wzoru użytkowego (np. nieopatentowana wiedza techniczna). Taką możliwość udało się zapewnić w nowej rundzie zmian kryteriów w grudniu 2016 r. Zgodnie z naszym stanowiskiem w sprawie kwalifikowalności wydatków w projektach badawczo-rozwojowych umożliwiono podejmowanie współpracy w projekcie między podmiotami działającymi w grupie (np. zakup usługi lub licencji od centrum B+R działającego w ramach grupy kapitałowej). Rozwiązanie to jest możliwe pod warunkiem zgody instytucji zarządzającej programem oraz przy rozliczaniu wydatków powiązanego wykonawcy bez marży. Ponadto wydłużono czas trwania konkursów dla dużych przedsiębiorstw z 1,5 miesiąca do 3-6 miesięcy (działanie 1.1), pozostawiając przedsiębiorstwom więcej czasu na przygotowanie wniosków.

W obszarze inwestycyjnego wsparcia OZE w ramach PO liŚ uwzględniono nasz postulat utrzymania konkursowego trybu wyboru projektów oraz wyrażono zgodę na wsparcie zarówno dla projek-

NASZ SUKCES:

Zwiększenie z 30% do 90% dofinansowania w formie zaliczki.

tów realizowanych w ramach klastrów energetycznych, jak i tych indywidualnych. Dążyliśmy także do wypracowania przez ministerstwo merytorycznych kryteriów dla oceny klastrów energetycznych w tego rodzaju projektach.

Opiniowaliśmy także planowane zmiany w rozporządzeniu pomocowym dla inwestycji infrastruktury szerokopasmowego internetu w ramach PO Polska Cyfrowa. Zwracaliśmy w nim uwagę na kluczowe dla inwestorów zapewnienie stabilnych podstaw prawnych zmienianego instrumentu, w zgodzie z europejskimi przepisami dotyczącymi pomocy publicznej.

Skontaktuj się z ekspertem,
sprawdź listę projektów.

działalność międzynarodowa

Biuro w Brukseli

Emma Marcegaglia o Lewiatanie

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Relacje bilateralne

Europejskie Forum Nowych Idei

Biuro w Brukseli

Najważniejszym projektem dla naszego biura w Brukseli okazała się rewizja dyrektywy o delegowaniu pracowników. Jej brzmienie, zaproponowane przez Komisję Europejską, silnie uderza w polskie firmy, ograniczając im możliwość delegowania pracowników do innych krajów europejskich.

Spotkaliśmy się w tej sprawie z komisarz Elżbietą Bieńkowską oraz posłanką Danutą Jazłowiecką. Nasze stanowisko prezentowaliśmy także komisarz Marianne Thyssen. Dzięki działaniom Lewiatana i pozostałych federacji parlamenty krajów członkowskich uruchomiły tzw. procedurę żółtej kartki wobec przeglądu dyrektywy. W pierwszym kwartale 2017 r. będziemy współorganizatorem dużego wydarzenia w Brukseli podsumowującego ten przegląd.

Intensywnie zaangażowaliśmy się również w przygotowanie końcowej wersji rozporządzenia o ochronie danych osobowych. Od początku uczestniczyliśmy w debacie o gospodarce obiegu

zamkniętego (circular economy). Dołączyliśmy do wspólnego listu europejskich organizacji pracodawców, wzywającego do poparcia porozumienia w sprawie transferów danych między Stanami Zjednoczonymi a Unią Europejską. Nasze postulaty były spójne ze stanowiskiem polskiego rządu i podkreślały poprawę standardów ochrony danych, przewidzianą w porozumieniu, oraz konieczność zagwarantowania pewności prawnej w relacjach handlowych pomiędzy Unią a Stanami Zjednoczonymi.

W związku z opublikowaniem przez Komisję Europejską projektu unijnego rozporządzenia w sprawie zapewnienia możliwości transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści przedstawiliśmy nasze stanowisko. W ramach tzw. pakietu e-commerce Komisja przedstawiła projekt rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego (geoblokowanie) oraz innych form dyskryminacji. Zmierza on do

zniesienia ograniczeń w dostępie obywateli i firm unijnych do towarów i niektórych usług oferowanych w innych państwach członkowskich UE. Tu także przedstawiliśmy nasze stanowisko, podobnie jak do projektu Dyrektywy w sprawie dostawy treści cyfrowych.

Przez cały rok organizowaliśmy wizyty firm członkowskich i związków w Brukseli. (m.in. Związku Pracodawców Przemysłu Kosmetycznego, Związku Pracodawców Transport i Logistyka Polska, Pharmed, Orlen, Rekopol, General Electric, PSSB).

Zainicjowaliśmy ponad 70 spotkań w Parlamencie Europejskim, Komisji Europejskiej i Stałym Przedstawicielstwie Polski. Część z nich odbywała się na najwyższym szczeblu, m.in. z przewodniczącym Rady Europejskiej Donaldem Tuskiem oraz nowym ambasadorem RP przy UE Jarosławem Starzykiem. Dzięki staraniom biura brukselskiego pierwszy wiceprzewodniczący KE Frans Timmermans gościł podczas Europejskiego Forum Nowych Idei.

Drugą połowę roku zdominowały wydarzenia polityczne, które wpłyną na działalność międzynarodową Konfederacji w kolejnych latach. Była to decyzja Brytyjczyków o opuszczeniu Unii Europejskiej oraz wybór Donalda Trumpa na prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Naszym zadaniem było także reprezentowanie Konfederacji w pracach największej organizacji europejskiej biznesu – BusinessEurope, w której

70

zainicjowanych przez nas spotkań w Parlamencie Europejskim

jesteśmy jedynym członkiem z Polski. Zasiadamy tu m.in. w grupach ds. energii i klimatu, międzynarodowych, innowacji, tytoniu, stosunków handlowych z Japonią oraz w Komitetach: ds. rynku wewnętrznego i ds. przemysłowych.

BusinessEurope jest kluczowym partnerem Konfederacji Lewiatan w Brukseli. Nasi przedstawiciele pracują we wszystkich istotnych dla polskich przedsiębiorców grupach roboczych, bierzemy także udział w przygotowywaniu kluczowych stanowisk o charakterze „politycznym”, w których BE wypowiada się o polityce gospodarczej Unii Europejskiej. W 2016 r. zabiegaliśmy także o wejście po raz pierwszy polskich firm do grupy doradczej BE zrzeszającej największe i najbardziej wpływowe firmy europejskie i światowe.

Wyrazem uznania dla pracy przedstawicieli Lewiatana w BusinessEurope jest wydłużona kadencja Henryki Bochniarz jako wiceprezydenta BE oraz praca Jakuba Wojnarowskiego w Executive Bureau, które stanowi zaplecze decyzyjne organizacji.

W tak trudnym dla Europy czasie, gdy borykamy się wyzwaniami na niespotykaną dotąd skalę (m.in. nasilający się populizm, problemy geopolityczne, słabnące poczucie bezpieczeństwa, kłopoty migracyjne, wzrost bezrobocia), środowisko europejskiego biznesu musi blisko współpracować, by skutecznie walczyć o poprawę konkurencyjności, wzrost gospodarczy i poprawę sytuacji na europejskim rynku pracy.

Niezwykle ważnym głosem w debacie nad przyszłością Europy okazała się tegoroczna edycja Europejskiego Forum Nowych Idei, organizowanego przez Konfederację. Liczymy na równie bliską i efektywną współpracę z Lewiatanem w 2017 r.

O Lewiatanie

Emma Marcegaglia

Prezydent BusinessEurope

Firmy chcą włączać się w wypracowywanie rozwiązań nurtujących nas problemów, ponieważ głęboko wierzymy w Unię Europejską z jej wspólnym rynkiem, wspólną polityką handlową i walutą.

W 2016 r. BusinessEurope bardzo intensywnie współpracował z Lewiatanem, naszą organizacją członkowską z Polski. Razem budowaliśmy lepszą Europę – lepszą dla firm i jej obywateli.

Europejski Komitet Ekonomiczno- -Społeczny

Umowy o wolnym handlu (w tym TTIP i CETA), przyszłość rynków pracy, innowacyjność europejskich przedsiębiorstw czy poprawa jakości europejskiej legislacji – to tylko niektóre z tematów, którymi zajmowała się w 2016 roku Grupa Pracodawców Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w Brukseli.

EKES to instytucja doradcza UE. Zasiadają w niej m.in. reprezentanci organizacji pracodawców ze wszystkich 28 państw członkowskich, w tym z Konfederacji Lewiatan.

W 2016 roku EKES przyjął ponad 150 opinii, z czego 62 zostały przygotowane przez sprawozdawcę

lub współsprawozdawcę z Grupy Pracodawców.

Jacek Krawczyk, prezydent Grupy i wiceprezydent Lewiatana, był sprawozdawcą opinii zatytułowanej Pakiet Lotniczy I oraz (wraz z prezydentami dwóch pozostałych grup) opinii na temat Europejskiego Filara Praw Socjalnych. Brał także udział w pracach grup roboczych, przygotowujących opinie na temat kluczowych kwestii TTIP i planu działania na rzecz unii rynków kapitałowych.

Lech Pilawski, członek Grupy Pracodawców i dyrektor generalny Konfederacji, brał udział w pracach grup roboczych zajmujących się agendą cyfrową, m.in. przeglądem hurtowego rynku

usług roamingu w UE, przeglądem tzw. dyrektywy medialnej i europejskiej inicjatywy dotyczącej przetwarzania w chmurze. Pracował nad opiniami na temat planu działania na rzecz administracji elektronicznej oraz cyfrowego prawa umów. Zasiada również w stałej grupie studyjnej zajmującej się agendą cyfrową.

Poza pracą nad opiniami Komitetu, Grupa przygotowała w 2016 r. serię wyjazdowych konferencji, związanych z tematyką priorytetów Grupy (Zagrzeb, Cambridge, Helsinki).

W kwietniu z inicjatywy Grupy odbył się w Brukseli okrągły stół na temat przyszłości unijnej polityki dla małych i średnich przedsiębiorstw. Przedstawiciele głównych organizacji pracodawców z całej Europy mieli okazję do otwartej dyskusji z unijną komisarz zajmującą się MŚP Elżbietą Bieńkowską. Uczestnicy parałowali wspólną deklarację, w której sformułowali dla Komisji Europejskiej szereg postulatów dotyczących MŚP.

Podobnie jak w poprzednich latach Grupa Pracodawców była partnerem instytucjonalnym Europejskiego Forum Nowych Idei w Sopocie, gdzie organizowała panel dyskusyjny pt. „Czy czwarta rewolucja przemysłowa całkowicie zmieni rolę i znaczenie organizacji pracodawców i związków zawodowych”.

Aktywna obecność przedstawicieli Lewiatana w EKES, przewodniczenie Grupie Pracodawców

przez Jacka Krawczyka, zdecydowanie wzmacnia głos Lewiatana w Brukseli. Pozwala także na łatwiejszy dostęp do dokumentów przygotowanych przez Komisję Europejską i wpływanie na ich brzmienie. Już na wstępnym etapie procesu legislacyjnego Forum to wzmacnia również nasze relacje z innymi organizacjami pracodawców, obecnymi także w BusinessEurope.

150

opinii przyjętych przez EKES

Relacje bilateralne

Działalność międzynarodowa Lewiatana wykracza dużo dalej poza reprezentowanie interesów przedsiębiorców w procesie legislacyjnym w Unii. Równie istotne są dla nas relacje dwustronne, zarówno z partnerami europejskimi, jak i z dalej położonych państw. Buduje to pozycję Lewiatana, który działając w Brukseli i w BusinessEurope, automatycznie staje się partnerem w Polsce dla organizacji przedsiębiorców z różnych stron świata.

Najważniejszym wydarzeniem, budującym relacje dwustronne, był w 2016 r. Polsko-Niemiecki Szczyt Gospodarczy z udziałem ministrów finansów Niemiec i Polski – Wolfganga Schauble i Pawła Szałamachy. Wydarzenie to zorganizował Lewiatan wraz z niemieckimi organizacjami pracodawców – BDI i BDA, w ramach obchodów 25-lecia podpisania przez Polskę i Niemcy traktatu o dobrym sąsiedztwie. W spotkaniu wzięło udział 200 przedsiębior-

ców z Polski i Niemiec. Staraliśmy się, aby szczerze jasno komunikować, iż dla środowiska biznesu w naszym kraju Niemcy pozostają najważniejszym partnerem gospodarczym. Obecność ministrów finansów bardzo wzmocniła głos Lewiatana, pokazując naszą wiarygodność także w relacjach międzynarodowych.

Henryka Bochniarz od wielu lat pozostaje także szefową Polsko-Japońskiego Komitetu Gospodarczego, a relacje z organizacjami przedsiębiorców japońskich – Keidenren oraz samymi przedsiębiorcami z Azji są również ważne. Dlatego wspólnie z EU-Japan Centre for Industrial Cooperation zorganizowaliśmy w marcu seminarium „Japonia – kraj nowych możliwości dla biznesu”. Ponad 40 japońskich przedsiębiorców, reprezentujących największe firmy z tego kraju, miało okazję zapoznać się z warunkami prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce oraz poznać mechanizmy

Jesteśmy partnerem dla organizacji przedsiębiorców z całego świata.

zachęcające do inwestowania w naszym kraju. Zorganizowaliśmy także spotkania z polskimi przedsiębiorcami, którzy są zainteresowani nawiązywaniem relacji i partnerstw z firmami w Japonii. Uczestniczyliśmy także w wydarzeniach organizowanych przez naszych partnerów we Włoszech (Confindustria) i Hiszpanii (CEOE). Gościliśmy m.in. przedsiębiorców ze Szwecji, Danii i Tajwanu. Podczas EFNI zorganizowany został również dzień włoski. Jesteśmy też w stałym kontakcie z przedstawicielami różnych krajów w Polsce: bałtyckich,

należących do grupy wyszehradzkiej, Francji, Danii, a także Meksyku, Iranu czy Peru. Organizujemy dla nich seminaria i spotkania bilateralne z polskimi przedsiębiorcami. Wspieraliśmy polski rząd w przyjęciu umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Kanadą – tzw. CETA. Utrzymujemy także stałe kontakty z US Chamber. W 2016 r. odwiedził nas m.in. Myron Brilliant, wiceprezydent US Chamber ds. Międzynarodowych, a także amerykańscy negocjatorzy TTIP.

Europejskie Forum Nowych Idei

„Przyszłość pracy. Realia, marzenia i mrzonki” – pod takim hasłem spotkaliśmy się w tym roku w Sopocie (28-30 września 2016 r.). Była to już szóste Europejskie Forum Nowych Idei. Odczuwamy ogromną satysfakcję, że nasza konferencja wpisała się w kalendarz najważniejszych tego typu wydarzeń w Polsce.

Mamy już grono wiernych uczestników z całej Europy. Wokół EFNI buduje się też środowisko ludzi ciekawych nowych trendów, otwartych na trudne dyskusje i poszukiwania.

Gościem specjalnym Forum w 2016 r. był Martin Ford, futurolog i przedsiębiorca ze Stanów Zjednoczonych, autor głośnego „Świtu robotów”. Wnioski zawarte w książce budowały niejako ośnowę większości debat i paneli, spoglądających na problematykę przyszłości pracy z różnych perspektyw. Obawa przed zastąpieniem człowieka przez maszynę towarzyszy nam od rewolucji przemysłowej. Teraz jednak staje się ona dotkliwym faktem, z którym trzeba się zmierzyć. Tempo postępu technologicznego przybrało skalę nieznaną dotąd

w historii. Jej efektem jest zagrożenie niemal połowy miejsc pracy, właściwie we wszystkich sektorach gospodarki.

Efektom zmian będzie powstawanie nowych branż, jak np. nanotechnologia, biologia syntetyczna czy wirtualna rzeczywistość. Nie będą one jednak potrzebowały wielu pracowników. Firmy cyfrowe poszukiwać będą jedynie osób szczególnie uzdolnionych. Dość wspomnieć, że w USA 90% pracowników pracuje w branżach, które istniały 100 lat temu. A 60% dzieci, które rozpoczynają edukację, będzie pracowała w zawodach, których jeszcze nie ma. Brytyjskie szacunki prognozują, iż za 20 lat zniknie 35% miejsc pracy. Aby mądrze przygotować do tej zmiany, konieczne

1200

uczestników EFNI

są konsekwentne działania w kilku obszarach. Po pierwsze, potrzebujemy mądrych inwestycji państwa w edukację i programy kształcenia na miarę XXI wieku, we wspieranie innowacyjności i nowoczesnych branż. Po drugie, potrzebujemy inwestycji w informatykę i robotykę, w business intelligence i big data oraz w rozwijanie talentów. Po trzecie, konieczne są inwestycje pracowników we własny, ustawiczny rozwój. Jak podkreślali uczestnicy, „czwarta rewolucja przemysłowa” to nie fatum, ale szansa. Powinna zatem znaleźć się wysoko na liście unijnych priorytetów, a Komisja Europejska powinna dopuścić możliwość renegotjowania przez kraje członkowskie Umów Partnerstwa. Pojawiają się także koncepcje zmiany dystrybucji dochodów. Wśród nich jest idea gwarantowanego dochodu podstawowego, o której wielokrotnie rozmawialiśmy podczas paneli i sesji plenarnych. Na zakończenie spotkania, uczestnicy tradycyjnie przyjęli Deklarację Sopotką. W tym roku jej przesłaniem było przypomnienie fundamentalnych wartości Zjednoczonej Europy. Pełny tekst Dekla-

racji znajduje się na stronie 142.

W tegorocznym Forum wzięło udział ponad 1200 uczestników z całego świata. Patronem honorowym był Parlament Europejski. Wśród patronów instytucjonalnych znaleźli się: Grupa Pracodawców EKES, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, Rada Dialogu Społecznego. „Dziennik Gazeta Prawna” i Grupa Onet.pl objęły obrady patronatem medialnym. Partner gali otwarcia został Bank Pekao S.A., a partnerem gali zamknięcia MetLife. Partnerami głównymi byli: BMW Group, Citi Handlowy, „Do Rzeczy”, Fiat Chrysler Automobiles, „Forbes”, France 24, Intel, „Newsweek”, Orange Polska, „Parkiet”, POLITICO, Polskie Forum HR, Radio ZET, Związek Pracodawców Technologii Cyfrowych Lewiatan. Wśród partnerów wspierających znaleźli się: AMS, „Bloomberg Businessweek Polska”, „Gazeta Wyborcza”, Havas Media Group, IKEA, „Liberté!”, LINKLEADERS, „My Company Polska”, Polska Agencja Prasowa, „Puls Biznesu”, Quatro Por Quatro, Rada Firm Rodziny Konfederacji Lewiatan, Radio TOK FM, „Warsaw Business Journal Observer”, Związek Pracodawców Motoryzacji i Artystów Przemysłowych. Partnerzy merytoryczni to: Centrum Stosunków Międzynarodowych, European Council on Foreign Relations, Polityka Insight, Ośrodek THINKTANK, Global Compact Poland, Światowa Akademia Sztuki i Nauki. Producent wykonawczym Forum jest Agencja IDFX.

www.efni.pl

Pobierz Raport EFNI 2016

Radny

Rada Dialogu Społecznego

Rada Firm Rodzinnych

Rada OZE

Rada Dyrektorów Personalnych

Rada Podatkowa

Rada Zamówień Publicznych

Rada Ochrony Zdrowia

Rada Regionów

Rada Dialogu Społecznego

19 października 2016 r. w Pałacu Prezydenckim Henryka Bochniarz odebrała z rąk prezydenta Andrzeja Dudy nominację na przewodniczącą Rady Dialogu Społecznego. Zastąpiła na tym stanowisku, po rocznej kadencji, Piotra Dudę, szefa „Solidarności”. Tym samym strona pracodawców rozpoczęła przewodnictwo prac w Radzie, które potrwa do jesieni 2017 r.

W grudniu przyjęliśmy plan prac na 2017 r.

Znalazły się w nim:

- wzmocnienie roli partnerów społecznych w zarządzaniu Funduszem Pracy i Funduszem Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- wypracowanie rozwiązań w zakresie kształcenia zawodowego oraz popytowego systemu wsparcia uczenia się przez całe życie,
- zmiana zasad funkcjonowania i finansowania ochrony zdrowia,
- wsparcie innowacji, w tym przegląd funkcjonowania i ocena skuteczności ulgi podatkowej na działalność B+R oraz przygotowanie nowego projektu ustawy na podstawie Białej Księgi Innowacji,
- przygotowanie założeń do nowej ustawy Prawo

zamówień publicznych, w tym wpisanie w ustawę klauzul społecznych w zamówieniach publicznych,

- przegląd zasad dystrybucji transferów socjalnych ze szczególnym uwzględnieniem polityki rodzinnej,
- wzmocnienie roli partnerów społecznych w procesie Semestru Europejskiego, włączenie RDS we wdrażanie strategii Europa 2020, opracowanie systemu udziału Rady w procesie opiniowania projektów legislacyjnych zgłaszanych przez Komisję Europejską do konsultacji,
- sprawy gospodarcze, szczególnie wynikające z realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Kluczowym zadaniem będzie także przegląd funkcjonowania i wypracowanie projektu nowelizacji ustawy o RDS. Jest to zadanie ustawowe, które musi być zrealizowane w 2017 r. Przygotowując się do jego wypełnienia, podjęliśmy decyzję o spotkaniu z każdą z szesnastu Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego. To najlepsza droga, aby poznać regionalną specyfikę działania Rad oraz zebrać ich doświadczenia, które posłużą do przygotowania przeglądu ustawy. W grudniu odwiedziliśmy Łódź, Olsztyn i Wrocław, kolejne wizyty planujemy na początku 2017 r.

Stawiamy sobie za cel zbudowanie silnej pozycji RDS i nadanie dialogowi społecznemu nowego znaczenia. Rada powinna być kluczowym podmiotem w procesie konsultacji zmian w prawie oraz forum konstruktywnej rozmowy pracodawców, związków

Rada Podatkowa

zawodowych i rządu. Dlatego włączyliśmy się w rozwiązanie grudniowego kryzysu parlamentarnego, powstałego w związku z trybem uchwalenia ustawy budżetowej. Spotkaliśmy się z reprezentantami kilku protestujących klubów. Wystosowaliśmy także apel do stron konfliktu, który spotkał się z szerokim odzewem w mediach.

W Radzie Lewiatana reprezentuje sześciu członków: Grzegorz Baczewski, Marek Kowalski, Jacek Męcina, Jeremi Mordasewicz, Małgorzata Starczewska-Krzysztosek. W pracach zespołów roboczych uczestniczy dodatkowo sześciu naszych ekspertów.

Rada jest komitetem doradczym, skupiającym ekspertów z firm doradczych i kancelarii prawnych oraz menedżerów odpowiedzialnych w firmach członkowskich za sprawy podatkowe, księgowo, finansowe lub prawne.

Jesteśmy forum wymiany poglądów na temat tworzenia i stosowania prawa podatkowego. Opiniujemy także propozycje nowych regulacji oraz kreujemy własne rozwiązania.

Ogrom zmian w prawie podatkowym, uchwalonych w minionym roku, wymusił na nas bardzo intensywne działania. Kilukrotnie nowelizowano ustawy o VAT, CIT, PIT, akcyzie, podatkach lokalnych oraz Ordynację podatkową. Wprowadzono podatek bankowy i od sprzedaży detalicznej, uchwalono ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, wdrożono Jednolity Plik Kontrolny oraz prowadzono prace nad założeniami tzw. jednolitego podatku.

Zaopiniowaliśmy wszystkie kluczowe nowelizacje. Zgłosiliśmy setki uwag, komentarzy i propozycji zmian przepisów. Wiele z nich zostało uwzględnionych, a przepisy poprawione i doprecyzowane. Rada z sukcesem zabiegała o ochronę przedsiębiorców przed rozbieżną i nieprzychylną inter-

www.rds.gov.pl

pretacją przepisów. Pracowaliśmy nad uproszczeniami oraz wskazywaliśmy obszary wymagające deregulacji.

Aktywność Rady to też spotkania z przedstawicielami administracji państwowej. Kilkakrotnie dyskutowaliśmy z przedstawicielami Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Rozwoju oraz parlamentarzystami. Na bieżąco uczestniczyliśmy także w pracach komisji parlamentarnych, konferencjach, debatach itd.

Rada OZE

Rada skupia szerokie grono firm zaangażowanych w rozwój wiatrowych, fotowoltaicznych, wodnych, biomasowych i węglowych źródeł energii oraz producentów urządzeń dla energetyki odnawialnej i konwencjonalnej, firm doradczych, kancelarii, a także instytucji bankowych.

W 2016 roku dołączyły do nas m.in. IKEA, Towarzystwo Rozwoju Małych Elektrowni Wodnych, Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego. Współpracowaliśmy z bilateralnymi izbami gospodarczymi.

Od momentu ogłoszenia ustawy o odnawialnych źródłach energii (luty 2015 r.) przekonujemy decydentów o konieczności jej nowelizacji. Wypracowaliśmy rozwiązania, które wyeliminują wątpliwości interpretacyjne oraz uzdrowią sytuację na rynku świadectw pochodzenia. Wyliczyliśmy także kosztowne skutki nie wypełnienia przez Polskę celu OZE na 2020 rok.

Dzięki naszemu zaangażowaniu z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko będą mogły być finansowane nie tylko pilotażowe projekty klastrowe, ale także jednostkowe instalacje OZE.

W związku z pracami nad poselskim projektem ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (tzw. ustawa antywiatrakowa), przedsta-

wiliśmy wiosną propozycje zmian. Postulowaliśmy ochronę praw nabytych inwestorów, niewprowadzanie opodatkowania podatkiem od nieruchomości elementów technicznych elektrowni, zmianę zakresu, trybu prowadzenia i wyceny pracy nadzoru technicznego oraz przyjęcie warunkowego uprawnienia samorządów gmin do podejmowania samodzielnych decyzji o lokowaniu instalacji wiatrowych. W ostatnim przypadku, stanowczo opowiadamy się za regulacjami dostosowanymi do lokalnych uwarunkowań, uwzględniających partycypację społeczną. Takie rozwiązanie stanowiłoby bazę do tworzenia klastrów energetycznych. Naszym zdaniem łączenie różnych technologii OZE, w szczególności tzw. źródeł stabilnych i niestabilnych w układy hybrydowe, może być korzystne dla optymalizacji miks energetycznego, bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju gospodarczego terenów wiejskich i mniejszych miast. Niestety ustawę uchwalono w trybie ekspresowym, pomimo krytycznych ocen nie tylko Rady, ale również samorządów, MSZ, BAS i Sądu Najwyższego.

Współpracowaliśmy z Radą Podatkową Konfederacji w kwestii podatku od nieruchomości. Przygotowaliśmy uwagi do propozycji zmian definicji pojęcia „budowla” w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych oraz do projektu kodeksu budowlano-urbanistycznego.

W drugiej połowie roku przedstawialiśmy opinie

do projektów rozporządzeń wykonawczych do ustawy o OZE, w tym w sprawie maksymalnej ilości i wartości energii elektrycznej, która może być sprzedana na aukcji w 2016 roku, kolejności aukcji, ceny referencyjnej, sposobu liczenia pomocy publicznej, warunków aukcji interwencyjnej w 2016 roku oraz maksymalnej ilości i wartości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, która może zostać sprzedana w drodze aukcji w 2017 r. Przygotowaliśmy także dane do modelowania cen referencyjnych źródeł wykorzystujących zasoby odnawialne.

Opracowaliśmy odpowiedzi na pytania kwestionariusza Komisji Europejskiej, dotyczące rewizji dyrektywy o odnawialnych źródłach energii (RED II). Zaopiniowaliśmy Strategię Odpowiedzialnego Rozwoju.

Organizowaliśmy również spotkania z przedstawicielami ministerstwa energii oraz warsztaty i seminaria na temat krajowych i unijnych regulacji z zakresu odnawialnych źródeł energii.

Rada Firm Rodzinnych

Z badań Lewiatana wynika, że ok. jedna trzecia przedsiębiorstw w Polsce uważa się za firmy rodzinne.

Tworzą one 18% PKB, zatrudniają 24% ogółu pracowników, przypada na nie ponad 20% nakładów inwestycyjnych ponoszonych przez przedsiębiorstwa.

Rodzinny charakter firm rodzi problemy z sukcesją. W polskim prawie brakuje rozwiązań pozwalających na zachowanie ciągłości działania firm osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, a także na zachowanie niepodzielności przedsiębiorstwa w przypadku spółek kapitałowych. Aby uregulować ten obszar, w 2015 r. powstała w Lewiatanie Rada Firm Rodzinnych. W 2016 r. działaliśmy w trzech obszarach:

- regulacyjnym (kontynuacja prac, we współpracy z Ministerstwem Rozwoju, nad rozwiązaniami prawnymi dotyczącymi sukcesji),
- rozwojowym (utworzenie Regionalnych Rad Firm Rodzinnych w ośmiu regionach Polski),
- edukacyjnym (rozpoczęcie realizacji projektu edukacyjnego ABC Ekonomii, opartego na współpracy szkoły z firmą rodzinną, przy wykorzystaniu książki „Świat pieniądza”).

Koncepcja ustawy, wypracowana wspólnie z resortem rozwoju, umożliwia sukcesję w przedsiębiorstwach osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Opiera się ona na koncepcji prokurenta spadkowego. W styczniu 2017 r. projekt trafił do konsultacji i powinien wejść w życie w pierwszej połowie roku. Dyskutowaliśmy z ministerstwem także na temat sukcesji w spółkach, prezentując koncepcję fundacji rodzinnej oraz spółki rodzinnej.

Udało się rozpocząć realizację drugiego celu, tj. utworzenia rad regionalnych. Powstały one w Małopolskim Związku Pracodawców Lewiatan oraz Świętokrzyskim Związku Pracodawców Prywatnych Lewiatan. W 2017 r. powstaną kolejne.

Rozpoczęliśmy także realizację projektu edukacyjnego ABC Ekonomii. Spiritus movens i sponsorami przedsięwzięcia są A. Czepczyński (ABC Czepczyński) i J. Krzanowski (Nowy Styl). Program objął 16 klas IV-VI z sześciu szkół. Prowadzono w nich praktyczne zajęcia w oparciu o książkę „Świat pieniądza”. Każda placówka otrzymała po 30 egzemplarzy tej pozycji, powstały scenariusze lekcji o tematyce ekonomicznej.

Członkowie Rady, wspólnie z firmą Deloitte (członek Konfederacji Lewiatan), zorganizowali ogólnopolski cykl spotkań „Wyzwania dla firm rodzinnych 2016”. Odbyły się one w 10 miastach, wzięło w nich udział ponad 500 właścicieli firm rodzinnych.

Rada Zamówień Publicznych

Podczas EFNI zorganizowaliśmy panel właścicieli firm rodzinnych, stawiając sobie pytanie: jak sprawić aby firmy rodzinne rosły szybciej?

Rada w Krakowie, wspólnie z Uniwersytetem Ekonomicznym, zorganizowała międzynarodową konferencję „Firma rodzinna wobec wyzwań trwałego rozwoju”. Weszliśmy również w skład Forum Firm Rodzinnych, utworzonego z inspiracji PARP. Uczestniczymy w pracach wszystkich grup roboczych Forum.

W 2016 r. Rada Zamówień Publicznych intensywnie pracowała nad zmianą ustawy Prawo zamówień publicznych.

Odnieśliśmy tu kilka znaczących sukcesów m.in. zablokowanie pełnej implementacji zamówień in-house, wprowadzenie obowiązku zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez wykonawców lub podwykonawców ubiegających się o realizację zamówienia publicznego, wprowadzenie obowiązkowych kryteriów oceny ofert na poziomie minimum 40%.

Zajmowaliśmy się również ustawą o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi, ustawą o minimalnym wynagrodzeniu za pracę oraz Krajowym Planem Działań w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych na lata 2017-2020.

Przewodniczący Rady Marek Kowalski został wybrany przewodniczącym zespołu ds. zamówień publicznych, działającego przy Radzie Dialogu Społecznego. Z ramienia Rady PZP w skład zespołu weszli Tomasz Chudobski i Daria Świerblewska. Do zadań zespołu należy m.in.:

- opiniowanie i przygotowywanie we współpracy

Odwiedź stronę Rady:

Rada Ochrony Zdrowia

z Urzędem Zamówień Publicznych i właściwymi ministerstwami propozycji zmian przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych w związku z koniecznością implementacji dyrektyw unijnych,

- przygotowanie we współpracy z Urzędem Zamówień Publicznych kodeksu dobrych praktyk wraz z propozycjami klauzul umownych w poszczególnych branżach,
- zabezpieczenie interesów pracowników i pracodawców w nowej ustawie Prawo Zamówień Publicznych.

Mec. Wojciech Hartung, członek Rady, reprezentował Lewiatana w Międzynarodowej Konferencji „Praktyka zamówień publicznych w Niemczech i Austrii”. Sekretarz Rady Daria Świerblewska brała udział w posiedzeniu WRDS w Białymstoku poświęconym funkcjonowaniu ustawy o zamówieniach publicznych w województwie podlaskim. Marek Kowalski i mec. Wojciech Hartung uczestniczyli w konferencji uzgodnieniowej nad projektem ustawy PZP.

Rada jest platformą współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w sektorze zdrowotnym. Na rynku tym spotykają się bowiem przedstawiciele wielu branż, co wymusza potrzebę koordynacji w budowaniu ich spójnego przekazu w kwestiach kluczowych dla ochrony zdrowia.

W 2016 r. dyskutowaliśmy na temat działań podejmowanych w RDS oraz przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w ochronie zdrowia. W październiku gościliśmy prezesa NFZ Andrzeja Jacynę. W gronie profesjonalistów rozmawialiśmy o kwestiach związanych z kontraktowaniem świadczeń zdrowotnych. Nasi przedstawiciele byli także gospodarzami spotkania z wiceministrem zdrowia, Jarosławem Pinkasem, poświęconego bieżącej agendzie legislacyjnej w ochronie zdrowia.

Rada Regionów

W Lewiatanie zrzeszamy 22 związki regionalne.

To dobrze zorganizowane, prężne organizacje, które z każdym rokiem stają się coraz bardziej doniosłym głosem biznesu w swoich regionach.

Jednym z kluczowych obszarów ich aktywności jest współpraca z lokalną administracją. Ich przedstawiciele uczestniczą więc w pracach Komitetów Monitorujących, Radach Rynku Pracy i Wojewódzkich Radach Dialogu Społecznego.

Cieszymy się, że aż pięciu prezesów organizacji regionalnych zrzeszonych w Lewiatanie zostało wybranych przez partnerów społecznych na przewodniczących WRDS-ów w swoich województwach. Są to: Roman Rogalski (kujawsko-pomorskie), Jacek Silski (wielkopolskie), Jacek Całus (mazowieckie), Tomasz Tworek (świętokrzyskie) oraz Marek Zychła (śląskie). W 2017 r. spodziewamy się kolejnych nominacji. Łącznie przedstawiciele organizacji regionalnych uczestniczyli w 2016 r. w 134 posiedzeniach prezydiów i 98 posiedzeniach plenarnych WRDS.

W minionym roku w większości powiatów trwał proces powoływania składów Rad Rynku Pracy.

Zajmują się one przede wszystkim wyzwaniami lokalnych rynków pracy. Do tych gremiów weszło 200 przedstawicieli Lewiatana.

Rozwijamy współpracę pomiędzy organizacjami regionalnymi. Zorganizowaliśmy więc cztery wyjazdowe spotkania Rady Regionów (Warszawa, Wieniec Zdrój, Gdańsk, Ossa) oraz sześć posiedzeń Prezydium Rady. Ze związkami regionalnymi prowadzimy regularne konsultacje projektów ustaw i rozporządzeń, dzięki nim kilkadziesiąt stanowisk i opinii zyskało ważne, merytoryczne uzupełnienia. Dynamiczny rozwój związków widać także wśród nowych firm członkowskich. W 2016 r. do struktur regionalnych dołączyło 282 przedsiębiorstw.

W kwietniu 2016 roku rozpoczęła się druga kadencja Prezydium Rady Regionów. W jej skład weszli: przewodniczący Roman Rogalski (Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan) oraz wiceprzewodniczący: Marian Bryksy (Małopolski Związek Pracodawców), Artur Mazurkiewicz (Dołnośląscy Pracodawcy), Jolanta Szydłowska (Pomorski Związek Pracodawców Lewiatan), Marek Zychła (Śląski Związek Pracodawców Prywatnych).

Podczas czerwcowej Gali Nagród Lewiatana po raz pierwszy została wręczona nagroda dla przedsiębiorcy w kategorii MŚP. Z rąk przewodniczącego Rady Regionów odebrał ją Krzysztof Zawadzki z firmy Frankonia Poland z Dzierżoniowa.

Odwiędź stronę Rady:

Rada Dyrektorów Personalnych

Głównym obszarem działań Rady jest wspólna praca przy opiniowaniu projektów aktów prawnych oraz przy budowaniu najważniejszych stanowisk Konfederacji. Pracujemy również nad dokumentami programowanymi i raportami.

W 2016 r. najwięcej pracy włożyliśmy w pracę nad kluczowymi projektami legislacyjnymi, dotyczący-

mi szeroko pojętego zarządzania zasobami ludzkimi. Przyjęliśmy na przykład negatywne stanowisko w sprawie projektu ustawy o związkach zawodowych, konsultowaliśmy Strategię Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), a także ocenialiśmy funkcjonowanie Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Sąd Arbitrażowy

przy Konfederacji Lewiatan

W 2016 r. do Sądu Arbitrażowego Lewiatan wpłynęły 53 nowe sprawy. Dotyczyły m.in. prawa budowlanego, obrotu handlowego, najmu oraz spraw korporacyjnych. Czym skutkowała nasza działalność?

Cieszy nas bardzo, że większość spraw jest administrowana w oparciu o nowy Regulamin z maja 2012 r., co oznacza, że zapisy na sąd są efektem prowadzonych ostatnio intensywnych działań promocyjnych.

Sprawy w tym roku dotyczyły m.in. prawa budowlanego, obrotu handlowego, najmu oraz kwestii korporacyjnych. Odbyło się 56 posiedzeń (łącznie ze sprawami w trybie ad hoc), zapadło 29 wyroków. Przez cały rok duży nacisk stawialiśmy na promocję arbitrażu i samego sądu. Zorganizowaliśmy więc kolejną edycję Konkursu Arbitrażowego Lewiatan (KAL). Jest to ogólnopolski konkurs dla aplikantów radcowskich i adwokackich, będący symulacją postępowania arbitrażowego. W tym roku

kazus konkursowy dotyczył tzw. zakazów wszczęcia postępowań (anti-suit injunction) w sprawie dotyczącej wdrożenia systemu informatycznego do sprzedaży biletów lotniczych. W konkursie wystartowało 112 uczestników w 32 drużynach, a także 117 arbitrów oceniających zmagania uczestników. Wygrała drużyna reprezentująca ORA/OIRP Warszawa. Partnerami konkursu zostali PwC, Kancelaria KKG, wydawnictwo Wolters Kluwer oraz Chartered Institute of Arbitrators.

Nakładem wydawnictwa Wolters Kluwer ukazała się nasza książka pt. „Postępowanie przed Sądem Polubownym. Komentarz do Regulaminu Sądu Arbitrażowego przy Konfederacji Lewiatan”. Redaktorem naukowym została dr Beata Gessel-Kalinowska vel Kalisz, Prezes Sądu. Oprócz niej wśród autorów znaleźli się: Janusz Adamkowski, Jakub Barański, Stanisław Drozd, Maria Dudzińska, Michał Jochemczak, Natalia Jodłowska, Ludwina Klein, Bartosz Krużewski, Paweł Kwiatkowski, Łu-

Odwiedź stronę Rady:

53

nowe sprawy
w Sądzie Arbitrażowym
przy Lewiatanie

kasza Lasek, Michał Pochodyła, Małgorzata Podrecka, Adelina Prokop, Karolina Przygoda, Agnieszka Różalska-Kucal, Krzysztof Stefanowicz, Agnieszka Wojciechowska, Tomasz Wardyński oraz Julita Zawadzka. Książka jest w sprzedaży.

Ukazał się także nowy numer e-Przeglądu Arbitrażowego – pierwszego w Polsce czasopisma dotyczącego arbitrażu (wydawane w wersji elektronicznej). Według Global Arbitration Review jest to jedyne polskie czasopismo w wersji anglojęzycznej

odbierane poza Polską. W numerze znalazły się zarówno artykuły naukowe, jak i orzecznictwo Sądu Arbitrażowego Lewiatan.

W listopadzie po raz kolejny spotkaliśmy się w Klubie Arbitra. Spotkanie pt. „Podstawy wyceny przedsiębiorstw dla arbitrów i stron postępowania” poprowadził Przemysław Schmidt (bankier inwestycyjny, członek Komitetu Arbitrażowego) i ekonomista Paweł Dobrowolski. Wzięło w nim udział około 50 osób.

84

85

Centrum Mediacji

Średni czas dochodzenia roszczeń w Polsce to 685 dni – tak wynika z raportu „Doing Bussines in Poland”, który przygotował Bank Światowy. Przedsiębiorcy zmuszeni są przez to do poszukiwania alternatywnych źródeł rozwiązywania sporów. Jakich?

Skutecznym narzędziem jest mediacja gospodarcza. Nie dość, że szybsza i tańsza niż proces sądowy, to jeszcze buduje zaufanie wśród stron i pozwala utrzymać dobre relacje biznesowe nawet po konflikcie. Przy wsparciu profesjonalnego mediatora ewentualny spór można rozwiązać jeszcze na etapie przedsądowym. Wpływa to pozytywnie nie tylko na aspekt prawny prowadzenia działalności, ale także na stosunki międzyludzkie. Dzięki mediacji nie ulegają one zniszczeniu, jak się to zdarza podczas procesów sądowych, a przedsię-

biorcy mogą kontynuować współpracę.

Dla Centrum Mediacji Lewiatan zakończył się rok sprawdzianu. Przez ostatnie 12 miesięcy działaliśmy już bez zewnętrznego wsparcia finansowego. Przeprowadziliśmy 150 mediacji. Poszerzyliśmy także naszą ofertę i oprócz prowadzenia mediacji, zapoczątkowaliśmy serię szkoleń certyfikujących na mediatora oraz specjalistycznych z zakresu konstruowania umowy ugody. W sumie wzięło w nich udział ponad 50 osób.

Szkolenia certyfikujące odbywały się w kwietniu oraz na przełomie października i listopada. Realizowaliśmy je w formie warsztatowej. Cieszy nas, że zostały bardzo wysoko ocenione przez uczestników i dzięki nim na rynek weszło 25 nowych mediatorów.

Prowadziliśmy również szeroką działalność promocyjną. Przedsiębiorcy oraz większość pełno-

150

mediacji w Centrum
Mediacji Lewiatan

www.konfederacjalewiatan.pl/mediacje

86

mocników i prawników obsługujących biznes nie zna bowiem instytucji mediacji. To wciąż młoda metoda, dlatego edukujemy zainteresowanych, również w zakresie innych polubownych metod rozwiązywania sporów.

Prezes Centrum Mediacji Lewiatan Roman Rewald uczestniczył w panelu podczas konferencji „Global Legal ConfEx India 2016 – Litigation technology Solutions for 2016”. Zostaliśmy patronem Studentckiego Turnieju Negocjacyjnego SGH. Nasi mediatorzy (Sylwester Pieckowski, Roman Rewald i Małgorzata Miszkin-Wojciechowska) byli panelistami „Dnia Mediacji” na UKSW. Prowadziliśmy warsztaty podczas konferencji Ministerstwa Sprawiedliwości „Mediacja misją dobrych usług”. Na zaproszenie Sądu Okręgowego w Poznaniu mec. Małgorzata Miszkin-Wojciechowska występowała w II Poznańskim Salonie Mediacji.

We współpracy z Sądem Okręgowym w Warszawie, Centrum Mediacji Gospodarczej przy KRRP oraz Centrum Mediacyjnym przy NRA zorganizowaliśmy dwukrotnie Salon Mediacji Gospodarczej. Jest to platforma współpracy wszystkich interesariuszy procesów gospodarczych tj. stron, ich pełnomocników, a także sędziów. Został on bardzo dobrze przyjęty. W styczniu 2017 r. spotkaliśmy się po raz kolejny.

87

Business Angels

W Lewiatan Business Angels, sieci aniołów biznesu przy Konfederacji Lewiatan, zajmujemy się kojarzeniem pomysłodawców z inwestorami poszukującymi ciekawych projektów, o dużym potencjale wzrostu.

Wspieramy przedsięwzięcia we wczesnej fazie rozwoju, zarówno poprzez poszukiwanie i pośrednictwo w zdobywaniu finansowania, jak i przez coaching oraz mentoring, czyli opiekę nad przedsiębiorcami oferowaną przez doświadczonych przedsiębiorców, konsultantów i aniołów biznesu. Nie mamy specjalizacji sektorowej. Poszukujemy pomysłów ze wszystkich branż, z wyjątkiem projektów zawierających element hazardu

oraz zakładających inwestycję w nieruchomości w pierwszych latach istnienia spółki.

Nasza działalność, po zakończeniu finansowania ze środków UE, utrzymywana jest ze środków własnych. W 2016 roku otrzymaliśmy prawie 200 projektów od przedsiębiorców poszukujących finansowania, 20 z nich otrzymało mentoring, a 11 szansę zaprezentowania się podczas spotkań z inwestorami. Były to następujące projekty: Emplocity, Parkett24, Zortel, Airshooter, Auto-guarant, Genephropyl, Wagamama, PuszkaDuo, Revme, Personather oraz Seizo.

Ponadto uczestniczyliśmy w organizacji seminariów i konferencji na temat finansowania start-upów, m.in. seria konferencji dla przedsiębiorców „Inno-

200

projektów biznesowych
złożonych do Lewiatan
Business Angels

www.lba.pl

wacja, Finansowanie, Rozwój – Głos Biznesu 2016” (wspólnie z BGŻ BNP Paribas, NCBiR oraz firmami konsultingowymi) i spotkanie poświęcone programowi Bridge Alfa (wraz z NCBiR i MITEF).

Byliśmy współorganizatorem lub partnerem w konkursach dla start-upów: NSZ SGH, Warsaw Startup BootCamp FinTech oraz w międzynarodowym konkursie projektów związanych z energią KICoff. Występowałem jako juror lub mentor w imprezach start-upowych, organizowanych przez Orange oraz Google Campus Warsaw, a także jako panelista w międzynarodowej konferencji Urzędu Patentowego RP oraz konferencji Ministerstwa Rozwoju i PARP.

Pod koniec 2016 przygotowaliśmy nowy regulamin działalności LBA, który wdrożymy na początku 2017 roku. Przez cały rok aktywnie współpracowaliśmy z Koalicją na rzecz Innowacji Polskich.

Forum młodych

W 2016 r. zaangażowani byliśmy w cztery duże projekty, głównie związane z rynkiem pracy i rozwojem przedsiębiorczości:

- **Sojusz dla kompetencji** – budowa platformy współpracy biur karier i pracodawców. Projekt jest odpowiedzią na program POWER 3.1. „Studiujesz? Praktykuj”, w ramach którego biura karier otrzymały 150 mln zł na programy stażowe. W wydarzeniach Sojuszu wzięło udział 15 biur oraz 100 pracodawców z Warszawy.
- **Światowy Tydzień Przedsiębiorczości** – w tym roku lubelskie Forum Młodych było regionalnym koordynatorem Tygodnia, zorganizowało 20 warsztatów dla ponad 1000 uczestników, m.in. spotkanie z konsulem USA.
- **Ogród społeczny** – lubuskie Forum Młodych oraz Fundacja Przedsiębiorczości Żary stworzyły miejsce do uprawy warzyw. Celem projektu jest tworzenie ogrodów przez grupy sąsiedzkie, które dzięki wspólnej pracy nie tylko przyczynią się do upiększenia

swojej okolicy, lecz także wzmocnią relacje.

- **Debiut na rynku pracy** – to spotkania uczniów gimnazjum z pracodawcami, ich celem jest promowanie kształcenia zawodowego i prezentacja specyfiki pracy w wybranych zawodach. Uczestniczyliśmy także w projekcie Studencki Biznes Plan. Jak skutecznie pozyskać sponsorów? Organizowaliśmy tu warsztaty dla organizacji studenckich na temat budowania i prezentowania projektów oraz sposobów ich dofinansowania. Jako partner Warsaw Negotiation Round, czyli finału siódmej edycji międzynarodowego turnieju negocjacyjnego dla studentów uczelni prawnych i ekonomicznych, gościliśmy 11 drużyn z całego świata. Występowaliśmy także w licznych panelach i konferencjach, m.in. w Europejskim Kongresie Finansowym Sopocie oraz w Kongresie 590 w Rzeszowie. Na koniec 2016 roku działaliśmy w czterech regionach (warszawski, lubelski, lubuski i małopolski).

www.fmlewiatan.pl

Fundacja Marka dla Polski

Fundacja powstała z inicjatywy Lewiatana, Pracodawców RP, Krajowej Izby Gospodarczej oraz Stowarzyszenia Komunikacji Marketingowej SAR. Jej głównym celem jest podejmowanie działań umacniających wartość marki Polska.

W 2016 r. wspólnie z Małopolskim Związkiem Pracodawców Lewiatan pozyskaliśmy wsparcie na projekt Mapa Marek. Jego celem jest pomoc dla firm z Małopolski w ekspansji na rynki zewnętrzne. Pierwszy etap to opracowanie mapy marek przedsiębiorstw z tego obszaru. Środki pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego.

W maju wraz z Instytutem Wolności Fundacja

zorganizowała debatę pod patronatem Ministerstwa Rozwoju nt. budowy silnej marki Polska oraz promocji polskich produktów i usług w związku z przyjętym „Planem na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”. W dyskusji uczestniczyli przedstawiciele Sejmu RP, administracji publicznej, instytucji oraz organizacji pozarządowych zajmujących się promocją Polski i polskich produktów. Debatę poprowadził Igor Janke.

W ramach konsultacji projektu Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju partnerzy Fundacji wypracowali również propozycje zmian w dokumencie w części dotyczącej ekspansji zagranicznej i budowy marki Polska.

Fundacja Centrum PPP

Dużą siłę dla rozwoju gospodarki upatrujemy w partnerstwie publiczno-privatnym. Dlatego 10 lat temu zaangażowaliśmy się w projekt utworzenia fundacji Centrum Partnerstwa Publiczno-Privatnego.

Celem tej organizacji jest promocja idei PPP, tworzenie warunków skracających czas przygotowania projektów (opracowywanie standardów umów i procedur), zachęcanie podmiotów publicznych do korzystania z tego narzędzia, stworzenie płaszczyzny dialogu, zbieranie i upowszechnianie doświadczeń PPP z rynków o większym doświadczeniu itd. Przewodniczącą rady fundacji jest Henryka Bochniarz, a członkiem rady – dyrektor generalny Konfederacji Lech Piławski.

W ramach Centrum pracują zespoły robocze poświęcone m.in. metodologii, dobrym praktykom, mieszkalnictwu, służbie zdrowia, szpitalom, parkin-
gom, dworcom, siedzibom władz, teleinformatyce, edukacji i nauce, rekreacji i sportowi, energetyce, transportowi, gospodarce odpadami i wodno-ściekowej, rewitalizacji miast i więziennictwu.

Ważnym elementem działań jest także edukacja i promocja. Wśród szeregu tego typu działań, na zlecenie PARP fundacja wraz ze spółką Doradca Consultants Ltd. przygotowała m.in. „Krótki podręcznik metodyki analizy ryzyka i komparatora PPP”. Jest on dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej PARP.

www.markadlapolski.org

www.centrum-ppp.pl

Koalicja na Rzecz Polskich Innowacji

Wspieramy inteligentny rozwój Polski – tak brzmi motto Deklaracji Koalicji na Rzecz Polskich Innowacji (KPI), której Lewiatan jest członkiem.

Przystąpiliśmy do Koalicji ponieważ identyfikujemy się z credo jej działania. Dobrze oddaje je preambuła Deklaracji: Innowacyjność jest siłą napędową gospodarki. To postawa, na którą składają się takie cechy jak aktywność, pracowitość, konsekwentne doskonalenie i kreatywność. To sposób myślenia nastawiony na budowanie przyszłości. Uważamy, że tylko skoordynowana polityka w zakresie badań i rozwoju doprowadzi do systemowych zmian gospodarczych, w pełni uwalniając drzemący w Polsce i jej obywatelach potencjał.

W ramach inicjatyw KPI odbył się cykl spotkań

Barierołamacz. Jego podstawowym celem jest stworzenie mapy barier dla rozwoju start-upów oraz bazy wzorcowej dokumentacji prawnej, która będzie mogła być wykorzystywana w procesie tworzenia i komercjalizacji nowych technologii. W tym celu odbywają się cykliczne spotkania ze środowiskami zaangażowanymi w innowacje, w szczególności z przedstawicielami start-upów, naukowcami oraz podmiotami finansującymi innowacje. Każde spotkanie ma charakter warsztatowy i jest poświęcone zdefiniowanemu tematowi.

Koalicja została także zaproszona do przekazania opinii na temat „Ustawy o zmianie niektórych ustaw określających warunki prowadzenia działalności innowacyjnej”, której projekt jest procedowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

BARIEROŁAMACZ

Tworzymy mapę barier dla rozwoju start-upów.

www.koalicjadlainnowacji.pl

Stanowisko jest dostępne na stronie internetowej.

Po raz trzeci odbywała się w październiku konferencja Innowacyjna Europa. Była to okazja do dyskusji nad najważniejszymi wyzwaniami rozwojowymi dla ekosystemu innowacji w Polsce i regionie. Zaproszenia na to spotkanie kierowane są do wyselekcjonowanej grupy liderów innowacji w instytucjach państwowych, uniwersytetach i firmach prywatnych. Konferencję wyróżniają dwie z pozoru odległe idee: szeroka perspektywa w myśleniu o innowacjach oraz nastawienie na systematyczne działanie.

Lewiatan bierze udział w bieżących pracach Koalicji w ramach zespołów roboczych. Przedstawicielem Konfederacji w KPI jest Małgorzata Starczewska-Krzysztozek.

Kongres Kobiet

i Światowy Szczyt Kobiet

Po jasnej stronie mocy. Równość, aktywność, demokracja – pod takim hasłem zebrało się w 2016 roku kilka tysięcy kobiet i mężczyzn z całej

Polski podczas VIII Kongresu Kobiet (13-14 maja).

Henryka Bochniarz jest pomysłodawczynią tego wydarzenia i jedną z założycielek stowarzyszenia. Zasiada także w Gabinetcie Cieni, piastując w nim stanowisko wicepremierki oraz ministry rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Ubiegłoroczny kongres obfitował w dyskusje, seminaria i warsztaty, które odbywały się w siedmiu ścieżkach tematycznych: społecznej, kultury, gender, edukacyjnej, przedsiębiorczości, duchowej oraz rozwoju osobistego.

Lewiatan jest bardzo zaangażowany w promowanie praw kobiet, zapewnianie im równego dostępu do rynku pracy, rozwijanie postaw proprzedsiębiorczych itp. Wychodzimy bowiem z założenia, że odpowiedzialna społecznie organizacja biznesu musi patrzeć na sytuację społeczno-gospodarczą

z szerszej perspektywy. Cieszymy się, że skutki naszych starań nabierają realnych kształtów i już zauważamy istotną poprawę pozycji kobiet.

Niezwykle ważnym wydarzeniem był Światowy Szczyt Kobiet (9-11 czerwca), zwany kobiecym Davos. Organizowany jest on od 26 lat przez Global Summit of Women z Waszyngtonu. W tym roku po raz pierwszy zorganizowano go w Warszawie i w ogóle w tej części Europy. Gospodynią szczytu po stronie polskiej była Henryka Bochniarz. We wcześniejszych latach uczestniczki spotykały się m.in. w Malezji, Grecji, Turcji, Chinach, Chile czy Brazylii.

Na szczyt przyjechało tysiąc delegatek z 74 krajów świata, m.in. b. premier Łotwy Laimdota Straujuma, b. prezydent Kosowa Atifete Jahjaga, nowo wybrana wiceprezydent Wietnamu Dang Thi Ngoc Tinh, 30 ministrów oraz setki liderki biznesu ze wszystkich kontynentów.

Wymieniamy doświadczenia

800

projektów legislacyjnych
wysłanych do konsultacji

6 tys.

uczestników
szkoleń i konferencji

35

związków
branżowych

85%

firm zadowolonych
z członkostwa

Lewiatan

22 000

cytowań w mediach

Komunikacja

W 2016 r. zanotowaliśmy rekordową liczbę cytowań we wszystkich mediach – ponad 22 tys. Wśród organizacji pracodawców utrzymaliśmy pozycję lidera pod względem liczby cytowań w prasie, w tym w dziennikach. Osiągnęliśmy też najlepsze wyniki w prasie regionalnej.

W ubiegłym roku do mediów trafiło 355 naszych informacji prasowych. W Internecie liczba cytowań zwiększyła się do 17,7 tys. Lepsze wyniki niż w 2015 roku uzyskaliśmy również w telewizji i radiu. Łączna liczba cytowań w mediach (w tym w prasie) wyniosła blisko 22,2 tys. - prawie o 4 proc. więcej niż w 2015 roku. Umocniliśmy też naszą obecność w mediach społecznościowych. Liczba artykułów w prasie, w których powoływano się na ekspertów Lewiatana, wyniosła 2042 i była prawie taka sama jak w 2015 roku. Organizację Business Centre Club wyprzedziliśmy tutaj o 562 cytowania, a Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej o 1070.

Bardzo dobry wynik wypracowaliśmy w prasie regionalnej – 754 publikacje (BCC – 744, Pracodawcy RP – 107). Dla porównania: w 2015 r. lepsze rezultaty niż BCC uzyskaliśmy jedynie w dwóch województwach, w 2016 r. już w dziewięciu. Ubiegły rok był również najlepszy jeśli chodzi o liczbę publikacji ekspertów Lewiatana w najbardziej opiniotwórczych mediach. Pojawiło się ich 65. Nasi eksperci byli obecni m.in. w Gazecie Wyborczej, Rzeczypospolitej, Dzienniku Gazecie

355

informacji prasowych

Prawnej, Pulsie Biznesu, Dzienniku Zachodnim oraz w tygodnikach Polityka, Wprost i Newsweek. Nasi eksperci najczęściej komentowali tematy związane z rynkiem pracy, prawem pracy, podatkami, ubezpieczeniami społecznymi, zamówieniami publicznymi, energetyką i funduszami europejskimi. Warto dodać, że 96% publikacji, w których pojawiła się Konfederacja Lewiatan, miała wydźwięk neutralny lub pozytywny, a tylko 4 proc. negatywny (głównie w mediach społecznościowych).

Komunikacja elektroniczna

W 2016 roku wysłaliśmy:

- 52 newslettery,
- 39 hotnewsów,
- 71 zaproszeń,
- 10 numerów GML,
- 10 numerów Biuletynu Europejskiego,
- 7 alertów prawnych.

Na stronie internetowej ukazało się ok. 1000 aktu-

alności oraz 800 aktów prawnych do konsultacji. Dużą popularnością cieszą się nasze kanały w mediach społecznościowych (Facebook i Twitter). Zamieszczamy tam relacje z ważnych wydarzeń, szybkie powiadomienia z prac komisji parlamentarnych oraz infografiki.

Patronaty

Ponad 100 wydarzeń objęliśmy patronatem. Staramy się, aby udział Lewiatana w każdym tego rodzaju wydarzeniu miał merytoryczny charakter. Nasi eksperci występują zatem w programie, a wśród uczestników promujemy naszą ekspertyzę. W tym roku Lewiatana można było spotkać m.in. na następujących wydarzeniach:

- Forum e-zdrowia
- IV Europejski Kongres Mobilności Pracy
- Wyzwania dla firm rodzinnych 2016 (cykl konferencji)
- Digital University (cykl szkoleń)
- FORUM IAB 2016
- Forum Brandingu
- I Kongres Polskiego Kapitału
- VIII Konferencja Przedsiębiorczych Kobiet
- XII Międzynarodowy Kongres MBA
- Konferencja CE2016: Nowa Europa. Jaka będzie Unia przyszłości?
- 5th Forum of Biomass & Waste
- ETS Meeting 2016

65 artykułów eksperckich

- V Forum Przedsiębiorców Grant Thornton
- Tydzień Odpowiedzialnego Biznesu
- Konkurs Dobroczyńca Roku
- Konkurs Effie 2016
- Konkurs Polish National Sales Awards
- Światowy Tydzień Przedsiębiorczości 2016

Badanie satysfakcji

Od trzech lat prowadzimy badania satysfakcji z członkostwa w Konfederacji Lewiatan. W tegorocznym badaniu 85% firm zadeklarowało zadowolenie. W porównaniu z badaniem w 2015 r. wzrosło ono o 2,6%. Nasi pracownicy zostali dobrze ocenieni pod względem szybkości i łatwości kontaktu (91% badanych), przygotowania merytorycznego (92%), umiejętności zarządzania projektami (80%), zaangażowania w sprawy zgłaszane przez konkretną firmę (75%).

Jako najważniejsze elementy naszej oferty firmy członkowskie wskazują: zabieganie o zmiany w prawie istotne dla konkretnej firmy członkowskiej, zabieganie o zmiany w prawie istotne dla wszystkich firm, np. prawo pracy, prezentowanie stanowisk istotnych z punktu widzenia konkretnej firmy na forum publicznym. Istotne są także kontakty z decydentami, dostęp do ekspertyzy oraz networking. W oczach swoich członków Lewiatan ma pozytywny wizerunek, na który składają się głównie: wysokiej klasy eksperci, medialność oraz profesjonalne standardy działania.

320
stanowisk i opinii

100
wydarzeń objętych patronatem Lewiatana

Rozwój Organizacji

W 2016 roku dołączyły do nas dwa nowe związki

branżowe: Związek Pracodawców Firm Produkcyjnych (członkowie to m.in.: Avio Polska, Evokly, Frankonia, Ikea, Nowy Styl, PESA Pojazdy Szynowe, Procter & Gamble, Stadler Polska, Velux) oraz Związek Pracodawców Usług Rozwojowych i Szkoleniowych Lewiatan (członkowie to m.in.: Finanseft, Fundacja Rozwoju Kwalifikacji STELLA VIRIUM, Heuresis Certyfikowani Trenerzy i Konsultanci Zarządzania, Orange Hill, Payroll360, Taxus Centrum Szkoleń). Członkami indywidualnymi został Credit Suisse oraz Echo Investment. Łącznie przystąpiło do nas 445 nowych firm.

Pod koniec grudnia 2016 roku zrzeszaliśmy 35 związków branżowych i 22 związki regionalne oraz 22 firmy będące bezpośrednimi członkami. Organizacje skupione w Lewiatanie reprezentują 4000

firm, które zatrudniają 1,05 mln pracowników.

Mamy silną reprezentację następujących branż: technologie cyfrowe, media, ubezpieczenia, banki i instytucje finansowe, leasing, motoryzacja, komunikacja marketingowa, consulting, farmacja, kosmetyki, energetyka, handel i dystrybucja, apteki, infrastruktura, agencje pracy tymczasowej, sprzedaż bezpośrednia, szpitale specjalistyczne, przemysł wydobywczy, szkolenia, produkcja. Mamy silną reprezentację następujących branż technologie cyfrowe, media, ubezpieczenia, banki i instytucje finansowe, leasing, motoryzacja, komunikacja marketingowa, consulting, farmacja, kosmetyki, energetyka, handel i dystrybucja, apteki, infrastruktura, agencje pracy tymczasowej, sprzedaż bezpośrednia, szpitale specjalistyczne, przemysł wydobywczy, szkolenia, produkcja.

Akademia Lewiatana

Dynamicznie rozwija się Akademia Lewiatana, cykl szkoleń i warsztatów skierowanych do firm członkowskich. W myśl idei konfederacji konfederatom, firmy członkowskie dzielą się w nich swoją wiedzą z innymi członkami Lewiatana. Kładziemy szczególny nacisk, aby szkolenia miały charakter merytoryczny i praktyczny zarazem. W 2016 r. przeprowadziliśmy 16 edycji Akademii, w których

wzięło udział 378 uczestników. Cieszy nas, że średnia ocena szkoleń wyniosła aż 4,6 (w skali do 5). Zainaugurowaliśmy również nowy cykl spotkań pt. „Marketing po godzinach”, kierowany do dyrektorów marketingu firm członkowskich. Jego celem jest integracja środowiska, rozwój wiedzy i wymiana doświadczeń.

16

edycji
Akademii
Lewiatana

Krzysztof Zawadzki

(firma Frankonia Poland)
– nagroda im. Andrzeja Wierzbickiego
w kategorii Małe, Średnie, Przedsiębiorstwa

1

2

Igor Klaja

(firma OTCF, właściciel marki 4F)
– Nagroda im. Andrzeja Wierzbickiego
w kategorii Małe, Średnie, Przedsiębiorstwa

3

Jerzy Koźmiński

ambasador – Nagroda im. Władysława Grabskiego

4

Wolfgang Schäuble

(minister finansów Niemiec) – Nagroda Specjalna Lewiatana

5

Prof. Wiktor Osiatyński

– Nagroda Za Odważne Myślenie

Nagrody Lewiatana

Od 12 lat przyznajemy doroczne Nagrodę Lewiatana dla wybitnego przedsiębiorcy (Nagroda im. Andrzeja Wierzbickiego), dla wybitnej osobistości życia publicznego (Nagroda im. Władysława Grabskiego) oraz Nagrodę Specjalną Zarządu. W 2012 r. poszerzyliśmy pulę o Nagrodę Za Odważne Myślenie, przyznaną wspólnie Fundacją na rzecz Myślenia im. Barbary Skargi.

Marek Huzarewicz

Prezes zarządu Philips Lighting Poland Sp. z o.o.

Życie gospodarcze w Polsce zostało w ubiegłym roku zdominowane przez sytuację polityczną w kraju. Reprezentując zachodniego inwestora, który od 25 lat prowadzi działalność w Polsce, zatrudniając kilka tysięcy pracowników, czuję potrzebę posiadania jakiegoś wpływu na kształtowanie polityki gospodarczej w Polsce, która po zmianie u sterów władzy mniej przychylnie traktuje obcy kapitał. Konfederacja Lewiatan, również przez obecność w Radzie Dialogu Społecznego, zapewnia, że nasz głos jest słyszany, że podejmowane są ważne tematy dotyczące gospodarki i działalności biznesu w Polsce. Nie bez znaczenia jest własna ekspertyza i możliwość uzyskania profesjonalnego wsparcia w konkretnych obszarach. W trudnych czasach Lewiatan pozostaje naszym sprawdzonym partnerem.

Beata Stelmach

Prezes zarządu General Electric International S.A. oddział w Polsce

Żaden przedsiębiorca, żadna firma nie działa w oderwaniu od otoczenia gospodarczego ani w izolacji od pozostałych uczestników rynku. Wzajemne relacje biznesowe pozwalają nie tylko na znajdowanie nowych obszarów współpracy, ale dają możliwość wypracowywania spójnego głosu całego środowiska. W konsekwencji łatwiejszy i bardziej profesjonalny staje się dialog z innymi partnerami społecznymi, w tym z rządem i administracją. Lewiatan od lat zapewnia tę platformę, tym samym reprezentując interes środowiska biznesu na wielu ważnych forach.

O Lewiatanie

Łukasz Kalinowski

Prezes zarządu MetLife Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie i Reasekuracji S.A.

Konfederacja Lewiatan jest najskuteczniejszą reprezentacją przedsiębiorców w Polsce. Jej głos stojący na straży prywatnej przedsiębiorczości i zasad gospodarki wolnorynkowej jest oczekiwany i dostrzegany w debatach dotyczących regulacji gospodarczych. Konfederacja jest aktywnym uczestnikiem i animatorem dialogu społecznego w relacjach rząd – pracodawcy – związki zawodowe. Ułatwia także wpływ na procesy legislacyjne toczące się na poziomie Unii Europejskiej. Siłą Lewiatana jest szeroka ekspertyza gospodarcza, makroekonomiczna i biznesowa. Praca w strukturach Konfederacji pozwala budować wartościowe relacje z najważniejszymi decydentami politycznymi oraz liderami świata biznesu.

Anna Pawlak-Kuliga

Prezes zarządu Ikea Retail Sp. z o.o.

Lewiatan stanowi niezbędne dla biznesu forum wymiany idei. Dzięki regularnym spotkaniom inspirujemy się wzajemnie nie tylko w tematach związanych z codzienną działalnością. Wierzę, że w kolejnym roku uda nam się jeszcze lepiej współpracować, zmieniać na lepsze polski biznes i codzienne życie Polaków.

Wiktor Wolfson

Prezes zarządu Pracodawców Zdrowia

Obecność Pracodawców Zdrowia w Konfederacji Lewiatan sprawia, że mamy możliwość udziału w procesie tworzenia i nowelizacji prawa. Konfederacja zabiega o uwzględnienie postulatów przedsiębiorców na wszystkich etapach procesu legislacyjnego. Korzystamy także z profesjonalnej ekspertyzy branżowej, która pomaga nam prognozować zmiany na rynku usług medycznych.

Marek Górski

Przewodniczący rady nadzorczej ERGIS S.A.

Konfederacja Lewiatan to nie tylko największa i najbardziej prężna Polska organizacja reprezentująca pracodawców, ale również doskonała platforma dla jej członków do wymiany doświadczeń i opinii nt. prowadzenia biznesu. Dostęp do profesjonalnych ekspertyz, szczegółowych analiz oraz informacji nt. planowanych zmian legislacyjnych umożliwi naszym spółkom zarówno śledzenie istotnych trendów makroekonomicznych i branżowych, jak również pozwala wpływać na tworzenie bardziej przyjaznego otoczenia dla rozwoju naszych przedsiębiorstw.

Marek Kulczycki

Prezes zarządu Nest Bank S.A.

Wspólny głos wszystkich przedsiębiorców zrzeszonych w Lewiatanie jest ważnym elementem publicznej debaty, którego nie mogą lekceważyć politycy. Jest równocześnie przejawem ich solidarności wobec wyzwań współczesnej gospodarki. Dlatego tak cenimy i szanujemy pracę, jaką Lewiatan wykonuje zarówno w naszym kraju, jak i na forum Unii Europejskiej. Dzięki członkostwu w Konfederacji mamy do dyspozycji kolejną, merytoryczną płaszczyznę kontaktu z przedsiębiorcami, co pozwala nam odnosić się do realiów, a nie iluzji.

Paweł Widel

Prezes zarządu Związku Pracodawców Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych

W wielu ważnych dla przedsiębiorców obszarach Konfederacja Lewiatan dysponuje najlepszą w kraju wiedzą i ekspertyzą, umożliwiającą wczesne ostrzeżenie przed nadchodzącymi zmianami. Posiada też potencjał pozwalający na rzeczową konsultację proponowanych zmian oraz ochronę interesów poszczególnych firm i całych branż. Dlatego dla firm z branży motoryzacyjnej, skupionych w Związku Pracodawców Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych, przynależność do Lewiatana to skuteczna reprezentacja interesów pracodawców w Polsce, w obszarach krytycznie ważnych dla

tworzenia konkurencyjnych warunków prowadzenia biznesu, w szczególności w obszarze troski o lepsze prawo, wzrostu zatrudnienia i poprawy jego jakości, wzmocnienia kapitału społecznego, czy wsparcia trwałego wzrostu gospodarczego. To również efektywna obecność w Brukseli i troska o europejskie interesy przedsiębiorców i pracodawców wobec Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i innych instytucji UE, niezwykle ważne w dobie intensywnej debaty dotyczącej regulacji krytycznie ważnych dla branży, szczególnie dotyczących emisji i norm technicznych pojazdów.

Anna Wicha

Prezes Polskiego Forum HR – Związku Pracodawców

Dzięki współpracy z Konfederacją Lewiatan nasz głos jest słyszalny, daje nam możliwość uczestnictwa w dyskusji dotyczącej kształtu rynku pracy w Polsce. Bierzymy udział w spotkaniach Rady Dialogu Społecznego, jesteśmy informowani o zmianach prawnych, uczestniczymy w opiniowaniu kolejnych projektów, zawsze możemy liczyć na wsparcie ekspertów Konfederacji. Współpraca z największą organizacją pracodawców w Polsce i jej członkostwo w BusinessEurope daje nam również wpływ na kształt europejskich regulacji definiujących rynek pracy, co z punktu widzenia rynku agencji zatrudnienia jest bardzo ważnym elementem.

Marek Zieliński

Prezes zarządu GFT Goldfruct Sp. z o.o.

Naprawdę trudno wyobrazić sobie warunki, w których musieliby działać wszyscy polscy przedsiębiorcy i polskie firmy – te duże, średnie i te małe - gdyby nie było Lewiatana. I nie chodzi mi jedynie o różne pomysły i projekty legislacyjne, których wprowadzenie w pierwotnych wersjach miałyby skutki trudne do przewidzenia, by nie powiedzieć katastrofalne. Równie istotne są działania Lewiatana w Radzie Dialogu Społecznego i współpraca ze związkami zawodowymi. Jesteśmy przecież Związkiem Pracodawców. Niezwykle ważna jest bezpośrednia współpraca z Komisją Europejską. Myślę jednak, że tym roku powinniśmy w Lewiatanie podjąć kolejny problem, bardzo ważny m.in. dla polskich producentów żywności. Chodzi mi o model i zasady współpracy z ciągle koncentrującym się handlem w naszym kraju.

Anna Karwowska

Prezes zarządu KarStanS sp. z o.o.

Dla małych firm ważna jest przynależność do środowiska otwartego na nowoczesność, angażującego się w sprawy społeczne oraz zabierającego głos w ważnych sprawach gospodarczych. Pozwala to na aktywny kontakt z ludźmi kreującymi polską rzeczywistość gospodarczą i na głębsze rozumienie procesów zachodzących we współczesnym świecie.

Artur Matiaszczyk

Prezes zarządu Trade & Travel Company Sp. z o.o.

Członkostwo w Regionalnym Związku Pracodawców Prywatnych Ziemi Łódzkiej Lewiatan to coś zdecydowanie ważniejszego niż korzyści biznesowe – łatwo przeliczalne na wartość dodaną wyrażoną w pieniądzu. Uczestnictwo w pracach naszej organizacji to unikalna możliwość tworzenia samorządu gospodarczego, którego celem jest budowa wizerunku polskiego biznesu oraz tworzenie przestrzeni dla rozwoju, harmonijnie odpowiadającego potrzebom regionu i kraju. Przede wszystkim jednak RZPPZŁ Lewiatan pozwala dzielić się wiedzą i czerpać z doświadczeń organizacji o charakterze ogólnopolskim, w ramach której krzyżują się interesy i biznesowe ścieżki, najważniejszych i najprężniejszych polskich firm. Należy do Lewiatana to nie tylko wybór biznesowy, ale przede wszystkim styl prowadzenia biznesu.

Wojciech Kuźmierkiewicz

Prezes zarządu Naukowej Fundacji Polpharmy

Lewiatan jest najlepszym sprzymierzeńcem przedsiębiorców. Swoim wieloletnim działaniem organizacja przekonuje, że umie definiować niezbędne warunki rozwoju wielu branż, a także skutecznie walczyć o ich spełnienie. Lewiatan potrafi przekonywać urzędników, samorządowców i parlamentarzystów do swoich racji. Kształtuje opinie i stanowiska eurodeputowanych w PE oraz urzędników w KE w zgodzie z interesem polskich przedsiębiorców. Za skutecznością działania organizacji stoją ludzie, którzy nią kierują i zespół ekspertów prawnych i gospodarczych z nimi

współpracujący, doświadczony, świetnie rozumiejący, jakie wymagania muszą być spełnione, aby gospodarka mogła się rozwijać.

Współpracując z Lewiatanem od pierwszych lat jego działalności widzę jego stale rosnącą kompetencję, także wzrastający szacunek w otoczeniu administracyjnym, związkowym, a przede wszystkim u przedsiębiorców. Wielką w tym zasługą także Henryki Bochniarz, rozumiejącej zasady gospodarki wolnorynkowej jak nikt, a dodatkowo stwarzającą świetną atmosferę twórczej pracy organizacji.

Tomasz Tworek

Prezes zarządu DORBUD S.A.

Lewiatan to dla mnie uosobienie nowoczesnej i skutecznej organizacji zrzeszającej w swoich szeregach zarówno duże, średnie, jak i małe podmioty gospodarcze. To sprawia, że Konfederacja jest reprezentatywna w całym sektorze gospodarki. Przynależność do organizacji daje możliwość nawiązywania relacji na poziomie regionalnym jak również krajowym, co w każdym biznesie ma ogromne znaczenie dla osiągnięcia sukcesu. Ten z każdym rokiem coraz bardziej merytoryczny think tank podejmuje istotne dla biznesu i gospodarki zagadnienia formalne, finansowe i branżowe. Jednym słowem: tak trzymać!

KALENDARiUM

01

STYCZEŃ

Energia
Okrągły stół

7 8

Klimat

15

Inwestycje

25

Start-upy

29

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Okrągły stół ws. konkurencyjności polskiego przemysłu elektroenergetycznego i przemysłów energochłonnych

Premier Beata Szydło i przedstawiciele rządu zadeklarowali współpracę z organizacjami biznesu. Wspólnie będziemy wypracowywać stanowisko negocjacyjne do głównych wyzwań pakietu klimatycznego 2030. Uzyskaliśmy także zapewnienie, że realizacja celów klimatycznych UE nie będzie naruszać konkurencyjności polskiej gospodarki.

Konferencja: Jak zwiększyć inwestycje i ich efektywność? Polska 2015-2025

Zaprezentowaliśmy wicepremierowi Mateuszowi Morawieckiemu naszą „Białą Księgę Inwestycji” – rekomendacje działań w kierunku zwiększenia inwestycji. Wśród nich m.in.: wprowadzenie dodatkowych narzędzi wspierania prac badawczo-rozwojowych, stworzenie systemu wsparcia dla start-upów, zwiększenie efektywności procedur zamówień publicznych, poprawa jakości i przejrzystości procesu stanowienia prawa.

LBA Investors' Day

Anioły biznesu z Lewiatan Business Angels od lat wspierają ciekawe projekty biznesowe. Dzięki temu ich pomysłodawcy mogą liczyć na finansowanie i dalszy rozwój. Wyselekcjonowane projekty są prezentowane kilka razy w roku grupie zaproszonych inwestorów.

02

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29

Rozwój

Przetargi

Posiedzenie Rady Zamówień Publicznych

Naszym ogromnym sukcesem w 2016 r. było zablokowanie prac nad projektem zmian w PZP i rozpoczęcie prac nad nowelizacją. W lipcu ją przyjęto. Dzięki temu uruchomione zostały wstrzymane przetargi na inwestycje i usługi, finansowane z funduszy europejskich. Większe znaczenie uzyskały w nich kryteria pozacenowe. Po wielu latach zmagania z ceną jako jedynym

kryterium wyboru wreszcie odchodzimy od tej praktyki! Także obowiązek stosowania umów o pracę, kiedy charakter pracy tego wymaga, już pozytywnie przekłada się na polski rynek pracy i podwyższa jakość usług. Nie udało się natomiast rozszerzyć stosowania ustawy na tzw. zamówienia in-house (przede wszystkim w samorządach). Nadal pozostają one poza obowiązkiem stosowania procedury zamówień publicznych.

Wzrost

Energia

Klimat

Rozwój

Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwie – wybór czy konieczność?

Bezpłatne warsztaty zorganizowane z Narodową Agencją Poszanowania Energii oraz MSP Energy CheckUp cieszyły się jak zawsze dużym zainteresowaniem. W ciągu roku organizujemy kilkadziesiąt podobnych szkoleń dla naszych członków.

Bruksela: Śniadanie z przedstawicielami rządów w sprawie ETS

Członkostwo w BusinessEurope, organizacji europejskiego biznesu, pozwala uczestniczyć w setkach nieformalnych spotkań na szczeblu europejskim. Działania w zakresie ochrony klimatu mają bardzo rozbudowaną agendę. Firmom członkowskim pozwala to na bieżąco wpływać na kształt regulacji wypracowywanych w Brukseli.

03

marzec

BusinessEurope
Narty

USA

Autostrady

Warszawa

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

BusinessEurope Day

Wśród gości corocznego spotkania przedstawicieli europejskiego biznesu znaleźli się m.in. przewodniczący RE Donald Tusk i komisarz UE Elżbieta Bieńkowska. Prezydenci i dyrektorzy generalni federacji członkowskich BusinessEurope rozmawiali m.in. o tym, jak odpowiedzieć na kryzys migracyjny, a także jak wykorzystać szanse stwarzane przez rewolucję technologiczną.

Zimowe Spotkanie Władz i Członków Konfederacji Lewiatan

Na tradycyjnych już debatach, którym towarzyszą zawody narciarskie, spotkaliśmy się po raz pierwszy w Polanicy Zdroju (wcześniej bywaliśmy w Krynicy Zdrój). W części merytorycznej odbył się panel poświęcony sytuacji firm rodzinnych oraz liczne rozmowy o sytuacji ekonomicznej.

Spotkanie z U.S. Chamber of Commerce

Ważnym punktem naszej agendy międzynarodowej jest zaangażowanie w budowanie relacji polsko-amerykańskich. Jedną z platform spotkań z firmami zza oceanu jest Amerykańska Izba Gospodarcza.

Powołanie forum: Polskie Autostrady Koncesyjne

Przy Lewiatanie rozpoczęła działalność nowa organizacja, Polskie Autostrady Koncesyjne. Zrzesza ona koncesjonariuszy płatnych autostrad (A1, A2, A4). Jej celem jest m.in. wzajemna współpraca na rzecz rozwoju i promowania bezpiecznych zachowań kierowców na autostradach.

Spotkanie z Hanną Gronkiewicz-Waltz, prezydent Miasta Warszawy

04

kwiecien

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Mediacja

4

Szkolenie na mediatora w sprawach cywilnych
Centrum Mediacji Lewiatan prowadzi mediacje, a także działa na rzecz profesjonalizacji środowiska. We współpracy z najlepszymi specjalistami, organizuje programy kształcące przyszłych mediatorów. Ze względu na rosnące zainteresowanie tym zawodem w roku odbywa się po kilka szkoleń oraz warsztatów doskonalących.

Rozwój

12

Spotkanie z sekretarzem stanu w Ministerstwie Sportu Ryszardem Szusterem
Przedstawiciele zrzeszonego w Lewiatanie Polskiego Związku Pracodawców Klubów Sportowych spotkali się wiceministrem sportu, aby omówić problemy funkcjonowania klubów sportowych oraz ich występów na arenie międzynarodowej.

Sport

14

Zgromadzenie założycielskie Związku Firm Produkcyjnych

W skład nowego związku, który będzie działał przy Lewiatanie, weszli m.in. Avio, Ikea, Nowy Styl, PESA, Procter&Gamble, Siemens Healthcare, Stadler, Velux.

Produkcja

18

Nauka

22

Marka Polski

27

Czy Polsce potrzebny jest system zarządzania marką i promocja polskich produktów i usług?

Silna marka Polski jest elementem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Dlatego fundacja Marka dla Polski, której jesteśmy współzałożycielem, zorganizowała debatę, wpisującą się proces konsultacji SOR.

05

Zdrowie
Cyfryzacja

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Zdrowie
Regaty

Gleby

20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Regaty Lewiatana w Chorwacji

Środowisko żeglarzy w Lewiatanie jest silne i dobrze zorganizowane. Majowa wyprawa morska weszła więc na stałe do naszego kalendarza. W tym roku płynęliśmy od 21 do 28 maja na trasie Sukosan – Szybenik – Moru – Sukosan.

Śniadanie prasowe: Ponad 700 proc. wzrost kosztów dla firm

Ministerstwo Środowiska, wdrażając postanowienia dyrektywy o emisjach przemysłowych w zakresie gleb, dodatkowo zaproponowało nową metodologię badania zanieczyszczonych gruntów oraz rygorystyczne standardy dla gleb. To niekorzystne rozwiązania dla firm. Wspólnie z Polską Izbą Przemysłu Chemicznego rozmawialiśmy o tym z dziennikarzami.

maj

CZERWIEC

06

Budownictwo

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Nagrody + Niemcy

Arbitraż

Jest źle, czy tylko gorzej?

– wyniki badań wyrobów budowlanych

Związek Pracodawców Producentów Materiałów dla Budownictwa zaprezentował na konferencji prasowej raport z badania wyrobów budowlanych. Na 361 próbek, aż 61% nie spełniło deklarowanych przez producentów parametrów technicznych (właściwości użytkowych).

Polsko-Niemiecki Szczyt Biznesu

To różnorodność czyni Europę silną i chcemy, żeby tak pozostało. Tym ważniejsze jest, by zaufanie do Unii nie zostało podważone nadmierną ingerencją w codzienne życie obywateli. „Wielka w wielkich sprawach, mała w małych sprawach” – napisali we wspólnej deklaracji Lewiatan i przedstawiciele organizacji pracodawców z Niemiec: BDI i BDA. W konferencji uczestniczył minister finansów Niemiec Wolfgang Schäuble.

Gala Nagród Lewiatana

Nasze nagrody wręczyliśmy po raz dwunasty. Podczas gali w Filharmonii Narodowej statuetki odebrali: Krzysztof Zawadzki (Frankonia Poland), Igor Klaja (4F), prof. Jerzy Koźmiński, prof. Wiktor Osiatyński oraz Wolfgang Schäuble, minister finansów Niemiec.

Finał V Konkursu Arbitrażowego Lewiatan

Konkurs należy do kategorii tzw. moot courts. To popularne w krajach anglosaskich rozgrywki, które są symulacją postępowań sądowych i arbitrażowych. Zwyciężyła drużyna reprezentująca OIRP i ORA Warszawa. Składowi orzekającemu przewodniczyła dr Beata Gessel-Kalinowska vel Kalisz, prezes Sądu Arbitrażowego Lewiatan.

07

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

PZP
EKES
12 13

Przygotowanie oferty na realizację zamówienia publicznego po nowelizacji PZP
Zmiany w prawie monitorujemy zarówno pod kątem legislacyjnym, jak i potrzeb naszych członków. W ramach Akademii Lewiatana organizujemy kilkadziesiąt szkoleń i warsztatów, które w dużej mierze poświęcone są stosowaniu nowych regulacji m.in. z zakresu prawa zamówień publicznych.

Sesja plenarna Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Lipcowa sesja plenarna EKES poświęcona została głównie przyczynom i skutkom Brexitu. Zdaniem Komitetu, obok niezbędnych reform, wymagane jest dalsze promowanie angażowania obywateli i branie odpowiedzialności przez polityków, którzy sukcesy przypisują sobie, a kłopoty Unii. Rocznie odbywa się kilkadziesiąt spotkań w ramach EKES. Lewiatana reprezentują w nich: Lech Piławski i Jacek Krawczyk.

Apelujemy do prezydenta w sprawie podatku od handlu
Zwróciliśmy się do głowy państwa o wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o sprawdzenie zgodności ustawy o podatku od sprzedaży detalicznej z Konstytucją lub wystąpienie z wnioskiem do Sejmu o ponowne jej rozpatrzenie. Podczas całego procesu legislacyjnego wielokrotnie wskazywaliśmy bowiem wątpliwości co do konstytucyjności tego aktu oraz jego zgodności z prawem unijnym.

lipiec

Handel
28

Sierpień

08

Transport

Dane osobowe

Ambasador

Deregulacja

1 2 3 4 5 6 7 **8** 9 10 **11** 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 **23** 24 25 26 27 28 **29** 30 31

Bezpieczne parkingi
– inicjatywa naszych członków

Nasi członkowie z branży transportowej podjęli starania o utworzenie w Polsce bezpiecznych parkingów. To odpowiedź na nasilający się proceder wyłudzenia i kradzieży towaru z samochodów ciężarowych. Grupa inicjatywna zebrała się w Lewiatanie.

Spotkanie z minister cyfryzacji Anną Streżyńską

Rozmawialiśmy o wyzwaniach płynących z wdrożenia RODO (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych). Określiiliśmy zagadnienia, które należy uregulować w aktach horyzontalnych (m.in. w kodeksie pracy) oraz aktach sektorowych. Grupa zajmująca się kwestiami danych osobowych pracuje w Lewiatanie od 2012 r.

Oceniamy pakiet „100 zmian dla firm”

Przygotowaliśmy kompleksową ocenę pakietu i przekazaliśmy ją rządowi. Poparliśmy regulacje dotyczące świadectw pracy, regulaminu wynagradzania i urlopu wypoczynkowego, które zmniejszają obciążenia małych firm. Negatywnie oceniliśmy ograniczenie możliwości weryfikacji przeszłości kryminalnej pracowników.

09

WRZESIEŃ

IX Żeglarskie Regaty Konfederacji Lewiatan

Regaty mazurskie są obowiązkowym punktem w kalendarzach naszych członków. Tym razem ścigały się 34 jachty kabinowe i 9 Omeg. W klasyfikacji generalnej wygrał PZU Sport Team, przed Laboratorium Kosmetycznym dr Irena Eris i Polskim Związkiem Przemysłu Kosmetycznego.

Śniadanie prasowe: Jak zwiększyć efektywność energetyczną małych firm?

91 proc. Polaków zatrudnionych w sektorze MŚP stara się na co dzień ograniczać zużycie energii w miejscu pracy. Na ogół są to jednak działania pracowników, zdecydowanie rzadziej właścicieli firm, szczególnie gdy wymaga to dodatkowych starań. O wnioskach z raportu Lewiatana i Fundacji Poszanowania Energii rozmawialiśmy z dziennikarzami.

Spotkanie z Elżbietą Rafalską, minister rodziny, pracy i polityki społecznej

Europejskie Forum Nowych Idei

Przyszłość pracy. Realia. Marzenia. Mrzonki – pod takim tytułem odbyło się tegoroczne EFNI. Po raz szósty spotkaliśmy się w Sopotcie, jak zwykle w gronie tysiąca uczestników. Wśród znakomych gości znaleźli się m.in. Martin Ford, autor „Świłu robotów”, czy Frans Timmermans, wiceprzewodniczący KE.

Październik

10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

GIODO

7

Edukacja

11

RDS

19

Posiedzenie plenarne Rady Dialogu Społecznego w Pałacu Prezydenckim

Prezydent Lewiatana Henryka Bochniarz została nową przewodniczącą Rady Dialogu Społecznego. Zastąpiła na tym stanowisku, po rocznej kadencji, Piotra Dudę, szefa „Solidarności”. Nominację odebrała z rąk Adrzeja Dudy podczas uroczystego spotkania w Pałacu Prezydenckim. W spotkaniu wzięła udział premier Beata Szydło.

Marketing

26

Marketing po godzinach: employer branding

Tym spotkaniem zainicjowaliśmy cykl „Marketing po godzinach”. Kierujemy go do osób odpowiedzialnych za działania marketingowe w naszych firmach członkowskich. To kolejna oferta Lewiatana, pozwalająca poszerzać wiedzę, wymieniać doświadczenia i budować relacje.

11

Zdrowie

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Spotkanie z komisarz UE ds. rynku wewnętrznego i usług Elżbietą Bieńkowską

Spotkanie z sekretarzem stanu w Ministerstwie Zdrowia Jarosławem Pinkasem

Spotkanie z prezesem UOKiK Markiem Niechciałem

listopad

Plany 2017

Handel

Spotkanie Zarządu i Kluczowych Członków Lewiatana

Tradycyjnie późną jesienią spotkaliśmy się w Ossie pod Warszawą, aby podsumować mijający rok i porozmawiać o perspektywach gospodarczych na rok 2017. W dyskusjach brali udział m.in. przedstawiciele ZUS, EBOiR, PAN, FNP oraz liczni eksperci i szefowie firm.

Konferencja prasowa: Skutki zakazu handlu w niedziele

Bardzo negatywnie oceniamy projekt wprowadzenia zakazu handlu w niedziele. To rozwiązanie odbije się niekorzystnie na branży handlowej, konsumentach i całej gospodarce. Posiadamy potwierdzające to wyliczenia. Razem z Polską Radą Centrów Handlowych zorganizowaliśmy konferencję prasową, po której złożyliśmy list otwarty w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

12

GRUDZIEŃ

Rynek pracy

Innowacje

ZUS

Rozwój

Dialog społeczny

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Konferencja: Praca 4.0 – Rynek pracy, Kodeks Pracy, wynagrodzenia, ubezpieczenia w XXI w.

Na początku grudnia wystartowała nasza nowa, cykliczna konferencja. Pierwszy dzień wypełniły rozmowy o sprawach kierunkowych m.in. z ministrem Jerzym Kwiecińskim, członkami Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Pracy oraz szefami HR. Drugiego dnia odbyło się 12 warsztatów, których gospodarzami zostały czołowe kancelarie prawne, firmy doradcze a także, ZUS i PIP. Więcej na stronie www.praca4zero.pl.

Spotkanie Partnerów Koalicji na Rzecz Polskich Innowacji (KPI)

Lewiatan intensywnie działa na rzecz budowania regulacji prawnych przyjaznych rozwojowi innowacji. Jedną z platform tych działań jest KPI. Koalicja daje okazję do współpracy administracji, biznesu i organizacji pozarządowych, co zapewnia maksymalną efektywność.

Spotkanie przewodniczącej RDS z WRDS we Wrocławiu

Posiedzenie Rady Dialogu Społecznego na Dolnym Śląsku zainicjowało wizyty nowo powołanej przewodniczącej RDS Henryki Bochniarz we wszystkich województwach. Wizyty będą okazją do zebrania dotychczasowych doświadczeń z działania Rad i włączenia tych wniosków do przeglądu ustawy w 2017 r.

Załączniki

Deklaracja Sopocka

Lista Projektów

Deklaracja Sopocka 2016

Wartości to fundament zjednoczonej Europy.

Wspólnoty Europejskie, a potem Unia Europejska, dały naszemu kontynentowi ponad 70 lat pokoju, spokoju i dobrobytu. Idea integracji pozwoliła Zachodowi po wojnie na odbudowę i zbliznienie głębokich ran. Zamiast rywalizacji i konfliktów Europa zaczęła tworzyć kulturę współpracy i współdecydowania – bez rezygowania z odmienności i różnic interesów między państwami.

Stary Kontynent wszedł w trzecie tysiąclecie na fali entuzjazmu po zakończeniu zimnej wojny i rozpadzie bloku wschodniego. Otworzyło to drogę do rozszerzenia Unii Europejskiej, a raczej zjednoczenia wschodu i zachodu, aby kontynent mógł znów „oddychać dwoma płucami”.

To „wielkie rozszerzenie” zbiegło się jednak z narastającą falą sceptycyzmu wobec europejskiej integracji. Udało się opracować konstytucję UE, ale nie udało się jej przyjąć – została odrzucona w referendach we Francji i w Holandii w 2005 roku. Od tego czasu Stary Kontynent stracił busolę. Przyszedł światowy kryzys gospodarczy, kryzys w strefie euro, konflikt na Ukrainie i zaostrzenie stosunków z Rosją.

Od ponad dekady Europa traci impet, przytłoczona skalą rosnących wyzwań. Ostro dotyka nas kryzys migracyjny i akty międzynarodowego terroryzmu. W polityce kwitnie populizm, przynoszący opłakane skutki. Najostrzej widać to na przykładzie Brexitu. Wracają nacjonalizmy i protekcjonizmy, a sukcesy są zawłaszczane przez polityków. Wielu Europejczyków zadaje sobie pytanie, jaka będzie nasza przyszłość i czy integracja europejska ma jeszcze sens.

Dlatego raz jeszcze trzeba przypomnieć, jakiej Europy chcemy i o jakiej marzymy: Europy zjednoczonej – nie tylko przez wspólne interesy w globalnym świecie, ale i przez wspólne wartości. Kluczowa jest solidarność, czyli m.in. gotowość do wspierania się w trudnych czasach, i zdolność znajdowania tego, co łączy, mimo że tak wiele dzieli. To także wzajemne zaufanie obywateli do siebie, do państwa, do polityków. To uczciwość, bez której nie ma wolności i demokracji, odpowiedzialność za siebie i za to, co robimy na rzecz innych.

Europy silnej i bezpiecznej – możemy ją stworzyć tylko dzięki jasnej wizji wspólnej przyszłości, jednolitemu rynkowi i konkurencyjnej gospodarce, która rośnie i tworzy dobrobyt. Dzięki koordynacji wspólnej polityki oraz sprawności instytucji, których mandat potwierdzają obywatele.

Europy myślącej – nie tylko o tym, co dziś, ale i o jutrze. Niebojącej się zmian. Robiącej użytek

142

143

ze swego potencjału i wykorzystującej kryzysy do wyzwolenia nowej energii. Rozsądnej w pozycjonowaniu samej siebie między euroentuzjazmem a eurosceptycyzmem.

Europy otwartej – otwartej nie tylko na przepływ idei, ale także na migracje, sprawnie kontrolowane dzięki dobrze chronionym granicom zewnętrznym. Broniącej swych czterech podstawowych swobód: przepływu towarów, usług, kapitału i osób. Nie zamykającej się w oblężonej twierdzy, lecz wychodzącej naprzeciw zagrożeniom przez rozwiązania podzielane przez wszystkich jej członków.

Europy obywatelskiej – w podwójnym sensie: skoncentrowanej na najważniejszych dla obywateli sprawach, a jednocześnie zwiększającej udział obywateli w rządzeniu. Europy pozytywnych emocji, Europy, która będzie nas obchodzić i na której przyszłości będzie nam zależeć.

Europy dobrej pracy – jesteśmy świadkami wielkich zmian, które określa się mianem „czwartej rewolucji przemysłowej”. Czekają nas bezprecedensowa fuzja różnych technologii, powodująca zmiany o ogromnej skali w funkcjonowaniu gospodarki, w modelach biznesowych, w sposobie produkcji, a przede wszystkim w sposobie i charakterze pracy. Funkcjonujące obecnie instytucje, praktyki i procesy nie nadążają za dynamiką rzeczywistości technologicznej, gospodarczej i społecznej. Potrzebujemy nowoczesnych stosunków pracy,

Przygotujemy nasze firmy, gospodarki i społeczeństwa do „czwartej rewolucji przemysłowej”.

a więc także nowoczesnej edukacji, efektywnego dialogu społecznego, dobrego zarządzania procesami migracyjnymi i demograficznymi, nowatorskich systemów zabezpieczenia społecznego. Deklarujemy działania na rzecz przygotowania naszych firm, gospodarek i społeczeństw do wyzwań „czwartej rewolucji przemysłowej”. Potraktujmy ją jako szansę na zrównoważony, odpowiedzialny i inkluzywny rozwój Europy.

EFNI 2016, Sopot, 30 września 2016

EFNI
EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

Projekty legislacyjne 2016 r.

Prawo ogólnogospodarcze

- Konstytucja dla biznesu
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
- Budżet państwa 2017
- Zmiany w Kodeksie Karnym
- Zmiany w Kodeksie postępowania administracyjnego
- Zmiany w Kodeksie spółek handlowych
- Projekt zasad sukcesji w firmach rodzinnych
- Koncepcja nowej formy prawnej przedsiębiorstwa (prosta spółka akcyjna)

Prawo Pracy i Rynek Pracy

- Zatrudnienie cudzoziemców (zmiany w systemie oświadczeniowym)
- Zatrudnienie pracowników tymczasowych
- Delegowanie pracowników w ramach świadczenia usług
- Dni wolne od pracy
- Minimalna stawka godzinowa w przypadku wybranych umów cywilnoprawnych
- Skrócenie okresu przechowywania akt pracow-

niczych oraz ich elektroniczna

- Zmiany w ustawie o związkach zawodowych
- Elektroniczne zaświadczenia lekarskie
- Program Rodzina 500 plus
- Nowy Kodeks Pracy (udział w pracach Komisji Kodyfikacyjnej)
- Wprowadzenie indywidualnych rachunków składkowych dla płatników składek
- Nowe wzory wniosków ZUS o wydanie zaświadczeń A1
- Świadczenia pracy – zakres treści, sposób i tryb ich wydawania, prostowania i uzupełniania
- Termin na odwołanie od wypowiedzenia umowy o pracę
- Wykaz prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży lub karmiących dziecko piersią
- Bezpieczeństwo i higiena pracy przy ręcznych pracach transportowych

Edukacja i kwalifikacje

- Prawo oświatowe
- Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji
- Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego.
- Deregulacja Prawa o szkolnictwie wyższym
- Zasady finansowania nauki (ustawy o NCBiR i NCN)
- Przyznawanie środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Podatki

VAT

- Zmiany w ustawach o podatku akcyzowym, o podatku od towarów i usług oraz w Prawie energetycznym i Kodeksie karny.
- Zasady rozliczania podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków europejskich przez jednostki samorządu terytorialnego
- Wzory deklaracji dla podatku od towarów i usług
- Kryteria i warunki techniczne, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące
- Zwolnienia z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących

CIT

- Zmiany w ustawach o podatku dochodowym od osób fizycznych, o podatku dochodowym od osób prawnych, o spółkach rynku wynajmu nieruchomości oraz w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej.
- Wspólna skonsolidowana podstawa opodatkowania osób prawnych (dyrektywa)
- Informacje zawarte w dokumentacji podatkowej w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych
- Wzór uproszczonego sprawozdania w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych,

Ordynacja podatkowa

- Zgłaszanie pełnomocnictw ogólnych za pośrednictwem Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz ich przekazywania do Centralnego Rejestru Pełnomocnictw Ogólnych
- Zmiany w Ordynacji podatkowej oraz Prawie o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Akcyza

- Zmiany w ustawie o podatku akcyzowym.
- Zwolnienia wyrobów akcyzowych z obowiązku oznaczania znakami akcyzy.
- Zmiany dot. dokumentu dostawy, warunków i sposobu zwrotu wyrobów akcyzowych objętych zwolnieniem od akcyzy ze względu na ich przeznaczenie oraz środków skażących alkohol etylowy.

Pozostałe

- Podatek od sprzedaży detalicznej.
- Warunki prowadzenia działalności innowacyjnej.
- Przesyłanie za pomocą środków komunikacji elektronicznej ksiąg oraz wymagań technicznych dla informatycznych nośników danych, na których księgi mogą być zapisane i przekazywane.
- Wymiana informacji podatkowych z innymi państwami.
- Ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej oraz przepisy ją wprowadzające

- Poprawa otoczenia prawnego przedsiębiorców.
- System monitorowania drogowego przewozu towarów.
- Uproszczenia podatkowe dla przedsiębiorców.
- Projekt struktur logicznych postaci elektronicznej ksiąg podatkowych oraz dowodów księgowych.

Gospodarka Cyfrowa

- Strategia Cyberbezpieczeństwa RP na lata 2016-2020.
- Umowy o dostawę treści cyfrowych.
- Transgraniczne przenoszenie na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści.
- Blokowanie geograficzne
- Ustawa o Policji
- Propagowanie łączności internetowej w społecznościach lokalnych („WiFi 4 EU”).
- Hurtowy rynek usług roamingu
- przenoszalności treści cyfrowych
- interpretacja pojęcia trwałego nośnika
- inicjatywa paperless cashless

Energia i ochrona środowiska

- Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
- Inwestycje w zakresie elektrowni wiatrowych
- Nowelizacji dyrektyw odpadowych

- Utrzymanie czystości i porządku w gminach
- Nowy system gospodarki odpadami opakowaniowymi.
- Bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego (rozporządzenie SoS).
- Zmiany w ustawie o odnawialnych źródłach energii, o ocenie oddziaływania na środowisko, o rynku mocy oraz w Prawie energetycznym (tzw. ustawa detaryfikacyjna) i Prawie ochrony środowiska.
- Sposób selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów.
- Rozporządzenia wykonawcze do ustawy o OZE
- Rozporządzenia REACH i obowiązek raportowania SVHC
- Sposób obliczania łącznej wartości pomocy publicznej dla wytwórców energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii w instalacjach odnawialnego źródła energii
- Warunki aukcji interwencyjnej w 2016 roku
- Zakres obowiązku i warunków technicznych zakupu ciepła z odnawialnych źródeł energii oraz warunków przyłączania instalacji do sieci.
- Maksymalna ilość i wartość energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, która może zostać sprzedana w drodze aukcji w 2017 r.
- Sposób obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku

- potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji.
- Zasady kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło.
- Rewizja Dyrektywy o europejskim systemie handlu emisjami (projekt).

Fundusze Strukturalne

- Plan działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020
- Kryteria wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020
- Kryteria wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- Kryteria wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020
- Kryteria wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020
- Kryteria wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Inteligentny Rozwój 2014-2020
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020

- Wytyczne w zakresie dokumentowania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych
- Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020
- Pomoc na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020
- Pomoc publiczna na projekty inwestycyjne służące poprawie efektywności energetycznej w ramach PO IiŚ 2014-2020
- Pomoc publiczna na realizację projektów w zakresie transportu intermodalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- Ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Prawo Unii Europejskiej

- Gospodarka współdzielenia
- Rewizja dyrektywy w sprawie prywatności on-line

- Porozumienie w sprawie transferu danych US-UE
- Projekt dyrektywy w sprawie dostawy treści cyfrowych
- Inicjatywa Komisji w sprawie swobody przepływu danych
- Europejski filar praw socjalnych (European pillar of social rights)
- Zmiana dyrektywy w sprawie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług
- Rozporządzenia w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego
- Nowelizacja dyrektywy EU ETS 2012/1-30
- Prace w ramach non-ETS 2030
- Europejska Unia Energetyczna (m.in. regionalne rynki energii elektrycznej, bezpieczeństwo dostaw gazu)
- Circular economy (gospodarka o obiegu zamkniętym)
- Umowa o wolnym handlu UE-USA (TTIP)
- Umowa o wolnym handlu między UE-Kanada (CETA)
- Udział w procesie przygotowania stanowiska negocjacyjnego dla rządu ws. Brexitu
- Zmiany w zakresie European Strategic Investment Fund (kooperacja z BusinessEurope)

Ochrona zdrowia, farmacja, żywność

- Świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych

- Refundacja leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych
- Sposób ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych
- Kryteria wyboru ofert w postępowaniu w sprawie zawarcia umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej
- Kryteria klasyfikacji produktów leczniczych, które mogą być dopuszczone do obrotu w placówkach obrotu pozaaptecznego
- Informacje gromadzone przez apteki oraz przekazywane Narodowemu Funduszowi Zdrowia
- Państwowe Ratownictwo Medyczne
- Prawo farmaceutyczne
- Dobra Praktyka Wytwarzania
- Podstawowa opieka zdrowotna
- Państwowa Inspekcja Sanitarna
- Państwowa Inspekcja Bezpieczeństwa Żywności
- Bezpieczeństwo żywności i żywienia
- Przeciwdziałanie nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie rolno-spożywczym

Finanse i ubezpieczenia

- Bankowy Fundusz Gwarancyjny, system gwarantowania depozytów oraz przymusowa

- restrukturyzacja
- Zielona Księga w sprawie detalicznych usług finansowych
- Arkusz informacyjny dla deponentów
- Kształtowanie ustroju rolnego oraz księgi wieczyste i hipoteka
- Kredyt hipoteczny oraz nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami
- Plan naprawy banku
- Zmiana ustawy o usługach płatniczych
- Ustawa prezydencka dot. kredytów frankowych (tzw. ustawa spreadowa)
- Ułatwianie dochodzenia wierzytelności
- Zmiany w ustawie Prawo bankowe i SKOK
- Polityka wynagrodzeń w domu maklerskim
- Ustawa o rachunkowości
- Wymiana informacji podatkowych z innymi państwami
- Badanie kondycji finansowej zakładów ubezpieczeń
- Dokumenty związane z zawieraniem i wykonywaniem umów ubezpieczeń
- Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej podmiotu upoważnionego do przeprowadzania przeglądów technicznych jachtów komercyjnych
- Naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji
- Szczegółowe wymagania dot. polityki wynagrodzeń w TFI
- Metody wyznaczania składek na obowiązkowy

- system gwarantowania depozytów w bankach i obowiązkowy system gwarantowania depozytów w SKOK
- Dokumenty załączane do zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji lub praw z akcji krajowego zakładu ubezpieczeń lub krajowego zakładu reasekuracji lub o zamiarze stania się podmiotem dominującym takiego zakładu
- Restrukturyzacja kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska oraz o wprowadzeniu zakazu udzielania takich kredytów
- Szczegółowy zakres, tryb i termin przekazywania BFG informacji niezbędnych do realizacji jego zadań oraz sposobu weryfikacji prawidłowości przekazywanych informacji
- Polityka wynagrodzeń w banku
- Koszty nadzoru nad rynkiem kapitałowym
- Rejestr instrumentów finansowych
- Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej kwalifikowanego dostawcy usług zaufania
- Dodatkowe sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
- Wzory treści gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych, poręczenia oraz upoważnienia do wyłącznego dysponowania lokatą, składanych jako zabezpieczenie majątkowe w związku

z udzielaniem koncesji na wytwarzanie paliw ciekłych oraz koncesji na obrót paliwami ciekłymi z zagranicą

- Wykaz usług reprezentatywnych, powiązanych z rachunkiem płatniczym
- Tryb postępowania przed Rzecznikiem Finansowym w sprawie rozwiązywania sporów między klientem a podmiotem rynku finansowego
- Wzór wniosku o udzielenie wsparcia kredytobiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej

Pozostałe projekty

- Ograniczenie handlu w niedzielę
- Rozporządzenie o ochronie danych osobowych (RODO)
- Rewizja unijnych ram prawa autorskiego

- Opłata audiowizualna
- Dyrektywa tytoniowa
- Ustawa o komornikach sądowych
- Ustawa o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym
- Ustawy o grach hazardowych
- Ustawa o policji
- Ustawa o działaniach antyterrorystycznych
- Ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa
- Wspieranie rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych
- Udostępnianie kanału technologicznego przez zarządców dróg publicznych oraz wysokości stawek opłat za udostępnianie kanału technologicznego
- Pozasądowe rozwiązywanie sporów konsumenckich

**Dziękujemy
za
lekturę!**

ISBN 978-83-61796-96-1

Copyright © Konfederacja Lewiatan

Koncepcja i projekt graficzny:

Voilà! Information Design Studio

www.voila-infographics.com

Redakcja i korekta:

Voilà! Information Design Studio

Koncepcja merytoryczna:

Kuba Giedrojć, Konfederacja Lewiatan

